



Vlaanderen
is milieu

Watermeter 2016-2017

Drinkwaterproductie en -levering in cijfers

DOCUMENTBESCHRIJVING

Titel

Watermeter 2016-2017

Samenstellers

Dienst WaterRegulator

Samenvatting

Dit rapport geeft een statistisch overzicht van de drinkwaterproductie en -levering in Vlaanderen van bron tot kraan.

Wijze van refereren

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Watermeter 2016-2017 - Drinkwaterproductie en -levering in cijfers

Verantwoordelijke uitgever

Michiel Van Peteghem, VMM

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij

Dokter De Moorstraat 24-26

9300 Aalst

Tel: 053 72 62 10

info@vmm.be

Fotografie

VMM-archieff, Shutterstock.com

Depotnummer

D/2017/6871/002

WATERMETER IN EEN OOGOPSLAG

100 %

publieke
aandeelhouders

9

water
maatschappijen

3

miljoen
abonnees

360

miljoen m³
gefactureerd
in 2015

3,4%

meer
gefactureerd verbruik
in 2015 tov 2014

84

m³ verbruik per
jaar voor een
gemiddeld gezin

100

liter drinkwater
per dag
per persoon

100 %

kwaliteit
gegarandeerd

€ 4,5

per m³
(incl. 6% BTW)
op 1/1/2016

€ 1,9

per m³
voor drinkwater

€ 2,6

per m³
voor sanering

62

duizend km
leidingen

82

water
productiecentra

171

watertorens

1

miljoen m³
opslagcapaciteit

603

miljoen €
omzet uit
drinkwateractiviteit



INHOUDSOPGAVE

Inleiding	6
Kenmerken van drinkwatervoorziening in Vlaanderen	7
Organisatie van drinkwatervoorziening in Vlaanderen	7
Juridische vorm van watermaatschappijen	8
Samenwerkingsverbanden tussen watermaatschappijen	10
Synductis	10
Overkoepelende structuren	10
Belgaqua	10
AquaFlanders	10
Overige activiteiten	11
Reguleringskader drinkwatervoorziening	11
Lokale overheid	11
Provincies	11
Regionale overheid (Vlaams Gewest)	12
Federale overheid (België)	12
Europese overheid	12
Distributiegebieden en infrastructuur van watermaatschappijen	13
Evolutie van aantal watermaatschappijen	13
Karakteristieken van distributiegebieden	14
Infrastructuur voor drinkwatervoorziening	15
Procesbenchmark	18
Drinkwaterbalans: van bron tot kraan	21
Drinkwaterketen van bron tot kraan	21
Waterproductie	22
Waterbalans	26
Waterlevering en -verkoop	28
Drinkwaterkwaliteit	38
Kwaliteit in het net	39
Kwaliteit aan de kraan	39
Conclusie	39
Prijs van leidingwater	40
Integrale waterfactuur	40
Uniforme tariefstructuur	40
Gezinnen	40
Bedrijven	41
De integrale waterfactuur van een gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik	42
Evolutie van integrale waterfactuur van een gemiddeld gezin	44
Relativiteit van evolutie van integrale waterfactuur	48
Aandeel in totale consumptie van een gezin	51
Aandeel in het beschikbaar inkomen voor verschillende inkomensgroepen	52
Tarieflannen en tarieven voor productie en levering van leidingwater (drinkwatercomponent)	55
Regionalisering prijscontrole drinkwater	55
Overgangsmaatregel voor 2016	55

Tariefreguleringsmethode vanaf 2017..... 56
Tariefpad (voor de periode 2017-2022)..... 58
 Progressieve tariefstructuur voor gezinnen..... 64
 Prijs voor de drinkwatercomponent voor gezinnen..... 65
 Prijzvergelijking met omliggende regio's voor de drinkwatercomponent voor gezinnen 70
 (Vlakke) tariefstructuur voor bedrijven 72
 Tarieven en prijs voor de drinkwatercomponent voor bedrijven..... 74

Bedrijfseconomische gegevens 79
 Globale sectorgegevens..... 79
 Sectorale balans..... 79
 Sectorale resultatenrekening..... 80
 Sectorale ratio's..... 81
 Evolutie ratio's per watermaatschappij 82
 Financiële gegevens drinkwateractiviteit 86
 Omzet uit drinkwateractiviteit..... 86
 Relatieve opbrengstenstructuur..... 88
 Relatieve kostenstructuur..... 89

Verklarende woordenlijst..... 90

Bijlage 1: Overzicht van figuren..... 92
Bijlage 2: Overzicht van tabellen..... 93
Bijlage 3: Contactgegevens watermaatschappijen..... 94
Bijlage 4: Overzicht van bedeelde gemeenten per watermaatschappij met aandeel van de bedeelde bevolking..... 96
Bijlage 5: Overzicht van gemiddeld jaarleidingwaterverbruik per gezinstype, per provincie en per watermaatschappij 102
Bijlage 6: Verdeling van de gezinnen naar huishoudgrootte over de distributiegebieden..... 104
Bijlage 7: Overzicht en evolutie van de integrale waterfactuur en haar componenten (2000-2016) 106
Bijlage 8: Omrekening van Td naar maximumtarieven en indexering..... 111

INLEIDING

Het voorliggend rapport geeft een statistisch overzicht van de drinkwatersector in Vlaanderen, van bron tot kraan.

De WaterRegulator wil met de 'Watermeter' aan de hand van cijfers en statistieken, een duidelijk beeld schetsen van die sector in Vlaanderen en wil daarmee een bijdrage leveren tot meer transparantie. Doel van dit document is om elke lezer duidelijke informatie te geven over de productie en levering van ons drinkwater.

Elk jaar opnieuw wordt ernaar gestreefd om de aangereikte informatie te verfijnen en te vervolledigen, zonder de ambitie om 'volledig' te zijn voor alle aspecten van de waterketen. Voor de drinkwaterkwaliteit en afvalwatersanering bijvoorbeeld, is slechts een beperkt aantal gegevens opgenomen. Meer gedetailleerde informatie hierover is terug te vinden in andere specifiek aan die onderwerpen gewijde VMM-rapporten die terug te vinden zijn op www.vmm.be.

De informatie in het rapport heeft betrekking op de situatie geldig op 1 januari 2016 (zoals gekend op 31 december 2015), tenzij anders weergegeven. De berekeningen in de tabellen zijn uitgevoerd met de meest gedetailleerde, beschikbare cijfers. Om de leesbaarheid te vergroten worden de getallen weergegeven tot maximum 2 cijfers na de komma. Daardoor kunnen afrondingsverschillen voorkomen. Een verklarende woordenlijst staat achteraan in het document.

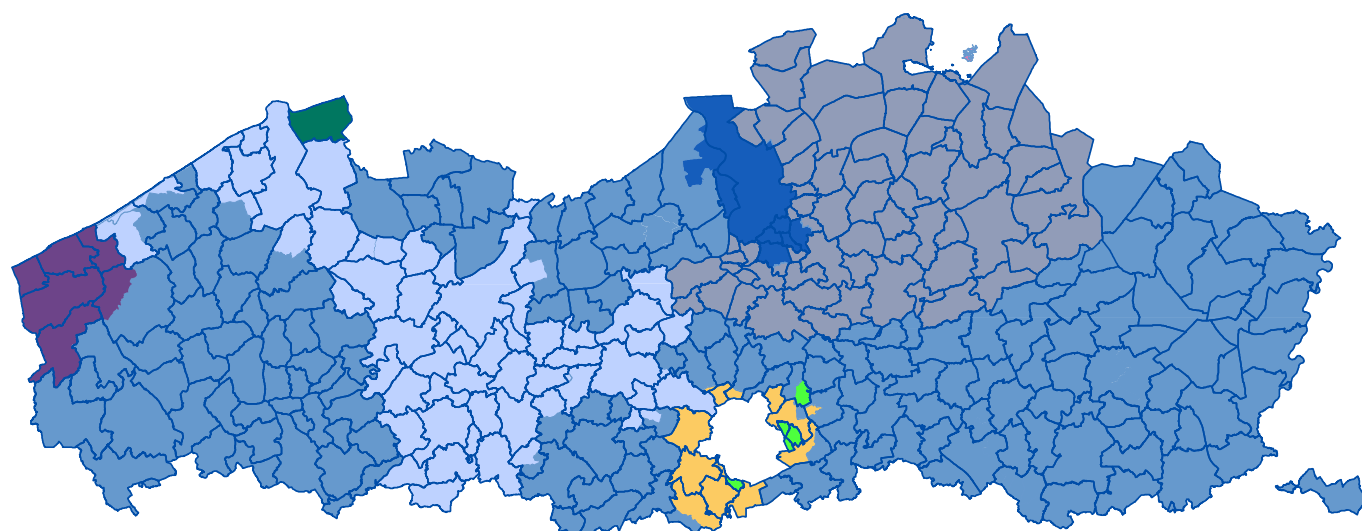
KENMERKEN VAN DRINKWATERVOORZIENING IN VLAANDEREN

ORGANISATIE VAN DRINKWATERVOORZIENING IN VLAANDEREN










De drinkwatervoorziening in Vlaanderen is een gemeentelijke opdracht. Om een betere dienstverlening te kunnen bieden, hebben veel gemeenten een samenwerkingsverband opgericht voor de productie en levering van leidingwater. Omdat elke gemeente (en dus ook elk samenwerkingsverband) verschillende mogelijkheden heeft om de drinkwatervoorziening te organiseren, is er een grote diversiteit ontstaan in het beheer van het net, de investeringsplannen en de dienstverlening. Ook de inbreng van de deelnemende gemeenten in de samenwerkingsverbanden is sterk verschillend.

Het openbare waterdistributienetwerk in de 308 Vlaamse gemeenten wordt op 1 januari 2016 beheerd door 9 exploitanten (verder ook watermaatschappijen genoemd). Op het grondgebied van 22 gemeenten zijn twee watermaatschappijen actief. Bijlage 3 bij dit rapport bevat een lijst met de contactgegevens van de exploitanten. Een overzicht van de bedeelde gemeenten per watermaatschappij staat in bijlage 4.

figuur 1: Distributiegebieden watermaatschappijen – Situatie 2016



Legende

- | | | |
|--|--|--|
|  AGSO Knokke-Heist |  FARYS/TMWV |  Pidpa |
|  Brabant Water (NL) |  IWVA |  VIVAQUA |
|  De Watergroep |  IWVB |  Water-link |

Bron: AquaFlanders, VMM Waterbank

JURIDISCHE VORM VAN WATERMAATSCHAPPIJEN

Bijna al het leidingwater wordt in Vlaanderen geleverd door intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, intercommunales en een autonoom Vlaams overheidsbedrijf. Daarnaast is er nog één gemeentelijke en één buitenlandse watermaatschappij actief. De sector is in 2016 volledig in publieke handen.

tabel 1: Juridische vorm watermaatschappijen (2016)

Intergemeentelijk samenwerkingsverband	Intercommunale	Autonoom Vlaams overheidsbedrijf	Gemeentelijk Waterbedrijf	Naamloze vennootschap naar Nederlands recht
			AGSO Knokke-Heist	
				Brabant Water (NL)
		De Watergroep VMW		
	FARYS/TMVW Einde 22/12/2041			
IWVA Einde 05/2019				
IWVB Einde 24/02/2018				
Pidpa Einde 09/11/2019				
	VIVAQUA Einde 01/01/2041			
Water-link Einde 31/12/2025				

Bron: VMM Waterbank

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden vinden hun juridische grondslag in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking (DIS). Met het oog op de gemeenschappelijke behartiging van doelstellingen van gemeentelijk belang kunnen twee of meer gemeenten, onder de voorwaarden bepaald in het decreet, samenwerkingsverbanden tot stand brengen met of zonder rechtspersoonlijkheid, met of zonder beheersoverdracht. In de samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid kunnen enkel gemeenten actief zijn, samen met provincies (tot 2018), autonome gemeentebedrijven, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en hun verenigingen, andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, politiezones en hulpverleningszones voor zover die uitsluitend uit openbare rechtspersonen bestaan. Deelname van een private partner in een intergemeentelijk samenwerkingsverband is mogelijk, maar enkel onder strikte voorwaarden. Zo kunnen private partners alleen deelnemen aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die enkel in de sectoren van energiedistributie of van afval actief zijn. De opdrachthoudende en dienstverlenende verenigingen (beide zijn vormen van samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid) zijn onderworpen aan het goedkeuringstoezicht op de oprichtingsbeslissing en statutenwijziging. Daarnaast is er ook bestuurlijk toezicht voorzien en moeten ze een beknopt overzicht van de genomen beslissingen verzenden aan de toezichthoudende overheid (de Vlaamse Regering).

Intercommunales

De intercommunales vinden hun juridische grondslag in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales. Tot 2016 was voor gewestgrensoverschrijdende samenwerkingsverbanden van gemeenten het hierboven vermelde decreet niet van toepassing. De watermaatschappijen TMVW en VIVAQUA zijn gewestgrensoverschrijdend. Vanaf 2016 geldt het decreet intergemeentelijke samenwerking ook voor TMVW. VIVAQUA, met maatschappelijke zetel in Brussel, valt onder Brussels bestuurlijk toezicht en Brusselse regelgeving.

Autonoom Vlaams overheidsbedrijf

De juridische grondslag van de grootste in Vlaanderen actieve watermaatschappij, De Watergroep, is terug te vinden in haar oprichtingsdecreet: het decreet van 28 juni 1983 houdende de oprichting van de instelling Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW). De commerciële naam van VMW veranderde op 1 januari 2013 in De Watergroep.

Gemeentelijke waterbedrijven (GW)

Op 1 januari 2016 is nog slechts één gemeentelijke waterbedrijf actief. Het waterbedrijf van Knokke-Heist maakt sinds 2012 deel uit van het Autonoom Gemeentebedrijf StadsOntwikkeling (AGSO).

Naamloze vennootschap naar Nederlands recht

In de gemeente Baarle-Hertog levert het Nederlandse Brabant Water leidingwater aan een deel van de bevolking. Brabant Water is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht.

SAMENWERKINGSVERBANDEN TUSSEN WATERMAATSCHAPPIJEN

SYNDUCTIS

TMVW, IWVB, IWVA, de Watergroep en Pidpa werken met EANDIS, INFRAX en PROXIMUS samen in het in 2012 opgerichte samenwerkingsverband Synductis. Het doel van deze samenwerking is om de planning van nutswerken beter op elkaar af te stemmen en de uitvoering van de werken te coördineren.

OVERKOEPELENDE STRUCTUREN

BELGAQUA

Belgaqua is de Belgische Federatie voor de Watersector. Die beroepsvereniging groepeerde de Gewestelijke Verenigingen voor de Watersector in België: AQUABRU voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, AQUAWAL voor het Waals Gewest en AquaFlanders voor het Vlaams Gewest.

Belgaqua verdedigt de gemeenschappelijke belangen van haar leden op federaal, Europees en internationaal vlak. De federatie stimuleert de realisatie van studies en geeft informatie aan professionals en verbruikers over het gebruik van leidingwater en de bescherming van de waterkwaliteit. Belgaqua keurt bovendien de apparatuur aangesloten op het leidingwaternet en de materialen die in contact komen met het drinkwater.

AQUAFLANDERS

AquaFlanders verenigt de Vlaamse watermaatschappijen. AquaFlanders wil door een meer gerichte samenwerking tussen haar leden de transparantie verbeteren, de efficiëntie verhogen en meer uniformiteit in de benadering van de klanten en in de werkwijzen verkrijgen. Daarnaast wil AquaFlanders bijdragen tot een effectievere uitvoering van het waterbeleid door als vertegenwoordiger van haar leden in diverse fora op te treden.

OVERIGE ACTIVITEITEN

Naast de dienstverlening verbonden aan de productie en levering van drinkwater via het openbaar waterdistributienet leveren de watermaatschappijen ook andere diensten. Zo heeft een aantal watermaatschappijen naast de drinkwateractiviteit een specifiek aanbod voor industriële bedrijven (leveren van water 'op maat', wateraudits, optimaliseren interne waterstromen, afvalwater hergebruiken binnen het productieproces,...).

Vanaf 2005 zijn daarnaast alle watermaatschappijen saneringsplichtig voor het door hen geleverde water. Zij produceren en leveren dus niet alleen het drinkwater, maar ze moeten ook zorgen dat het afvalwater van hun klanten gezuiverd wordt zodat de kwaliteit van het geleverde drinkwater gegarandeerd blijft (saneringsactiviteit).

Een aantal maatschappijen heeft daarnaast ook nog niet-watergerelateerde activiteiten (andere activiteiten): het waterbedrijf Knokke-Heist maakt deel uit van het Autonoom Gemeentebedrijf StadsOntwikkeling waarbinnen ook vastgoedtransacties en concrete stadsontwikkelingsprojecten uitgevoerd worden, alsook het afvalbeheer binnen de gemeente Knokke-Heist. FARYS/TMVW profileert zich als partner van haar gemeentelijke vennoten en dit onder meer via het beheren van zwem- en sportinfrastructuur en via het aanbieden van raamovereenkomsten voor aankoop, onderhoud, exploitatie en beheer van diensten (hersteldienst,...) en goederen (papierwaren, strooizout, telecom,...).

REGULERINGSKADER DRINKWATERVOORZIENING

LOKALE OVERHEID

De drinkwatervoorziening in Vlaanderen is een gemeentelijke opdracht. In de praktijk wordt deze opdracht veelal door intergemeentelijke samenwerkingsverbanden uitgevoerd. De gemeentelijke vennoten besturen deze maatschappijen via hun vertegenwoordigers in de daarvoor voorziene bestuursorganen (Raad van Bestuur, Algemene Vergadering, specifieke comités,...).

PROVINCIES

Provincies hebben geen bevoegdheden inzake drinkwater. Sommige nemen wel nog deel aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die instaan voor de productie en levering van leidingwater (bv. Provinciebestuur Antwerpen - Pidpa). De toelating¹ tot deelname komt te vervallen eind 2018.

1 Decreet Intergemeentelijke Samenwerking (DIS) Art 80 paragraaf 1 geeft toelating deelname provincie tot eind 2018.

REGIONALE OVERHEID (VLAAMS GEWEST)

Waarborgen kwantiteit en kwaliteit drinkwater

In toepassing van het grondwaterdecreet zijn rond grondwaterwinningen ten behoeve van drinkwaterproductie beschermingsgebieden aangeduid. In deze beschermingsgebieden worden activiteiten verboden of beperkt die het grondwater kunnen verontreinigen.

De Toezichthoudende Ambtenaar (georganiseerd binnen de VMM) controleert de correcte toepassing van het drinkwaterdecreet en de daaruit volgende besluiten en openbare dienstverplichtingen. Dit toezicht betreft vooral de kwaliteit van het geleverde water als ook de toepassing van het Algemeen Waterverkoopreglement.

Waarborgen transparantie en efficiënte werking watermaatschappijen

De WaterRegulator (georganiseerd binnen de VMM) focust zich op het verhogen van de transparantie in drinkwaterproductie en -levering in Vlaanderen. De WaterRegulator vergelijkt de prestaties en de efficiëntie van de watermaatschappijen die in Vlaanderen actief zijn, met de bedoeling na te gaan of drinkwater geleverd wordt tegen een correcte prijs. Daarnaast voert de WaterRegulator studies uit en verleent op basis van de resultaten advies aan de Vlaamse Regering via de Vlaamse minister bevoegd voor leefmilieu.

Vanaf 2015 kreeg de WaterRegulator ook de opdracht toezicht te houden op de drinkwatertarieven. Tot 2014 was dit een federale bevoegdheid. Sinds 2016 worden de tarieven bepaald door middel van de tariefreguleringsmethode (zie ook pag. 56).

Bestuurlijk toezicht

Het bestuurlijk toezicht op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gebeurt onder leiding van de Vlaamse minister bevoegd voor het beleidsveld Binnenlands Bestuur.

FEDERALE OVERHEID (BELGIË)

Met de zesde staatshervorming werd de prijscontrole van de materies die tot een gewestelijke bevoegdheid behoren, zoals drinkwatervoorziening, geregionaliseerd. De federale overheid blijft bevoegd inzake het prijs- en inkomstenbeleid en kan de instrumenten van het prijsbeleid, zoals prijsblokkering, blijven gebruiken om de inflatie tegen te gaan of de mededinging te vrijwaren. De maatregelen die ze hiervoor treft kunnen ook betrekking hebben op de prijzen van diensten die tot de gewestbevoegdheid behoren. Daarnaast is de federale overheid ook bevoegd voor alles wat te maken heeft met de nucleaire kwaliteitsbewaking en veiligheid van de drinkwaterketen en voor de metrologie (met inbegrip van de toepassing van de MID-richtlijn²). De MID is van toepassing op installaties met watermeters.

EUROPESE OVERHEID

De Drinkwaterrichtlijn legt normen voor de kwaliteit van drinkwater op. De Kaderrichtlijn Water legt onder andere de principes inzake kostentoerekening voor de waterdiensten, waaronder productie en levering, vast. Deze werden reeds vertaald in Vlaamse regelgeving.

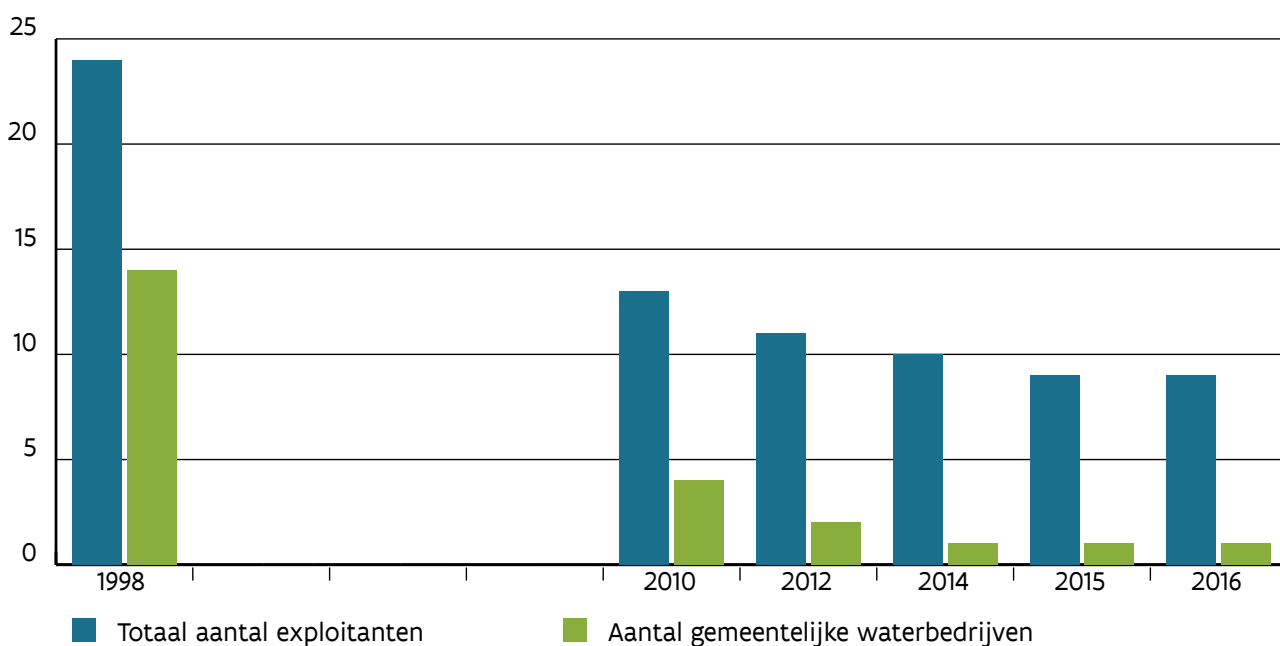
2 Measuring Instrument Directive (MID) is een richtlijn voor verrekeningmetingen.

DISTRIBUTIEGEBIEDEN EN INFRASTRUCTUUR VAN WATERMAATSCHAPPIJEN

EVOLUTIE VAN AANTAL WATERMAATSCHAPPIJEN

Het aantal watermaatschappijen daalt terwijl de grotere maatschappijen groter worden. Dit betekent concreet dat de gemeentelijke waterbedrijven verdwijnen en hun activiteiten overgenomen worden door de grotere watermaatschappijen. In 1998 waren er nog 14 gemeentelijke of stedelijke waterbedrijven. In 2010 was hun aantal gedaald tot 4. Vanaf 1 januari 2015 is er nog slechts 1 gemeentelijk waterbedrijf actief, namelijk in Knokke-Heist. Het aantal exploitanten is hiermee teruggebracht tot 9.

figuur 2: Evolutie van aantal watermaatschappijen (1998-2016)



Bron: VMM Waterbank



KARAKTERISTIEKEN VAN DISTRIBUTIEGEBIEDEN

Distributiegebieden van watermaatschappijen zijn gerelateerd aan het waternetwerk. In de meeste gevallen volgen de distributiegebieden de gemeentegrenzen, maar om historische en/of praktische redenen kan een gemeente bedeed worden door verschillende watermaatschappijen.

Een aantal karakteristieke statistische gegevens over de distributiegebieden van de verschillende watermaatschappijen is opgenomen in tabel 2.

tabel 2: Statistieken van distributiegebieden - waarden³ (2016)

Watermaatschappij	Oppervlakte (km ²)	Aantal inwoners (x 1.000) (2016)	Bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	Aantal ondernemingen NIET landbouw, bosbouw en visserij (2016)	Aantal ondernemingen landbouw, bosbouw of visserij (2016)
AGSO Knokke-Heist	56	33	590	3.829	406
Brabant Water (NL)	3	2	833	170	37
De Watergroep	7.756	3.005	387	227.539	17.730
FARYS/TMVW	2.271	1.271	560	99.777	6.287
IWVA	313	63	201	5.521	534
IWVB	259	249	960	17.022	441
Pidpa	2.586	1.203	465	91.633	4.803
VIVAQUA	27	39	1.461	2.306	95
Water-link	278	621	2.232	46.240	246
Totaal	13.522	6.486	480	494.036	31.270

Bron: FOD Economie, CORVE, VMM Waterbank, bevraging gemeenten

In tabel 3 worden de karakteristieken tussen de verschillende maatschappijen afgewogen. Het distributiegebied van de drie grootste maatschappijen samen (De Watergroep, Pidpa en FARYS/TMVW) strekt zich uit over meer dan 90% van het Vlaamse grondgebied. Samen verzorgen ze de drinkwatervoorziening voor nagenoeg 85% van de bevolking.

tabel 3: Statistieken van distributiegebieden – relatief (2016)

Watermaatschappij	Oppervlakte (km ²)	Aantal inwoners (x 1.000) (2016)	Rang Bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	Aantal ondernemingen NIET landbouw, bosbouw en visserij (2016)	Aantal ondernemingen landbouw, bosbouw of visserij (2016)
AGSO Knokke-Heist	0,4% 7	0,5% 8	5	0,8% 7	1,3% 6
Brabant Water (NL)	0,02% 9	0,03% 9	4	0,0% 9	0,1% 9
De Watergroep	57,4% 1	46,3% 1	8	46,1% 1	56,7% 1
FARYS/TMVW	16,8% 3	19,6% 2	6	20,2% 2	20,1% 2
IWVA	2,3% 4	1,0% 6	9	1,1% 6	1,7% 4
IWVB	1,9% 6	3,8% 5	3	3,4% 5	1,4% 5
Pidpa	19,1% 2	18,6% 3	7	18,5% 3	15,4% 3
VIVAQUA	0,2% 8	0,6% 7	2	0,5% 8	0,3% 8
Water-link	2,1% 5	9,6% 4	1	9,4% 4	0,8% 7
Totaal	100%	100%		100%	100%

Bron: FOD Economie, CORVE, VMM Waterbank, bevraging gemeenten

3 Het aandeel ondernemingen is de som van het aantal BTW-plichtige natuurlijke personen en het aantal BTW-plichtige rechtspersonen in de aard van een handelsonderneming (bvba, nv...).

INFRASTRUCTUUR VOOR DRINKWATERVOORZIENING

Tabel 4 geeft een overzicht van de infrastructuur per watermaatschappij voor de productie en levering van leidingwater.

Door het verschillende karakter van de distributiegebieden van de watermaatschappijen is het logisch dat er ook in de infrastructuur verschillen zijn. Zo valt bijvoorbeeld het verschil op tussen Pidpa en FARYS/TMVW. Ondanks de vergelijkbare grootte van hun distributiegebied verschillen ze vrij sterk qua infrastructuur. Pidpa beschikt over voldoende grondwater binnen haar eigen distributiegebied om decentraal water te produceren en beschikt daartoe over elf waterproductiecentra. FARYS/TMVW daarentegen koopt vooral water aan om aan de vraag te kunnen voldoen en beschikt slechts over drie eigen waterproductiecentra. Alleen Water-link en De Watergroep beschikken over oppervlaktewaterbronnen. IWVB is de enige watermaatschappij die niet over eigen bronnen voor de productie van drinkwater beschikt. Al het water dat door IWVB geleverd wordt aan abonnees, wordt aangekocht bij andere watermaatschappijen.

De beschikbare opslagcapaciteit van drinkwater in waterbergingen en watertorens in Vlaanderen is nagenoeg 1 miljoen m³.

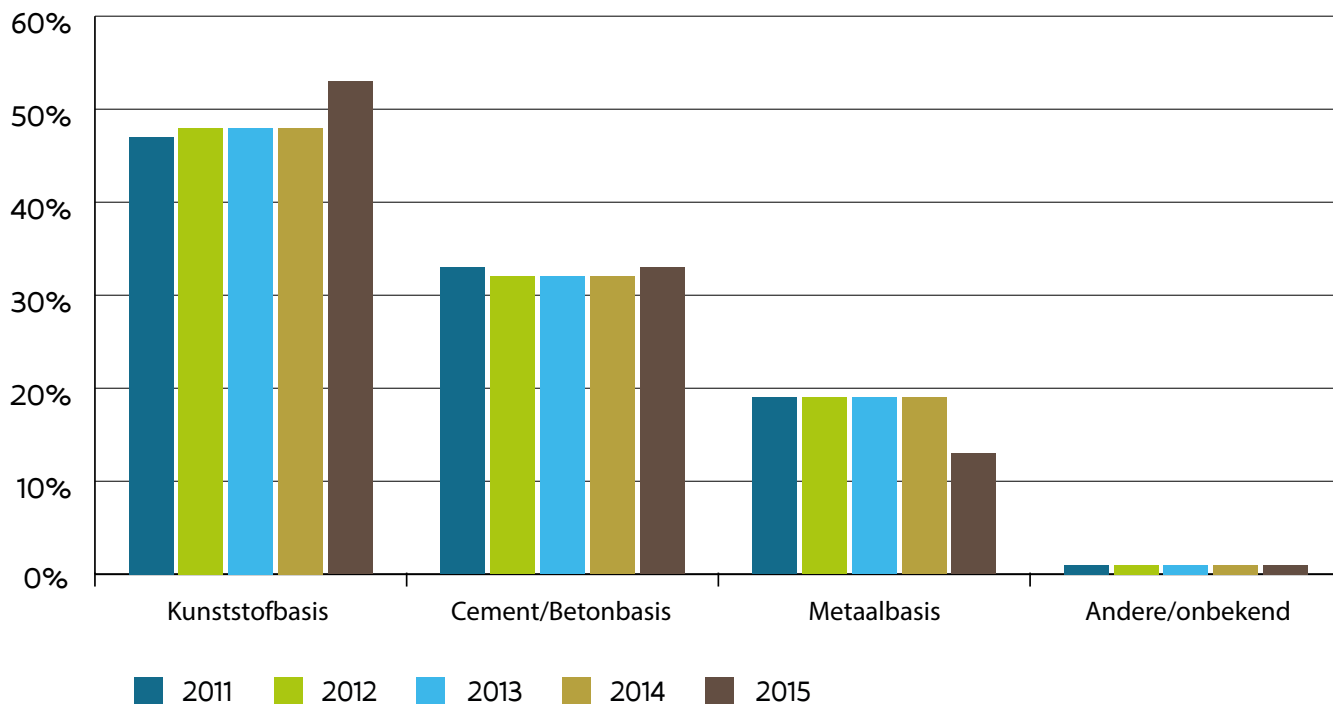
tabel 4: Infrastructuur voor productie en levering van leidingwater (2015)

Watermaatschappij	Aantal bronnen grondwater	Aantal bronnen oppervlakte-water	Aantal water-productie-centra	Aantal bergingen reinwater	Aantal watertorens	Aantal opjaag-stations	Netlengte (km)	Beschikbare opslagcapaciteit drinkwater (x 1.000 m ³)
Agso Knokke-Heist	1	0	1	4	1	0	365	9
De Watergroep	85	5	61	74	82	63	32.431	389
FARYS/TMVW	18	0	3	22	27	36	11.387	169
IWVA	3	0	3	7	2	4	1.004	19
IWVB	0	0	0	0	0	0	1.682	0
Pidpa	24	0	11	91	59	24	12.725	150
VIVAQUA	1	0	1	4	0	7	260	75
Water-link	0	1	2	6	0	7	2.487	147
Totaal	132	6	82	195	171	141	62.341	959

Bron: VMM Waterbank

Figuur 3 geeft de samenstelling van het leidingennet in Vlaanderen weer en bevat informatie over bijna 97% van het totale leidingennetwerk in Vlaanderen. Enkel IWVB kan in dit kader geen gegevens aanleveren. De samenstelling van het net in Vlaanderen wordt samengevat over de categorieën 'kunststofbasis', 'metaalbasis', 'betonbasis' en 'andere/onbekend'. In 2015 is op basis van de lengte ongeveer 53% van het leidingennet vervaardigd uit kunststof, ongeveer 33% uit beton en 13% uit metaal.

figuur 3: Samenstelling leidingennet in Vlaanderen (2011-2015)*



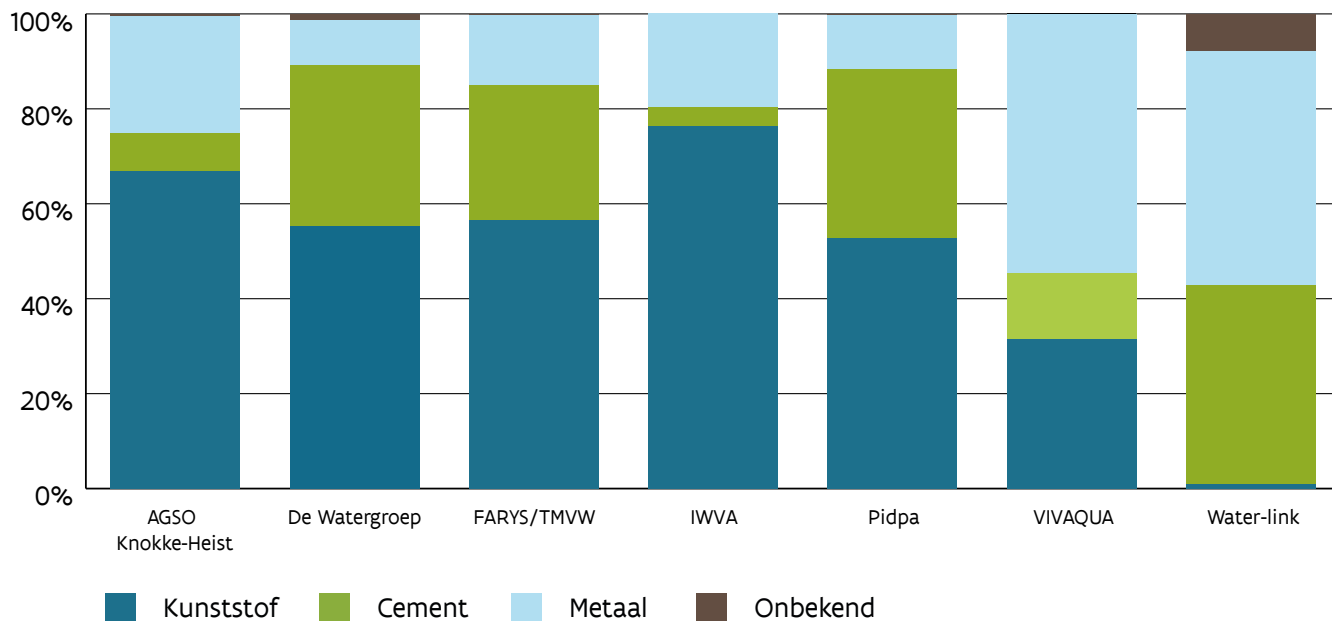
*Overzicht materiaal leidingennetwerk voor IWVB niet bekend.

Bron: VMM Waterbank

Figuur 4 geeft de samenstelling van het leidingennet per watermaatschappij in 2015. Enkel IWVB kan in dit kader geen gegevens aanleveren.

Bij AGSO Knokke-Heist en IWVA is meer dan 70% van hun leidingennet aangelegd in kunststof. Bij De Watergroep, FARYS/TMVW en Pidpa is meer dan 50% eveneens in kunststof. Bij Water-link is dit slechts 1%.

figuur 4: Samenstelling leidingennet per maatschappij (2015)



Bron: VMM Waterbank

PROCESBENCHMARK

Benchmarking is de methode om bedrijfsprocessen en prestatiegegevens te vergelijken met die van vergelijkbare organisaties. Onder toezicht van de WaterRegulator coördineert AquaFlanders de procesvergelijkingen bij de watermaatschappijen.

De doelstelling van deze procesbenchmarks is meervoudig. Door de uitvoering van een procesbenchmark ontstaat ten eerste een kennisuitwisselingsplatform dat bijdraagt tot efficiëntieverbetering van het proces. Het platform creëert namelijk de mogelijkheid tot het uitwisselen van goede praktijken tussen de watermaatschappijen. Ten tweede verhoogt het de transparantie van de watermaatschappijen voor het bredere publiek. Belanghebbenden krijgen meer inzicht in het bestudeerde proces. Ten derde reikt de procesbenchmark de watermaatschappij tools aan om efficiëntieverbeteringen voor een bestudeerd proces te realiseren.

Alle Vlaamse watermaatschappijen hebben zich geëngageerd tot het jaarlijks vergelijken van minstens één aspect van de bedrijfsvoering door middel van een procesbenchmark. De watermaatschappijen staan zelf in voor de uitvoering van de procesbenchmarks. Zij beschikken hiervoor immers over de meeste kennis. Bovendien maakt het hen bewuster van hun verantwoordelijkheden. AquaFlanders verzorgt de coördinatie en financiering. De WaterRegulator volgt de procesbenchmarks op, evalueert het resultaat en kan de uitgewerkte actieplannen bij de watermaatschappijen ter kennisgeving opvragen. AquaFlanders en de WaterRegulator communiceren over de resultaten van de procesbenchmarks.

Hieronder zijn de uitgevoerde en lopende procesbenchmarks voor de periode 2014-2018 opgelijst.

Tussen haakjes staat het (voorziene) jaar van publicatie:

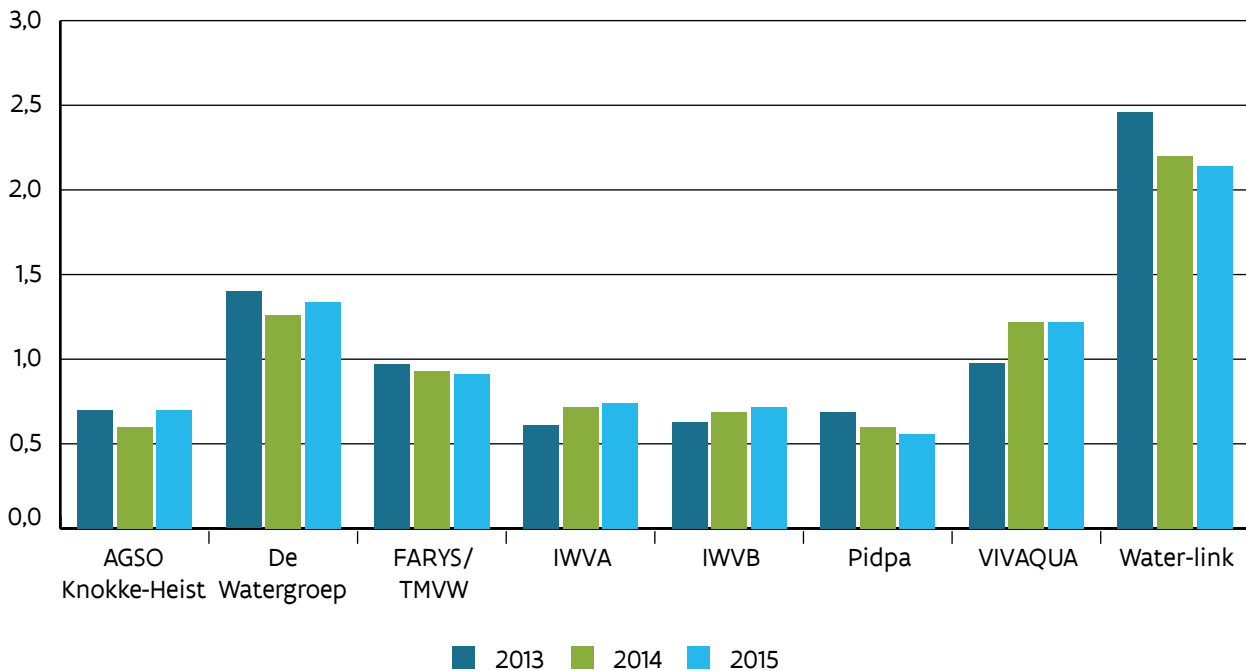
- Debiteurenbeheer (2015)
- Niet in rekening gebracht water (NRW) (2016)
- Klachtenbehandeling (2016)
- Nieuwe aftakkingen (voorzien voor 2017)
- Asset Management (voorzien voor 2018)

De procesbenchmarks zijn opgebouwd uit twee luiken.

Eenzijds is er de kwantitatieve analyse waarin prestatie-indicatoren (KPI's) geselecteerd en gedefinieerd worden voor het bestudeerde proces. Hiermee worden de prestaties van de verschillende watermaatschappijen vergeleken en beoordeeld en worden aandachtspunten geïdentificeerd ter verbetering van het proces op het niveau van de Vlaamse drinkwatersector.

In de procesbenchmark NRW werd onder meer de Infrastructure Leakage Index (ILI), ontwikkeld door de Internationale Water Association (IWA), geselecteerd als relevante KPI. Deze indicator maakt benchmarking tussen exploitanten mogelijk voor het proces NRW.

figuur 5: Evolutie van de ILI bij de Vlaamse watermaatschappijen (2013-2015)



Bron: VMM Waterbank

Anderzijds is er de kwalitatieve analyse. Deze analyse brengt de maturiteit van de watersector in kaart voor het bestudeerde proces door middel van een door de watersector ontwikkeld maturiteitsmodel. De drinkwatersector bepaalt in overleg het minimale niveau en het ambitieuze niveau voor de sector, voor alle dimensies van het maturiteitsmodel. Door deze analyse kunnen er niet enkel pijnpunten worden blootgelegd, maar kan er tevens een pad tot verbetering worden aangereikt.

Na de uitvoering van een procesbenchmark dienen de watermaatschappijen de aanbevelingen uit de procesbenchmark te vertalen naar concrete verbeteracties voor de eigen watermaatschappij. Dit gebeurt in een actieplan dat enerzijds bestaat uit een verbetertraject en anderzijds uit een voortgangsrapport. Voor elk bestudeerd bedrijfsproces wordt een afzonderlijk actieplan opgesteld.

In het verbetertraject formuleert elke watermaatschappij een aantal kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen en acties voor het bestudeerde proces. Het verbetertraject dient ter goedkeuring onderschreven en gedateerd te worden door het management van de watermaatschappij.

Het voortgangsrapport volgt de implementatie van het verbetertraject op in de dagelijkse werking van de watermaatschappij.

De resultaten van de procesbenchmarks en actieplannen zijn bruikbaar ter onderbouwing van de doelstellingen, (verplichte) verbeteracties en strategie in het tariefplan van de watermaatschappij.

Meer informatie is terug te vinden in het rapport 'Proces benchmark NRW' gepubliceerd op de site van AquaFlanders⁴.

⁴ <http://www.aquaflanders.be/benchmarkrapport.aspx>

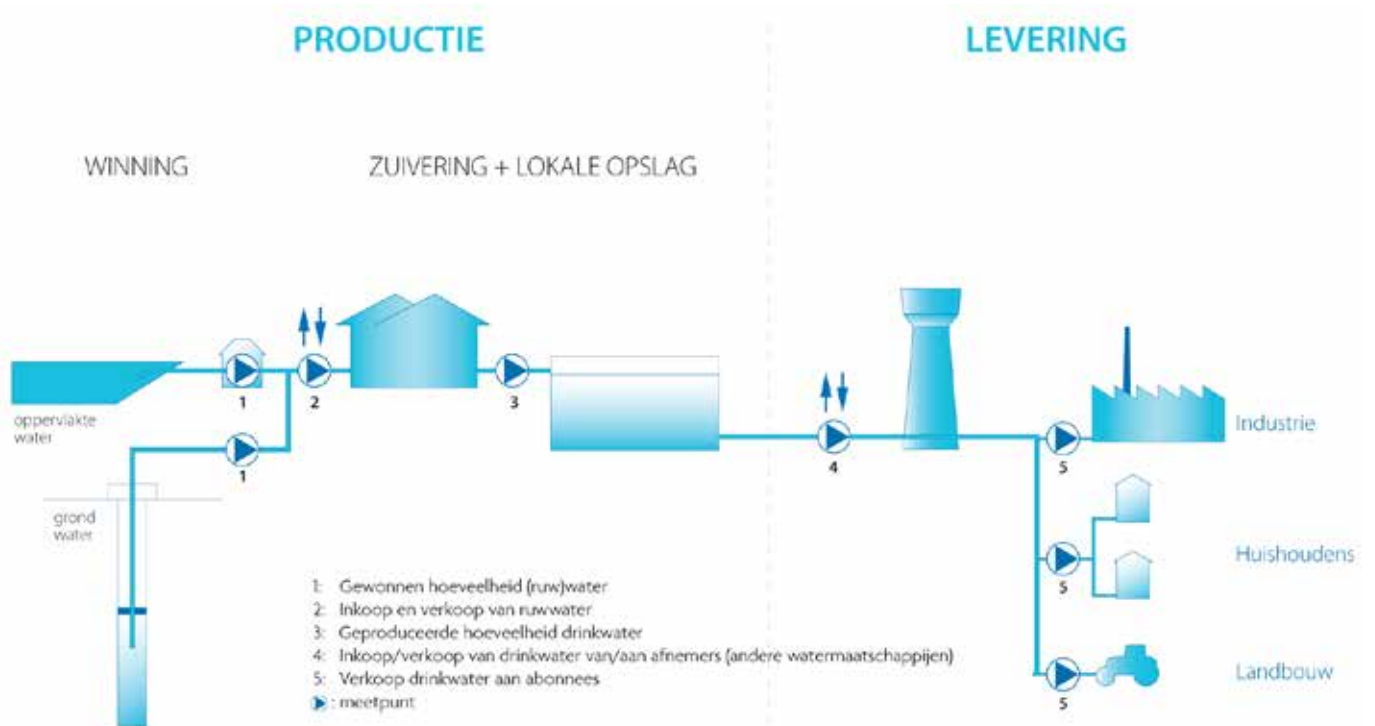


DRINKWATERBALANS: VAN BRON TOT KRAAN

DRINKWATERKETEN VAN BRON TOT KRAAN

De drinkwaterketen bestaat uit twee op elkaar volgende hoofdprocessen: de productie en de levering of distributie. Figuur 6 geeft daarvan een verkorte schematische voorstelling.

figuur 6: Drinkwaterketen van bron tot kraan



Bron: VMM

WATERPRODUCTIE

In 2015 is er ten behoeve van Vlaanderen meer dan 420 miljoen m³ drinkwater geproduceerd. Bijna 80% van het voor Vlaanderen geproduceerde drinkwater wordt daadwerkelijk ook in Vlaanderen geproduceerd. Het overige deel (20%) wordt buiten Vlaanderen geproduceerd en wordt nagenoeg allemaal (18%) door onze watermaatschappijen ingekocht. FARYS/TMVW is de enige Vlaamse maatschappij die buiten Vlaanderen (in Wallonië) water wint en produceert, namelijk 9 miljoen m³ of iets meer dan 2% van het voor Vlaanderen geproduceerde drinkwater.

De Brusselse maatschappij VIVAQUA produceert nagenoeg 12% van het voor Vlaanderen geproduceerde drinkwater. Het overgrote deel hiervan verkoopt ze aan andere Vlaamse watermaatschappijen, een kleiner deel distribueert ze zelf in Vlaanderen. Deze maatschappij wint en produceert zo goed als al haar water in Wallonië. In Vlaanderen (Zaventem) heeft VIVAQUA één kleine winning en één productie-eenheid, goed voor ruim 200.000 m³ per jaar.

Minder dan 1% van ons drinkwater komt uit Nederland en Frankrijk.

De Vlaamse watermaatschappijen verkopen op hun beurt ook drinkwater aan watermaatschappijen in Wallonië en in Nederland (+/- 7 miljoen m³).

In Vlaanderen wordt iets meer drinkwater geproduceerd uit oppervlaktewater dan uit grondwater, maar het drinkwater dat aangekocht wordt buiten Vlaanderen, wordt grotendeels geproduceerd uit grondwater. Meer informatie over waterkwantiteitgegevens is terug te vinden in het rapport 'Leidingwaterbalans voor Vlaanderen 2015'⁵.

Legende bij figuur 7



- Vlaams Gewest (79%)
- Waals Gewest (20%) - (12% via Brussel)
- Brussels Gewest (VIVAQUA - herkomst/productie water = Waals Gewest)
- Buitenland (1%)

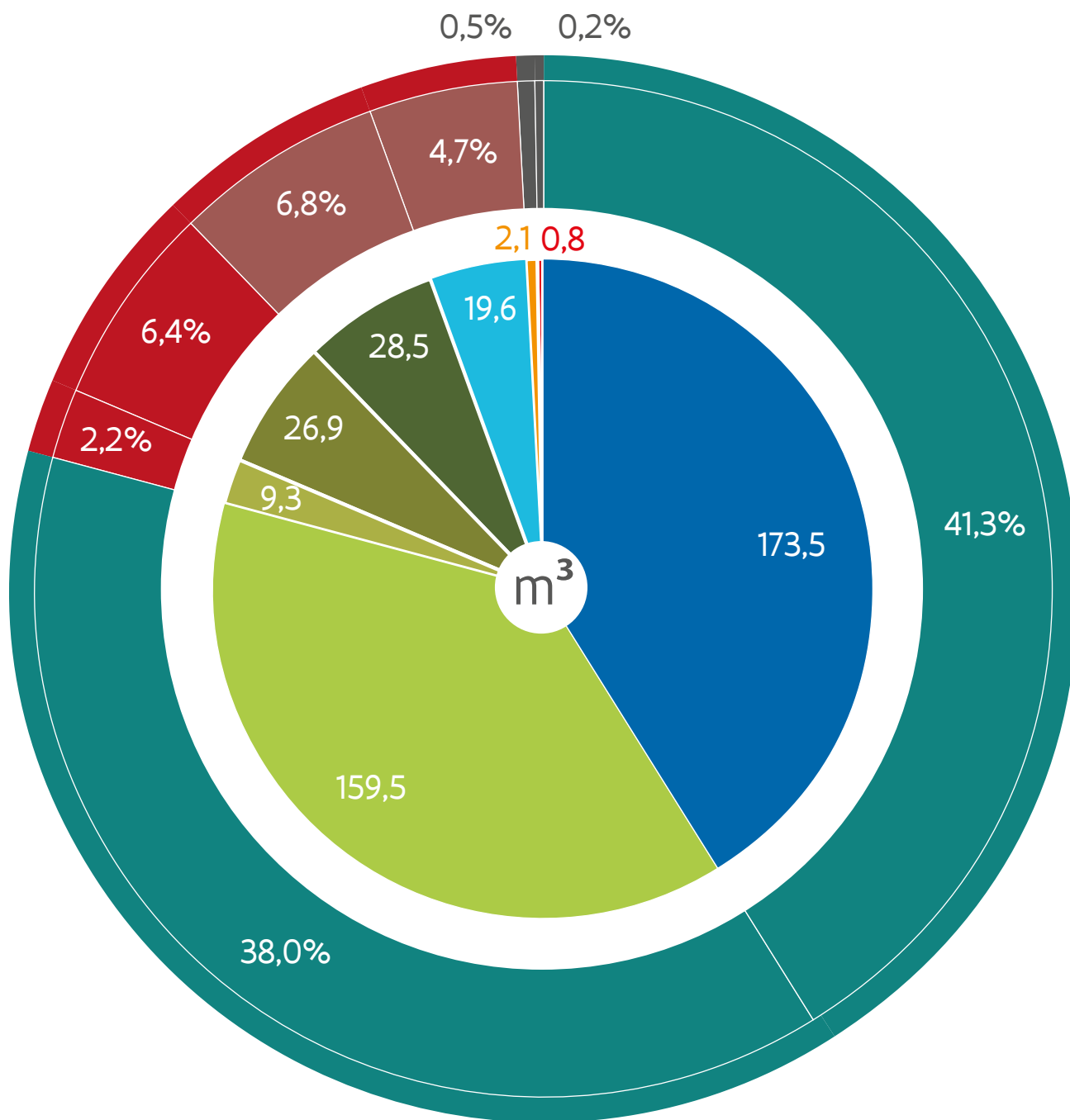
Aantal miljoen m³ drinkwater



- geproduceerd in het Vlaamse Gewest uit oppervlaktewater (173 mio m³)
- geproduceerd in het Vlaamse Gewest uit grondwater (160 mio m³)
- geproduceerd buiten het Vlaamse Gewest uit grondwater (9 mio m³)
- aangekocht in het Waalse Gewest - grondwater (27 mio m³)
- aangekocht in het Brusselse Gewest (VIVAQUA) - grondwater (29 mio m³)
- aangekocht in het Brusselse Gewest (VIVAQUA) - oppervlaktewater (20 mio m³)
- aangekocht in Nederland (2 mio m³)
- aangekocht in Frankrijk (1 mio m³)

5 www.vmm.be/publicaties

figuur 7: Waterproductie voor Vlaanderen in miljoen m³ (2015)



Bron: VMM Waterbank



Water-link is de grootste drinkwaterproducent voor Vlaanderen, gevolgd door De Watergroep, Pidpa en VIVAQUA. In de bevoorrading van Vlaanderen speelt VIVAQUA een dubbele rol: enerzijds als exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk voor abonnees in 4 gemeenten (Kraainem, Linkebeek, Steenokkerzeel, Wezembeek-Oppem) en anderzijds als toeleverancier van water aan andere watermaatschappijen (voornamelijk aan FARYS/TMVW en IWVB). Uit tabel 5 blijkt dat VIVAQUA slechts 1% van het voor Vlaanderen geproduceerde water rechtstreeks levert aan abonnees, maar wel 12% van het water voor Vlaanderen produceert.

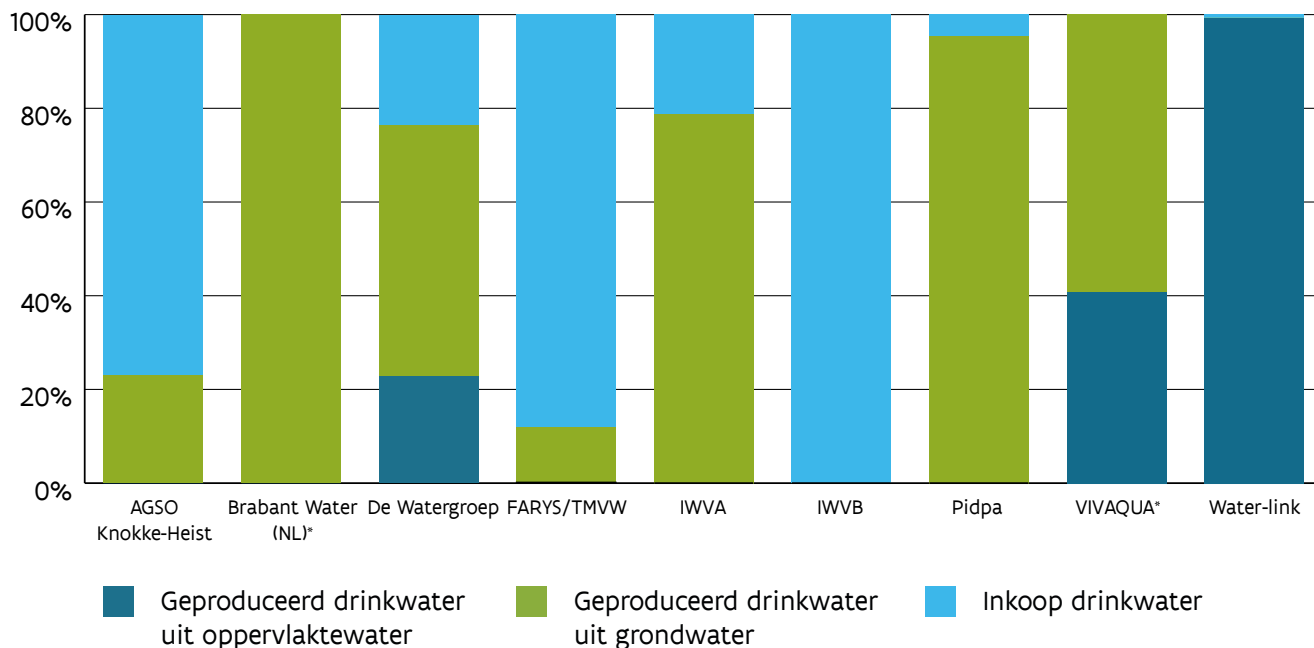
tabel 5: Overzicht van aandeel productie voor Vlaanderen <> levering aan abonnees in Vlaanderen (2015)

Watermaatschappij	Produceert (toeleverancier)	Rang	Levert aan abonnees (exploitant)	Rang
AGSO Knokke-Heist	0,1%	7	1%	7
Brabant Water (NL)				
De Watergroep	32%	2	36%	1
FARYS/TMVW	3%	5	17%	4
IWVA	1%	6	1%	6
IWVB	0%	8	3%	5
Pidpa	16%	3	17%	3
VIVAQUA	12%	4	1%	8
Water-link	36%	1	25%	2
Vlaanderen	100%		100%	

Bron: VMM Waterbank

Figuur 8 geeft per watermaatschappij een beeld van het aandeel eigen productie uit grond- of oppervlaktewater en het aandeel ingekocht water in 2015. Uit de figuur blijkt duidelijk dat Water-link nagenoeg al haar drinkwater zelf produceert uit oppervlaktewater. Brabant Water en Pidpa doen dat ook, maar dan uit grondwater. IWVB is volledig aangewezen op inkoop. Ook FARYS/TMVW en AGSO Knokke-Heist zijn grotendeels aangewezen op inkoop.

figuur 8: Waterbronnen per watermaatschappij (2015)

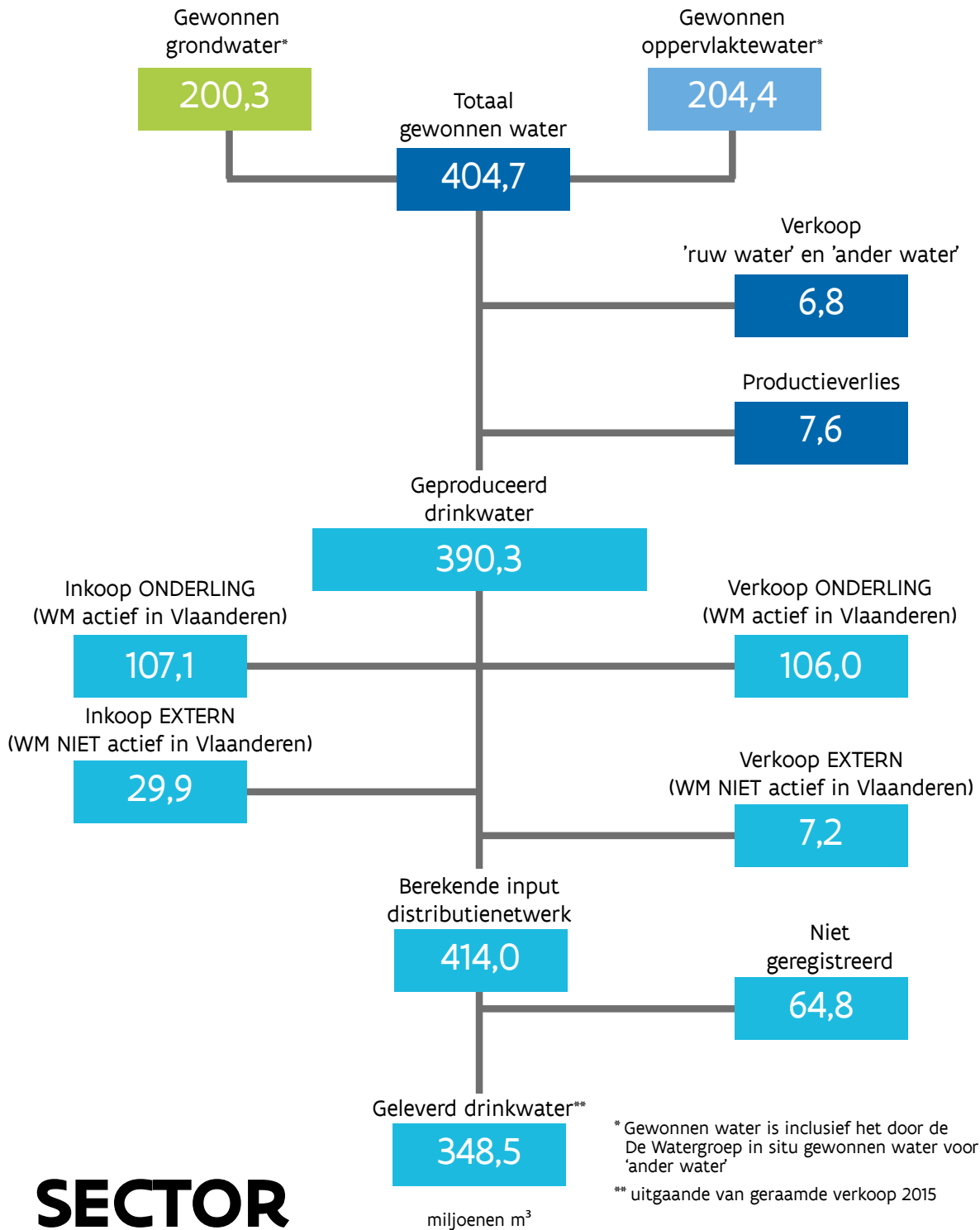


* Voor Brabant Water en VIVAQUA is de herkomst van het voor distributie in Vlaanderen bestemde water weergegeven
Bron: VMM Waterbank

WATERBALANS

In figuur 9 staat de totale waterbalans voor de in Vlaanderen actieve exploitanten voor het jaar 2015. VIVAQUA is in deze balans opgenomen met de hoeveelheid water gewonnen en geproduceerd voor Vlaanderen. Cijfers voor Brabant-Water zijn niet opgenomen. De balans toont de waterwinning, per type ruwwaterbron, de gewonnen hoeveelheid water, de geproduceerde en de geleverde hoeveelheden drinkwater voor de totale Vlaamse sector.

figuur 9: Waterbalans voor de sector in miljoen m³ (2015)



Bron: VMM Waterbank

In figuur 10 staat de totale waterbalans voor het jaar 2015 voor elke watermaatschappij afzonderlijk. De balans van VIVAQUA toont de hoeveelheid water, gewonnen en geproduceerd, voor Vlaanderen.

figuur 10: Waterbalans per watermaatschappij in miljoen m³ (2015)



Bron: VMM Waterbank

WATERLEVERING EN -VERKOOP

Densiteit van het netwerk

Tabel 6 toont een aantal kerncijfers over de waterlevering per watermaatschappij. De aansluitingsdichtheid van het netwerk hangt sterk samen met het stedelijke, dan wel het meer landelijke karakter van het distributiegebied. Een hogere bevolkingsdichtheid en verstedelijkingsgraad leidt tot een hogere aansluitingsdichtheid.

In Vlaanderen wordt in 2015 gemiddeld 5.800 liter water gefactureerd per meter leiding. Water-link factureert meer dan 38.000 liter water per meter leiding. Dat is bijna 10 keer meer per meter leiding dan IWVA en De Watergroep. Zij factureren gemiddeld 4.000 liter water per meter leiding. Water-link heeft het meest geconcentreerde netwerk met 62 abonnees (actieve meters) per km leiding. De Watergroep heeft met 41 abonnees per km de laagste aansluitingsdichtheid.

Het verschil tussen dichtheid per 'aansluiting' en per 'abonnee' wijst op een belangrijke aanwezigheid van huizenblokken in het distributiegebied. Een aansluiting kan immers meerdere abonnees bedienen in bijvoorbeeld een appartementsgebouw. Dat is vooral opvallend bij AGSO Knokke-Heist en IWVA (= kust).

tabel 6: Kerngetallen van waterlevering en verkoop (2015)

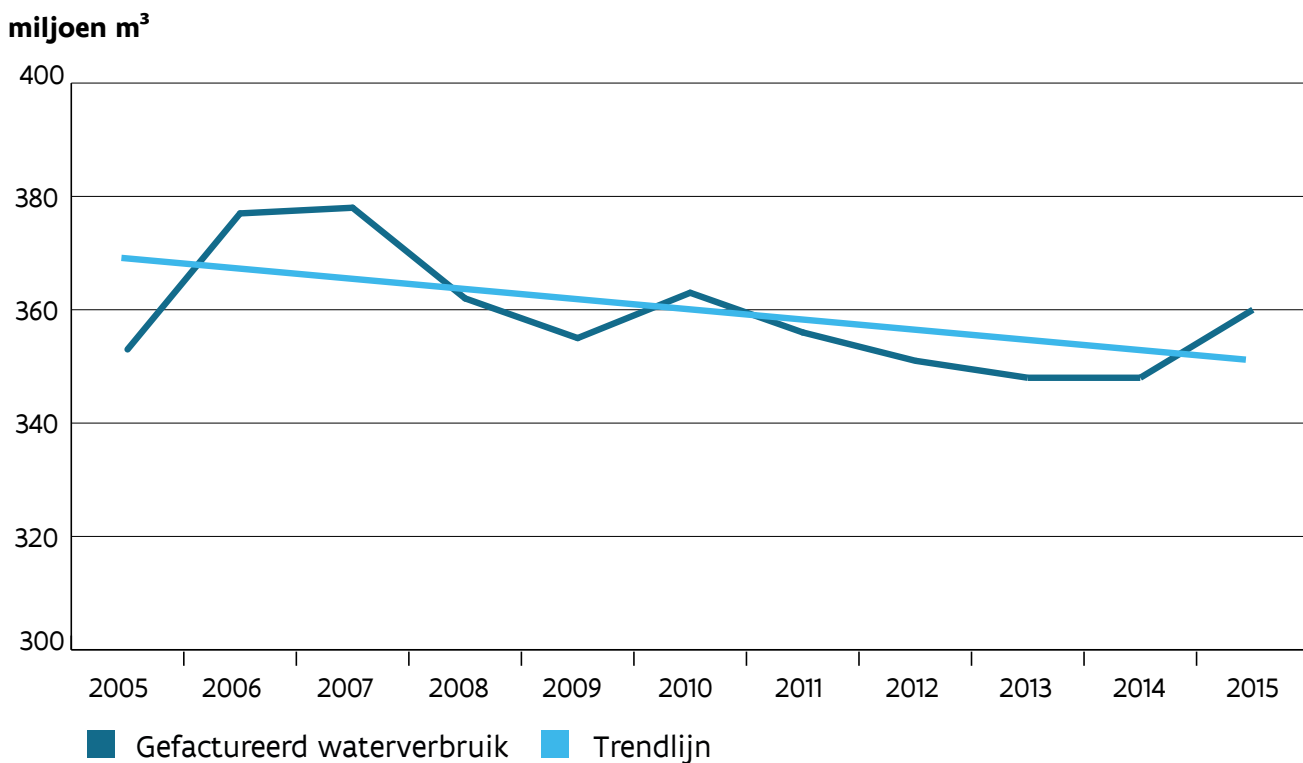
Watermaatschappij	Aantal Abonnees (x 1.000)	Netlengte (km)	Aansluitingen (aantal/km)	Abonnees (actieve meters) (aantal/km)	Gefactureerd verbruik 2015 (miljoen m ³)	Gefactureerd verbruik 2015 (m ³ / km)
AGSO Knokke-Heist	27 7	365 7	38 5	67 2	2 8	5.124 4
Brabant Water (NL)	1 9	-	-	-	0,1 9	-
De Watergroep	1.403 1	32.431 1	36 6	41 8	135 1	4.150 7
FARYS/TMVW	667 2	11.387 3	52 2	57 4	55 4	4.814 5
IWVA	57 6	1.004 6	29 8	53 6	4 6	3.822 8
IWVB	103 5	1.682 5	50 4	58 3	10 5	6.176 3
Pidpa	553 3	12.725 2	35 7	42 7	58 3	4.529 6
VIVAQUA	16 8	260 8	51 3	57 5	2 7	7.499 2
Water-link	196 4	2.487 4	62 1	76 1	95 2	38.002 1
Vlaanderen	3.021	62.341	40	46	360	5.770

Bron: VMM Waterbank, VMM Waterboek

Evolutie van gefactureerd leidingwaterverbruik

In figuur 11 wordt de evolutie van het door de watermaatschappijen in Vlaanderen gefactureerde waterverbruik tussen 2005 en 2015 weergegeven. De trend is dalend. De laatste 10 jaar is het verbruik met 2% gedaald. In de periode 2012-2015 is de daling 1%. In 2015 is voor het eerst in 5 jaar het gefactureerde verbruik gestegen met 3,4% ten opzichte van 2014.

figuur 11: Evolutie van gefactureerd waterverbruik (2005-2015)



Bron: VMM Waterboek

Klantenprofielen

Er bestaan zo goed als geen afzonderlijke netwerken voor de levering van leidingwater aan de drie in de 'Kaderrichtlijn Water' genoemde doelgroepen (huishoudens, industrie en landbouw). De kwaliteit van het water geleverd via een openbaar waterdistributienetwerk staat dus meestal los van de doelgroep waartoe de gebruiker behoort.

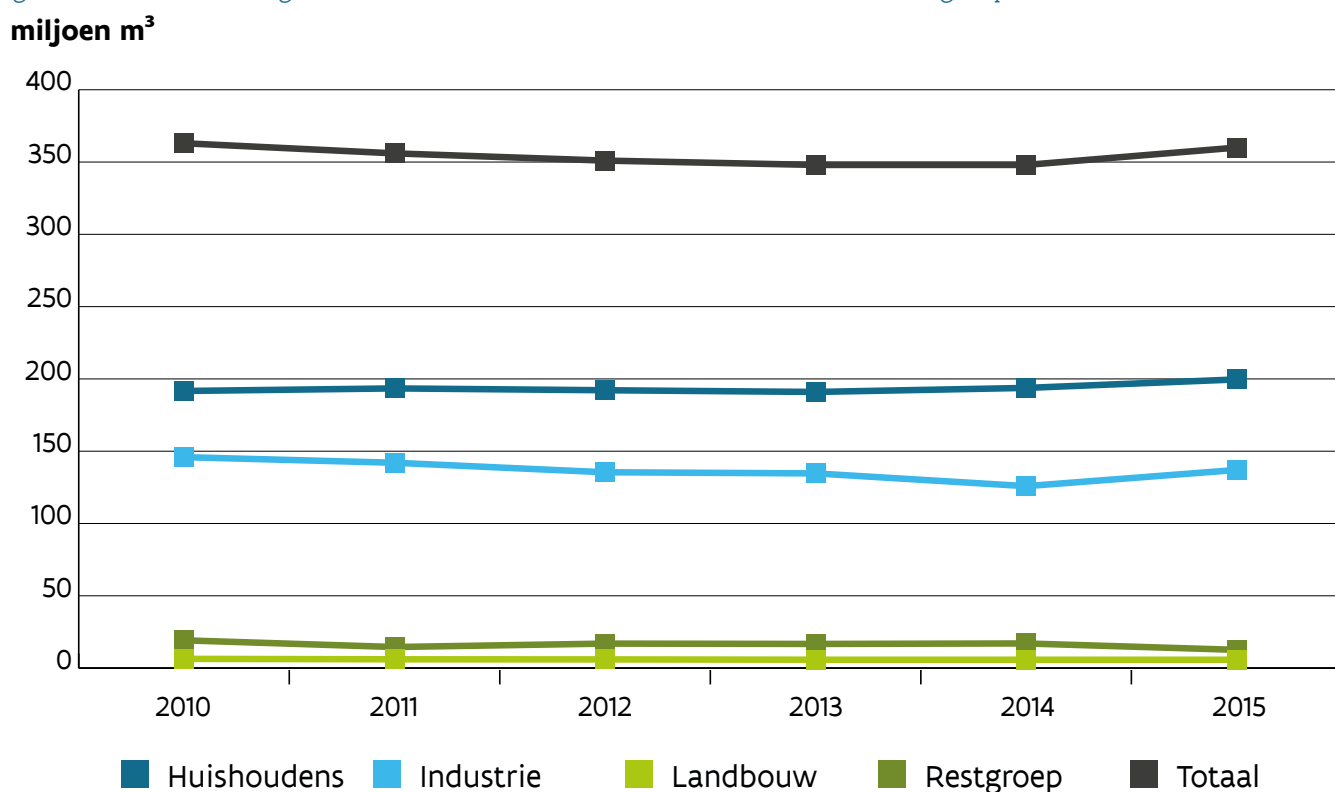
Aan de hand van de bestemming van het geleverde water⁶ kunnen de abonnees onderverdeeld worden in huishoudens, industrie en landbouw⁷.

Door het kruisen van parameters uit verschillende databanken kan een groot deel van de abonnees (88%) met een vrij grote zekerheid toegewezen worden aan deze doelgroepen. De niet toe te wijzen abonnees worden aangeduid in figuur 12 als 'restgroep'.

De totale hoeveelheid gefactureerd leidingwaterverbruik van huishoudens is al jaren een vrij stabiel gegeven. In de periode 2014 en 2015 is er een lichte toename te zien van het verbruik (1,5% en 3%). Dit is ondermeer een gevolg van de toename van het aantal huishoudens. Daarnaast is door een betere toewijzing van de abonnees de 'restgroep' kleiner geworden (ten voordele van de groep huishoudens).

Het aan de industrie gefactureerd verbruik is iets meer dan 137 miljoen m³ in 2015. In 2014 is er voor industrie een daling te zien van bijna 7%, in 2015 is er dan weer een stijging van 9%.

figuur 12: Evolutie van gefactureerd waterverbruik aan de verschillende doelgroepen (2010-2015)



Bron: VMM Heffingendatabank, VMM Waterbank, VMM Waterboek

6 Gebaseerd op het feit of leidingwater gebruikt wordt voor

(1) huishoudelijke activiteiten (gezinnen),

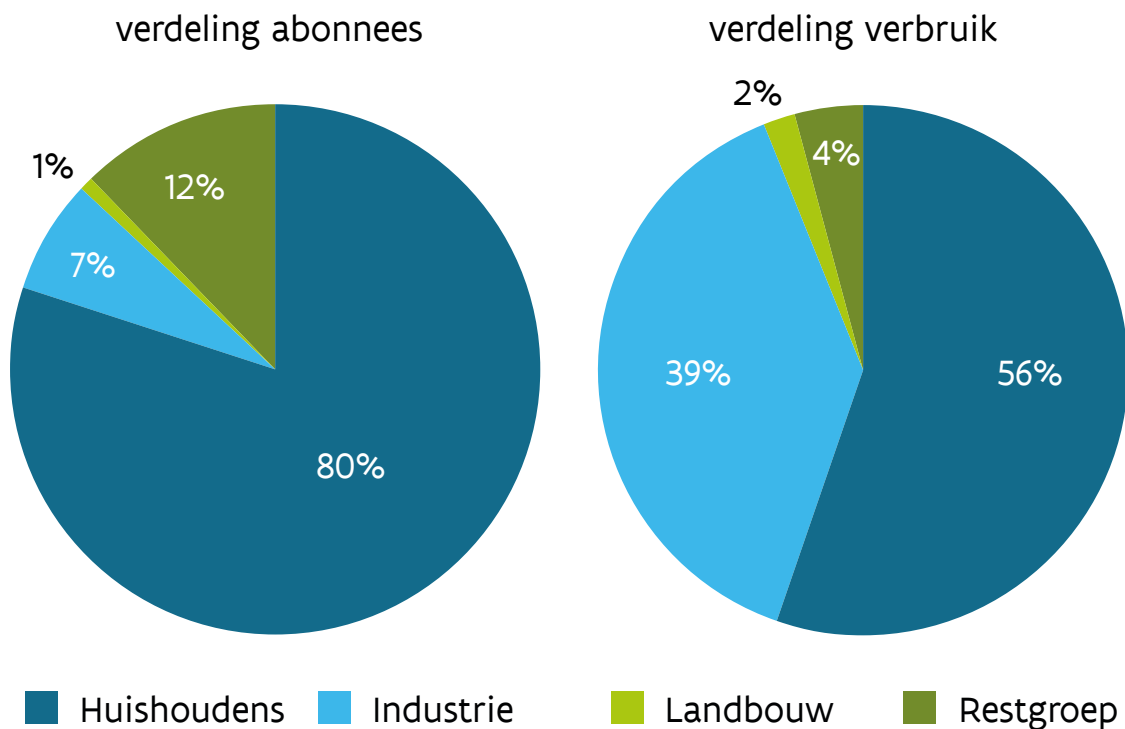
(2) industriële activiteiten (in het kader van het uitoefenen van een professionele activiteit, exclusief landbouw)

(3) landbouwactiviteiten.

7 De definities van de doelgroepen zijn terug te vinden in de verklarende woordenlijst achteraan in dit rapport.

Ruim 80% van de abonnees zijn huishoudens. Deze zijn goed voor iets meer dan de helft (56%) van het in 2015 gefactureerde leidingwater. De industrie vertegenwoordigt slechts 7% van het aantal abonnees maar is wel goed voor 39% van het verbruik. De landbouw vertegenwoordigt met 1% van de abonnees een zeer kleine groep en is goed voor iets meer dan 2% van het verbruik.

figuur 13: Verdeling van abonnees en gefactureerd waterverbruik over doelgroepen (2015)



Bron: VMM Heffingendatabank, VMM Waterbank, VMM Waterboek



Verbruiksprofielen

In tabel 7 wordt het gefactureerde verbruik van de abonnees die konden worden toegewezen aan de drie doelgroepen (huishoudens, industrie en landbouw) dieper geanalyseerd. Op basis van de facturatieperiode en het gefactureerde verbruik in 2015 is voor elke abonnee het jaarleidingwaterverbruik berekend. Vervolgens is voor alle abonnees hun respectievelijk gefactureerd verbruik toegewezen aan de relevante jaarverbruiksschijven.

Huishoudens zijn onmiskenbaar de grootste doelgroep. Meer dan de helft van de huishoudens (55%) heeft een verbruik dat lager is dan 100 m³, in totaal goed voor 25% van het totale leidingwaterverbruik. 14% verbruikt minder dan 30 m³ leidingwater per jaar en iets meer dan 6% van de huishoudens hebben 'geen of een negatief verbruik'⁸.

Voor de doelgroep industrie blijkt dat 4% van de abonnees een verbruik lager dan 500 m³ heeft, 2% heeft geen of negatief verbruik. Hun verbruik vertegenwoordigt minder dan 3% van het aan deze doelgroep gefactureerde water. In de schijven vanaf 500 m³ tot 100.000 m³ wordt 12% van het geleverde water verbruikt. Het echt grote industriële verbruik zit evenwel vooral geconcentreerd in de schijven boven 100.000 m³. Dit betreft bovendien een zeer beperkt aantal abonnees (0,004% van het totaal aantal abonnees). Zij verbruiken meer dan 23% van het totaal gefactureerde leidingwaterverbruik.

⁸ Negatief verbruik kan veroorzaakt worden door een overschatting van het verbruik in voorgaande periodes. Bij een afrekening na een reële meteropname zal dit bijgevolg leiden tot creditnota's en aldus tot negatief verbruik.

tabel 7: Vertaling van gefactureerd leidingwaterverbruik in jaarverbruiksschijven (2015)

Verbruikschijven (van - tot m³)	TOTAAL		HUISHOUDENS		INDUSTRIE		LANDBOUW	
	% van aantal abonnees	% van aantal m³ Verbruik	% van TOTAAL aantal abonnees	% van TOTAAL aantal m³ Verbruik	% van TOTAAL aantal abonnees	% van TOTAAL aantal m³ Verbruik	% van TOTAAL aantal abonnees	% van TOTAAL aantal m³ Verbruik
Geen of negatief verbruik	12,96%	-0,56%	6,26%	-0,31%	2,36%	-0,15%	0,25%	0,00%
van 0 m³ tot 5 m³	3,21%	0,07%	1,33%	0,03%	0,58%	0,01%	0,01%	0,00%
van 6 m³ tot 10 m³	2,93%	0,18%	1,66%	0,11%	0,39%	0,02%	0,01%	0,00%
van 11 m³ tot 20 m³	6,45%	0,84%	4,70%	0,64%	0,55%	0,06%	0,02%	0,00%
van 21 m³ tot 30 m³	7,31%	1,60%	6,15%	1,37%	0,36%	0,07%	0,02%	0,00%
van 31 m³ tot 40 m³	7,52%	2,30%	6,63%	2,06%	0,26%	0,08%	0,01%	0,00%
van 41 m³ tot 50 m³	7,57%	2,97%	6,80%	2,70%	0,22%	0,08%	0,02%	0,01%
van 51 m³ tot 60 m³	7,14%	3,45%	6,53%	3,19%	0,18%	0,08%	0,01%	0,01%
van 61 m³ tot 70 m³	6,60%	3,78%	6,11%	3,53%	0,14%	0,08%	0,01%	0,01%
van 71 m³ tot 80 m³	5,90%	3,91%	5,48%	3,66%	0,12%	0,08%	0,01%	0,01%
van 81 m³ tot 90 m³	5,21%	3,90%	4,86%	3,66%	0,10%	0,08%	0,01%	0,01%
van 91 m³ tot 100 m³	4,42%	3,72%	4,11%	3,48%	0,09%	0,08%	0,01%	0,01%
van 101 m³ tot 120 m³	6,75%	6,57%	6,26%	6,14%	0,16%	0,15%	0,02%	0,02%
van 121 m³ tot 140 m³	4,63%	5,31%	4,26%	4,93%	0,13%	0,14%	0,02%	0,02%
van 141 m³ tot 160 m³	3,05%	4,06%	2,79%	3,75%	0,10%	0,13%	0,02%	0,02%
van 161 m³ tot 180 m³	2,01%	3,03%	1,81%	2,75%	0,09%	0,13%	0,01%	0,02%
van 181 m³ tot 200 m³	1,38%	2,32%	1,21%	2,06%	0,08%	0,13%	0,01%	0,02%
van 201 m³ tot 250 m³	1,82%	3,59%	1,53%	3,04%	0,15%	0,29%	0,02%	0,05%
van 251 m³ tot 300 m³	0,83%	2,00%	0,63%	1,55%	0,11%	0,27%	0,02%	0,04%
van 301 m³ tot 350 m³	0,48%	1,37%	0,34%	0,98%	0,09%	0,25%	0,01%	0,04%
van 351 m³ tot 400 m³	0,31%	1,01%	0,20%	0,67%	0,07%	0,22%	0,01%	0,03%
van 401 m³ tot 450 m³	0,22%	0,82%	0,14%	0,52%	0,05%	0,20%	0,01%	0,03%
van 451 m³ tot 500 m³	0,17%	0,70%	0,10%	0,42%	0,05%	0,20%	0,01%	0,03%
van 501 m³ tot 1.000 m³	0,65%	3,96%	0,32%	1,96%	0,25%	1,52%	0,04%	0,24%
van 1.001 m³ tot 1.500 m³	0,18%	1,91%	0,06%	0,67%	0,09%	0,97%	0,02%	0,18%
van 1.501 m³ tot 2.000 m³	0,08%	1,23%	0,03%	0,39%	0,04%	0,66%	0,01%	0,15%
van 2.001 m³ tot 3.000 m³	0,08%	1,63%	0,02%	0,45%	0,04%	0,92%	0,01%	0,21%
van 3.001 m³ tot 6.000 m³	0,07%	2,60%	0,02%	0,73%	0,05%	1,60%	0,01%	0,22%
van 6.001 m³ tot 10.000 m³	0,03%	1,94%	0,01%	0,46%	0,02%	1,39%	0,00%	0,07%
van 10.001 m³ tot 20.000 m³	0,02%	2,19%	0,00%	0,43%	0,01%	1,65%	0,00%	0,08%
van 20.001 m³ tot 30.000 m³	0,01%	1,08%	0,00%	0,08%	0,00%	0,96%	0,00%	0,03%
van 30.001 m³ tot 50.000 m³	0,00%	1,34%	0,00%	0,04%	0,00%	1,24%	0,00%	0,04%
van 50.001 m³ tot 60.000 m³	0,00%	0,35%	0,00%	0,00%	0,00%	0,32%	0,00%	0,01%
van 60.001 m³ tot 100.000 m³	0,002%	1,34%	-	-	0,002%	1,34%	-	-
van 100.001 m³ tot 1.000.000 m³	0,003%	6,99%	-	-	0,003%	6,87%	-	-
> 1.000.001 m³	0,001%	16,48%	-	-	0,001%	16,48%	-	-
Totaal	100%	100%	80%	56%	7%	39%	1%	2%

Bron: VMM Heffingendatabank, VMM Waterbank, VMM Waterboek

In figuur 14 wordt de relatie tussen het aantal abonnees en het totaal gefactureerd waterverbruik getoond voor Vlaanderen. Figuur 15 toont de resultaten per watermaatschappij.

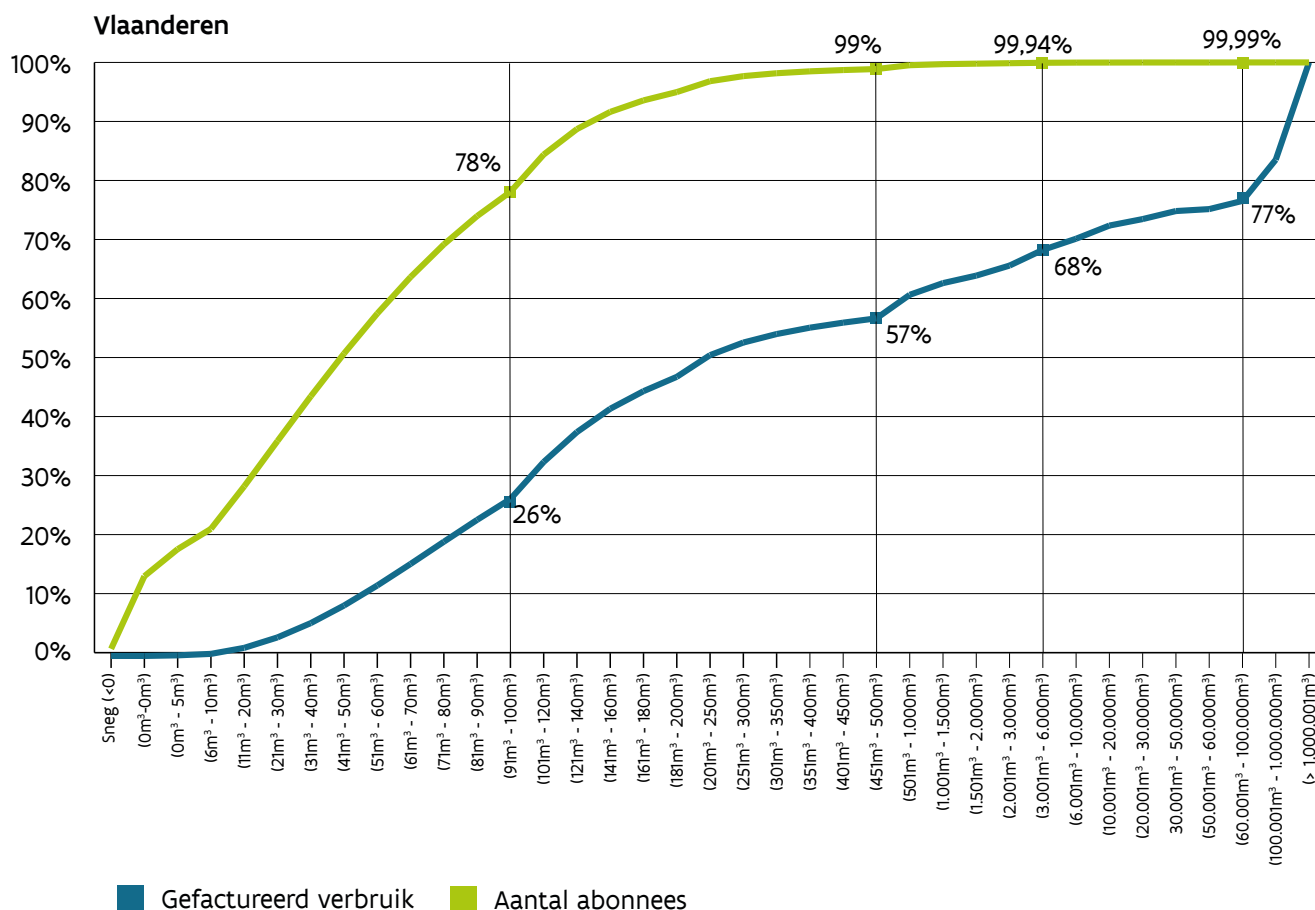
Opvallend is dat bijna 78% van alle abonnees een verbruik heeft dat lager ligt dan 100 m³ per jaar, maar dat deze groep slechts 26% van het totaal gefactureerde water vertegenwoordigt. Daar tegenover staat dat een zeer kleine groep (0,06%) verantwoordelijk is voor 32% van het totaal gefactureerde waterverbruik.

Bij AGSO Knokke-Heist, FARYS/TMVW, De Watergroep en IWVA is het aandeel van de 'minder dan 100 m³' verbruikers zelfs hoger dan 80%. Bij IWVA loopt dit op tot 89% van de abonnees. Het grote aantal 2de verblijven in de kustregio speelt hier ongetwijfeld een rol.

Water-link toont het meest afwijkende beeld in vergelijking met de andere maatschappijen. Het verbruik 'groter dan 6.000 m³' zit hoofdzakelijk geconcentreerd bij deze maatschappij. Zij factureren 70% van het leidingwaterverbruik in hun distributiegebied aan 0,2% van hun abonnees. Dit illustreert duidelijk dat Water-link aan een aantal zeer grote (industriële) verbruikers water levert.

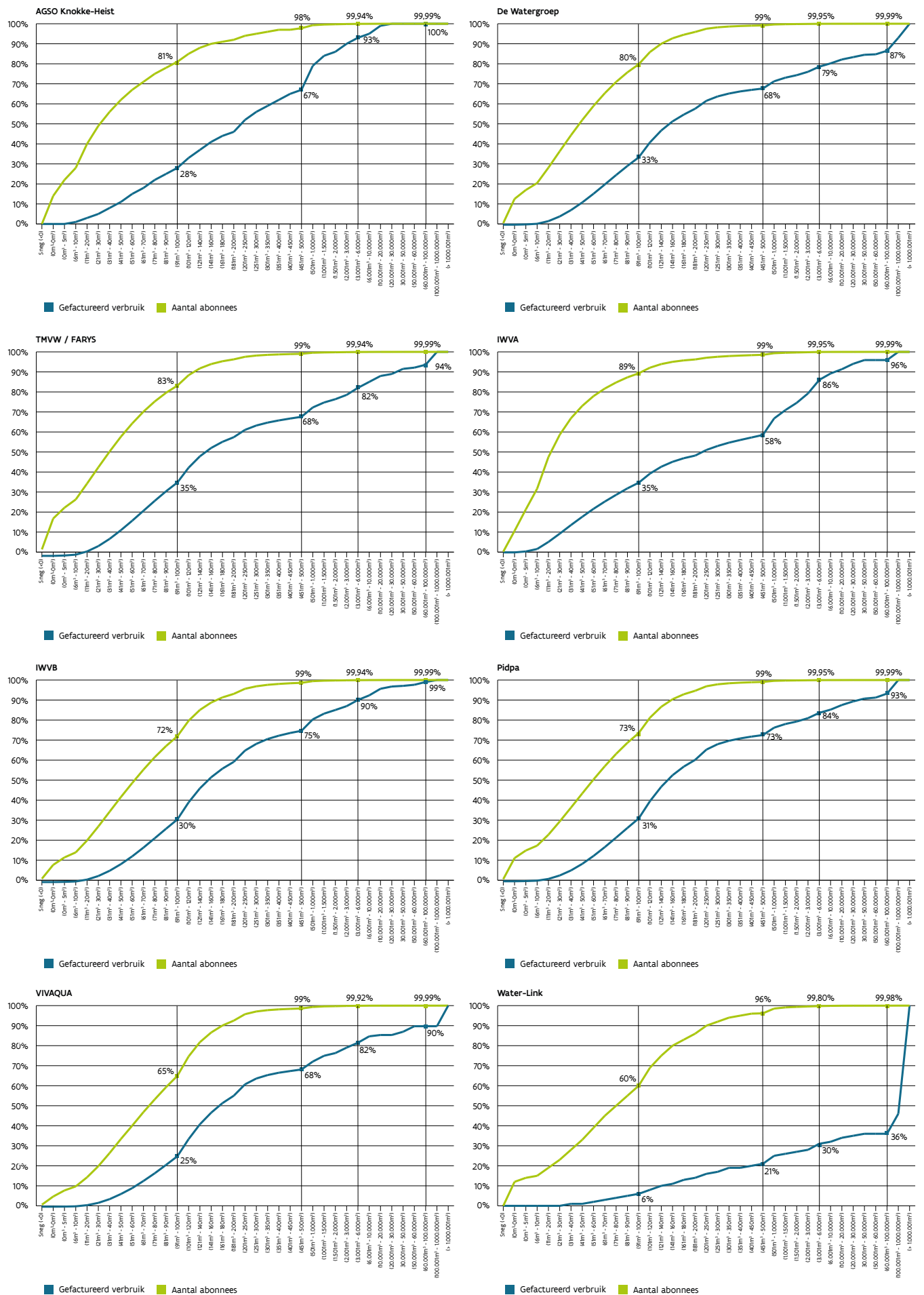
De Watergroep heeft eveneens een aantal zeer grote verbruikers onder zijn abonnees en factureert 21% van het verbruik in zijn distributiegebied aan 0,04% van zijn abonnees.

figuur 14: Relatie klantenprofielen versus verbruiksprofielen (2015)



Bron: VMM Waterbank

figuur 15: Relatie klantenprofielen versus verbruiksprofielen per watermaatschappij (2015)



Berekend gemiddeld verbruik typegezinnen

Voor de berekening van het typisch jaarleidingwaterverbruik van gezinnen is uitgegaan van de verbruikfacturen van de watermaatschappijen aan abonnees met gedomicilieerden in 2015 met een facturatieperiode tussen 10 en 14 maanden.

Een berekend gemiddeld gezin in Vlaanderen bestaat in 2016 uit 2,3 personen. Dit gemiddeld gezin heeft een berekend leidingwaterverbruik van 84 m³ per jaar of 100 l per persoon per dag. Dit theoretisch gemiddeld gezin wordt in de prijsberekeningen verder in dit rapport gebruikt als gemiddeld typegezin. Bijlage 5 bevat een meer gedetailleerd overzicht met het berekende gemiddelde verbruik per gezinssituatie in de verschillende provincies en per watermaatschappij.

tabel 8: Gemiddeld jaarleidingwaterverbruik per gezinssituatie (2015)

Aantal gedomicilieerden	Gemiddeld jaarleidingwaterverbruik per typegezin (m ³)	Gemiddeld jaarleidingwaterverbruik per gedomicilieerde (m ³)	Gemiddeld dagleidingwaterverbruik per gedomicilieerde (in liter)
1	48	48	132
2	75	38	103
3	104	35	95
4	127	32	87
5	154	31	84
Gemiddeld gezin			
2,3	84	36	100

Bron: VMM Waterbank, VMM Waterboek

In Vlaanderen is gezinsverdunding al jaren een trend. Het aantal personen in een gemiddeld gezin is in 10 jaar afgenomen van 2,4 naar 2,3 personen per gezin. Het aantal gezinnen stijgt evenwel en is in dezelfde periode toegenomen met 9%. De 1- en 2-persoonsgezinnen maken in 2016 al 65% (31% + 34%) uit van het totaal aantal gezinnen in Vlaanderen. De 3- en 4-persoonsgezinnen hebben een aandeel van respectievelijk 15% en 13%. De 5- en meer dan 5-persoonsgezinnen vertegenwoordigen nog slechts 5% en 2%⁹. In bijlage 6 is een overzicht over de verdeling van de huishoudtypes over watermaatschappijen opgenomen.

Deze trends weerspiegelen zich ook in de evolutie van het aantal abonnees van de watermaatschappijen. De 1- en 2-persoonsgezinnen vertegenwoordigen de helft van alle abonnees (21% + 29%). De 3-, 4- en 5-persoonsgezinnen zijn samen goed voor iets minder dan 30% (13% + 12% + 4%). Grote gezinnen met 6 of meer gedomicileerden vertegenwoordigen minder dan 3% van het aantal abonnees. Abonnees zonder gedomicileerden (o.a. ondernemingen) hebben een aandeel van 17%.

De kleine gezinnen kennen ook de sterkste groei bij de abonnees. Hun absoluut aantal is de laatste twee jaar met respectievelijk 9% (1-pers.) en 6% (2-pers.) toegenomen. Het aandeel van de 1-persoonsgezinnen in het gefactureerd verbruik is met 5% toegenomen. Dit staat wel tegenover een 'groei' van 9% in aantal 1-persoonsgezinnen, m.a.w. hun verbruik is minder toegenomen dan hun aantal.

tabel 9: Evolutie van het aantal abonnees (2013-2015)

Aantal gedomicileerden	Aandeel in totaal aantal abonnees 2015	Evolutie aantal abonnees 2013 2015	Aandeel in totaal gefactureerd verbruik 2015	Evolutie gefactureerd verbruik (m ³) 2013 2015
1	21,3%	9,1%	7,2%	4,9%
2	28,7%	6,0%	15,9%	5,1%
3	13,2%	5,3%	10,6%	4,4%
4	12,3%	5,9%	11,9%	6,0%
5	4,4%	6,5%	5,2%	6,0%
5+	2,7%	21,6%	9,3%	-0,4%
Geen	17,4%	-9,8%	39,9%	2,6%
	100%	3,4%	100%	3,7%

Bron: VMM Waterbank, VMM Waterboek

9 FOD Economie - ADSEI- DAR (eigen bewerking gegevens)

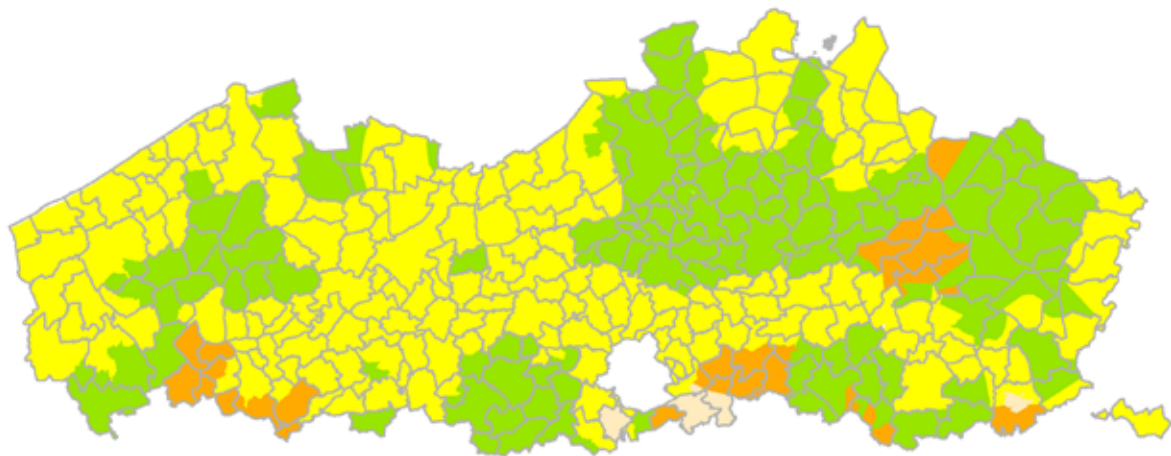
DRINKWATERKWALITEIT

Drinkwater is water bestemd voor menselijke consumptie dat dus veilig en gezond kan gedronken worden. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 vormt het algemeen wettelijk kader voor de kwaliteitsgarantie van het drinkwater. Dit besluit legt de minimale kwaliteitseisen voor drinkwater vast en regelt de organisatie van een minimumcontrole op de productie en distributie van het drinkwater. De watermaatschappijen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wettelijk verplichte controle. Jaarlijks maken ze een controleprogramma op dat moet worden goedgekeurd door de VMM.








De controle van de drinkwaterkwaliteit wordt georganiseerd per leveringsgebied. Een leveringsgebied is een geografisch afgebakend gebied waarvan de kwaliteit vrijwel uniform is en waarbij het water afkomstig is uit één of enkele bronnen. In totaal zijn voor het jaar 2015 in Vlaanderen zo'n 90 verschillende leveringsgebieden afgebakend.

In Vlaanderen moet het leidingwater aan de kwaliteitseisen voldoen op het punt waar het water ter beschikking komt van de klant. De monsternamname gebeurt ter hoogte van de keukenkraan in woningen of publieke gebouwen. Voor het water dat door het distributienetwerk tot aan de watermeter stroomt, is het drinkwaterbedrijf verantwoordelijk. Het functioneren van de binneninstallatie is de verantwoordelijkheid van de eigenaar van het gebouw of de woning.

figuur 16: Kwaliteit van het drinkwater in het openbare distributienet in Vlaanderen (2015)



Kwaliteit in het openbaar waterdistributienetwerk op basis van mediane waarden.
Analyse uitgevoerd op de chemische parameters. Opgenomen in bijlage B van het besluit van de Vlaamse regering (13/12/2002) houdende reglementering inzake de kwaliteit en levering van water, bestemd voor menselijke consumptie.

-  Gemeentengrenzen
-  Geen data
-  Alle chemische parameters <25% van normwaarde
-  1 of meerdere chemische parameters >25% en <50 % van normwaarde
-  1 of meerdere chemische parameters >50% en <75% van normwaarde
-  1 of meerdere chemische parameters >75% en <100% van normwaarde
-  1 of meerdere chemische parameters >100% van normwaarde

Bron: VMM

Figuur 16 geeft per leveringsgebied de kwaliteit van het geleverde water weer. Voor de chemische parameters, werd per parameter de jaarlijkse mediane waarde bepaald. Deze mediane waarde werd getoetst aan de drinkwaternormen. In het overgrote deel, met name 86%, van de leveringsgebieden die werden geëvalueerd, lag de mediaan voor alle chemische parameters onder 50% van de normwaarde. Voor de chemische parameters arseen, boor, fluoride, nitraat en nitriet is de signaalwaarde van 50% van de normwaarde in een beperkt aantal leveringsgebieden overschreden.

KWALITEIT IN HET NET

De wettelijk verplichte controles van de watermaatschappijen omvatten naast de controle aan de kraan bij de klant ook bijkomende controles ter hoogte van het waterproductiecentrum of belangrijke opslaglocaties. De resultaten van deze operationele controle geven, in tegenstelling tot die aan de kraan, een representatiever beeld van de kwaliteit van het drinkwater in een bepaald leveringsgebied. De binneninstallatie van de klant kan immers een belangrijke invloed hebben op het resultaat van een analyse.

Een analyse van de resultaten van de operationele controle toont aan dat het drinkwater dat in Vlaanderen verdeeld wordt, bijna steeds voldoet aan de opgelegde normen. Voor de vier gezondheidsrelevante parameters E. coli, Enterococcon, nitraat en nitriet werden in een beperkt aantal leveringsgebieden normoverschrijdingen vastgesteld. Deze werden steeds onmiddellijk opgevolgd door de watermaatschappij waardoor er geen risico's voor de volksgezondheid ontstonden.

KWALITEIT AAN DE KRAAN

De watermaatschappijen controleren voldoende tot zelfs meer dan de minimumvereisten. In 2015 werden in totaal 11.376 bewakingen en 880 audits uitgevoerd. De drinkwaterkwaliteit aan de kraan was ook in 2015 goed. Een analyse van de vastgestelde normoverschrijdingen voor de parameters met een relevantie voor de volksgezondheid, toont aan dat de meeste normoverschrijdingen werden vastgesteld voor lood, Enterococcon, nikkel en nitriet. Het hoogste normoverschrijdingspercentage (1,9%) werd vastgesteld voor lood. Een groot aantal van de overschrijdingen voor E. coli, enterococcon, nikkel en nitriet wordt niet bevestigd bij herbemonstering. Dit wijst wellicht op tijdelijke kwaliteitsveranderingen (vb. stilstaand water).

Voor lood ligt de oorzaak vandaag bijna steeds bij de abonnee, aangezien de drinkwaterbedrijven hun vervangingsprogramma van loden aankoppelingen nagenoeg afgerond hebben en hun samenstellingseisen inzake watermetermessing hebben aangescherpt. Meer over lood in drinkwater is terug te vinden in het Actieplan Loodpreventie in drinkwater¹⁰.

CONCLUSIE

Samengevat kan worden gesteld dat, zowel uit de resultaten van de jaarlijkse wettelijke verplichte minimumcontrole aan de kraan als uit de resultaten van de operationele controle die de watermaatschappijen uitvoeren, de kwaliteit van het drinkwater in Vlaanderen in zeer grote mate voldoet aan de opgelegde kwaliteitseisen. Meer informatie over de kwaliteit van het drinkwater is terug te vinden op de VMM-Website¹¹.

¹⁰ https://www.vmm.be/wetgeving/actieplan_loodpreventie_drinkwater_2015_tw.pdf

¹¹ www.vmm.be/water/drinkwater/kwaliteit



PRIJS VAN LEIDINGWATER

INTEGRALE WATERFACTUUR

Elke abonnee betaalt via de integrale waterfactuur aan zijn watermaatschappij zowel voor de productie en levering van leidingwater als voor de inzameling/afvoer ervan via de riolering en de uiteindelijke zuivering van het afvalwater afkomstig van het verbruikte leidingwater¹². Een integrale leidingwaterfactuur bevat dus een drinkwatercomponent en twee saneringscomponenten.

- De drinkwatercomponent is de vergoeding voor de productie en levering van het leidingwater.
- De saneringscomponenten:
 - de gemeentelijke saneringscomponent wordt gebruikt voor de financiering van de gemeentelijke saneringsverplichting (afvoeren en inzamelen van gebruikt water via de riolering);
 - de bovengemeentelijke saneringscomponent wordt gebruikt voor de financiering van de bovengemeentelijke saneringsverplichting (zuiveren van afvalwater in een waterzuiveringsinstallatie).

UNIFORME TARIEFSTRUCTUUR

Vanaf 1 januari 2016 wijzigde de berekening van de integrale waterfactuur voor elke abonnee. Er werd door de Vlaamse Regering gekozen voor de invoering van een nieuwe tariefstructuur, uniform voor Vlaanderen, en voor gezinnen uniform voor alle drie de componenten van de integrale waterfactuur.

GEZINNEN¹³

Elke component van de integrale waterfactuur bestaat telkens uit een vastrecht (vast bedrag) en een variabele prijs (afhankelijk van de hoeveelheid verbruikt water).

Het vastrecht staat los van het eigenlijke waterverbruik en wordt aangerekend per wooneenheid. De prijs van het vastrecht is gelijk over Vlaanderen en werd vastgelegd op €100 per wooneenheid (€50 drinkwatercomponent + €50 saneringscomponenten). Per bewoner krijg je daarop een korting van €20 per jaar (tot maximaal 5 bewoners). Die korting geldt voor iedereen die op het verbruiksadres gedomicilieerd is op 1 november van het vorige kalenderjaar.

De variabele prijs is wel afhankelijk van het effectieve waterverbruik, uitgedrukt in aantal kubieke meter (m³). Voor gezinnen is er een progressieve tariefstructuur met twee tariefschijven. Voor het basisverbruik (30 m³ per wooneenheid + 30 m³ per bewoner) wordt het basistarief aangerekend per component. Voor het hogere verbruik (comfortverbruik) worden de tarieven verdubbeld (comforttarief).

In geval van een afwijkende diameter van de aftakking of watermeter kan de watermaatschappij hiervoor jaarlijks een capaciteitsvergoeding vragen. Via deze vergoeding betaal je voor de gegarandeerde levering van een bepaald debiet, afhankelijk van de diameter van je watermeter.

De tarieven van de drinkwatercomponent verschillen van watermaatschappij tot watermaatschappij, deze van de gemeentelijke saneringscomponent kunnen verschillen van gemeente tot gemeente, deze van de bovengemeentelijke saneringscomponent zijn uniform over Vlaanderen. Een actueel overzicht van de tarieven per gemeente voor alle componenten is terug te vinden op de VMM website.

¹² De inzameling/afvoer en de zuivering van het afvalwater afkomstig van een private waterwinning (waterput) kan ook aangerekend worden door de watermaatschappij. Meer informatie hierover is terug te vinden op www.vmm.be/water/drinkwaterfactuur.

¹³ Gezinnen zijn hier kleinverbruikersabonnees met huishoudelijke activiteiten en met mintens één wooneenheid.

BEDRIJVEN¹⁴

Drinkwatercomponent

De drinkwatercomponent van de integrale waterfactuur van een bedrijf bestaat uit een vastrecht (vast bedrag) en een variabele prijs (afhankelijk van de hoeveelheid verbruikt water).

Het vastrecht staat los van het eigenlijke waterverbruik en wordt aangerekend per wooneenheid. In geval de watermeter water meet dat niet geleverd wordt ten behoeve van een wooneenheid kan het vastrecht ook per watermeter aangerekend worden. De prijs van het vastrecht is gelijk over Vlaanderen en werd vastgelegd op €50 per wooneenheid (of per watermeter). Per bewoner krijg je daarop een korting van €10 per jaar (tot maximaal 5 bewoners). Die korting geldt voor iedereen die op het verbruiksadres gedomicilieerd is op 1 november van het vorige kalenderjaar.

De variabele prijs is wel afhankelijk van het effectieve waterverbruik, uitgedrukt in aantal kubieke meter (m³). Voor bedrijven waarvan het goed geen wooneenheden heeft, wordt een vlak tarief (elke m³ aan hetzelfde tarief) toegepast om de variabele prijs te bepalen. Voor abonnees met een wooneenheid kan een progressieve structuur worden toegepast zoals bij de gezinnen¹⁵.

Voor grootverbruikers kan de watermaatschappij afwijkende tarieven toepassen om de variabele prijs te bepalen (>500 m³).

In geval van een afwijkende diameter van de aftakking of watermeter kan de watermaatschappij hiervoor jaarlijks een capaciteitsvergoeding vragen. Via deze vergoeding betaal je voor de gegarandeerde levering van een bepaald debiet, afhankelijk van de diameter van je watermeter.

De tarieven van de drinkwatercomponent verschillen van watermaatschappij tot watermaatschappij. Een actueel overzicht van de tarieven is terug te vinden op de VMM website.

Saneringscomponenten

Grootverbruikers betalen geen vastrecht voor de saneringscomponenten. De gemeentelijke saneringscomponent wordt berekend op basis van het opgenomen of geloosde waterverbruik. De gemeente kan ervoor kiezen om te werken met een uniform tarief per kubieke meter of met een individueel tarief op basis van de heffingsgegevens. De bovengemeentelijke saneringscomponent wordt berekend met een individueel tarief op basis van de heffingsgegevens.

Voor bedrijven die kleinverbruiker zijn is de tariefstructuur van de saneringscomponenten dezelfde als deze van de drinkwatercomponent. De watermaatschappijen bepalen jaarlijks voor elke gemeente, in samenspraak met de gemeente, de tarieven van de gemeentelijke bijdragen. Het tarief mag niet hoger zijn dan 1,4 keer het bovengemeentelijke eenheidstarief voor de grootverbruikers. Het tarief voor de bovengemeentelijke bijdrage is uniform over Vlaanderen. Een actueel overzicht van de tarieven per gemeente voor alle componenten is terug te vinden op de VMM website.

¹⁴ Bedrijven zijn hier abonnees met niet-huishoudelijke activiteiten, die geen gezin zijn.

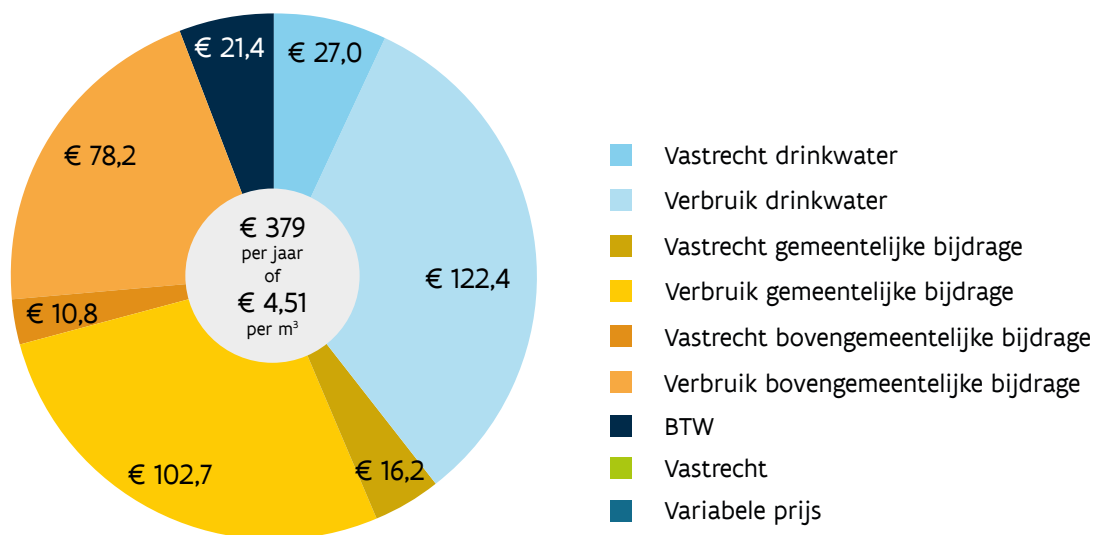
¹⁵ Van de indeling kan afgeweken worden uitgaande van het al dan niet beschikken over huishoudelijke dan wel bedrijfsactiviteiten.

DE INTEGRALE WATERFACTUUR VAN EEN GEMIDDELD GEZIN MET EEN GEMIDDELD VERBRUIK

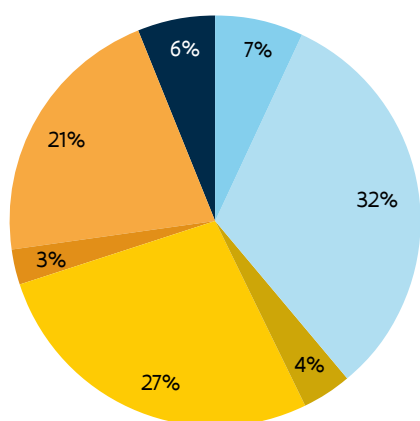
Figuur 17 geeft een overzicht van een berekende integrale waterfactuur voor een berekend gemiddeld gezin¹⁶ en het aandeel dat de verschillende componenten in die factuur vertegenwoordigen. De opgenomen bedragen zijn berekend voor een gemiddeld gezin met de tarieven van toepassing op 1 januari 2016, gewogen op basis van de verdeling van de bevolking over de watermaatschappijen.

Een gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik (84 m³) betaalt voor zijn waterfactuur €379. Het aandeel van de prijs van de drinkwatercomponent (productie en de levering) in de integrale waterfactuur (inclusief BTW) bedraagt in 2016 gemiddeld 39%. De gemeentelijke saneringscomponent (riolering) is goed voor 31% en de bovengemeentelijke saneringscomponent (zuivering) voor 24%. De BTW is 6%. De vaste vergoeding voor een theoretisch gemiddeld gezin is €54 of 14%. Figuur 18 geeft een overzicht van de betaalde prijs per m³ per watermaatschappij.

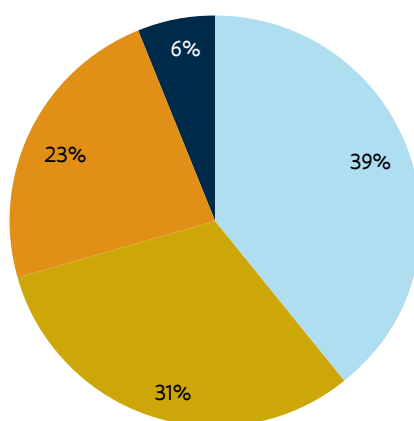
figuur 17: Overzicht van een berekende integrale waterfactuur voor een berekend gemiddeld gezin (2016)



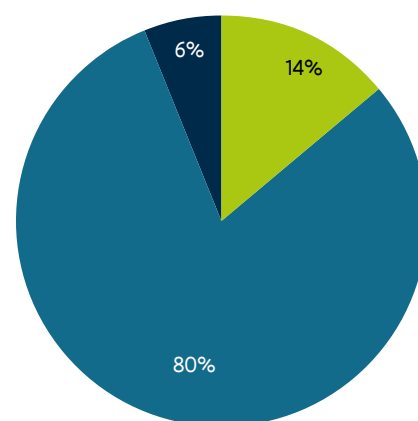
procentueel aandeel



aandeel per component



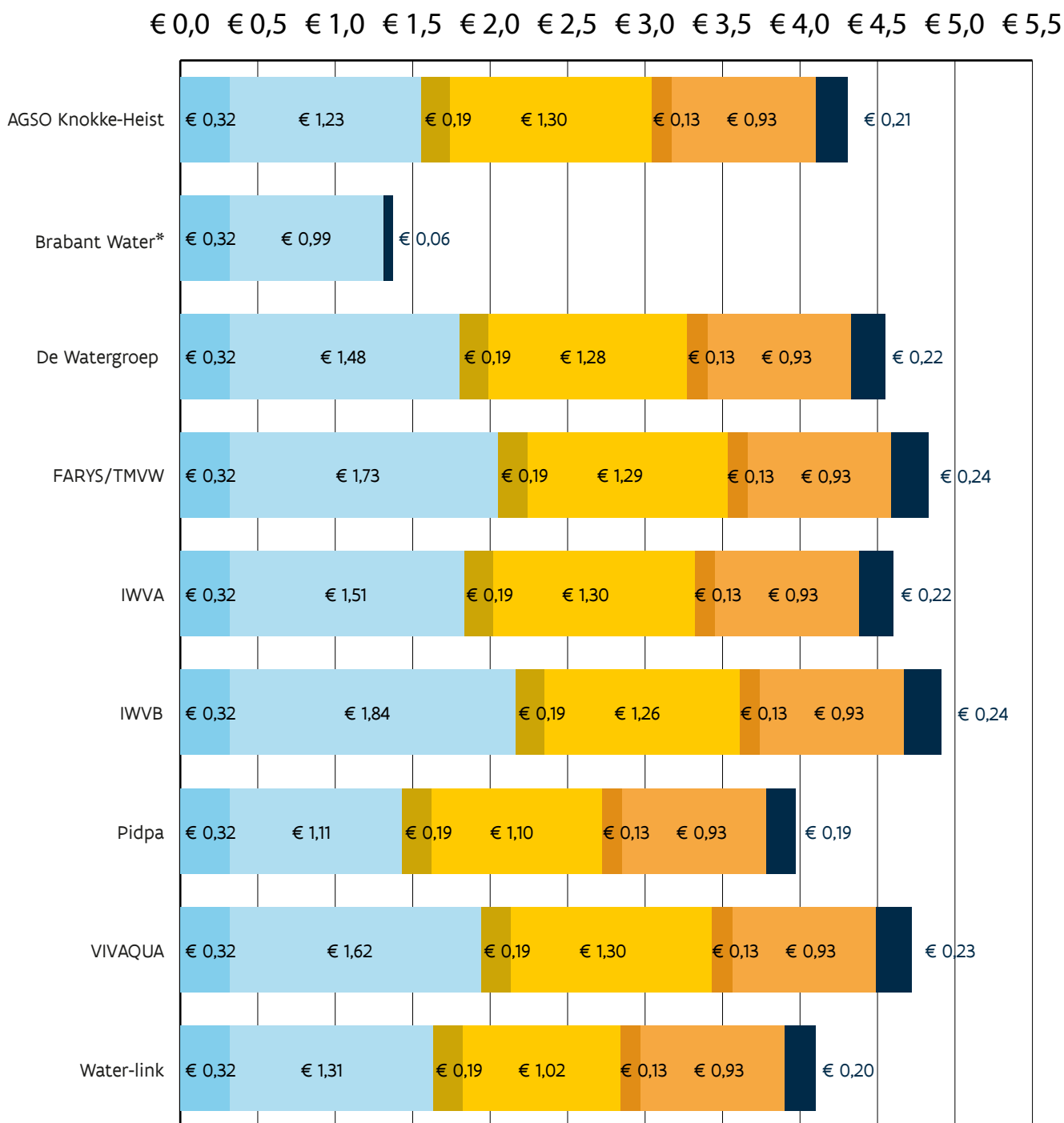
aandeel vast vs. variabel



Bron: VMM Waterbank

¹⁶ Een gemiddeld gezin telt 2,3 personen, heeft een gemiddeld jaarleidingwaterverbruik van 84 m³ en geen private waterwinning

figuur 18: Berekende integrale prijs per m³ voor een gemiddeld gezin (2016)



Berekende prijzen geldig op 01/01/2016 per m³ voor een gemiddeld gezin (2,3 personen - 84 m³ verbruik per jaar)
 De prijs voor de gemeentelijke bijdrage is een berekende prijs per distributiegebied, gewogen over de bevolking
 * Voor Brabant Water worden de saneringsbijdragen niet geïnd via de integrale waterfactuur. Deze wordt geïnd via een heffing.

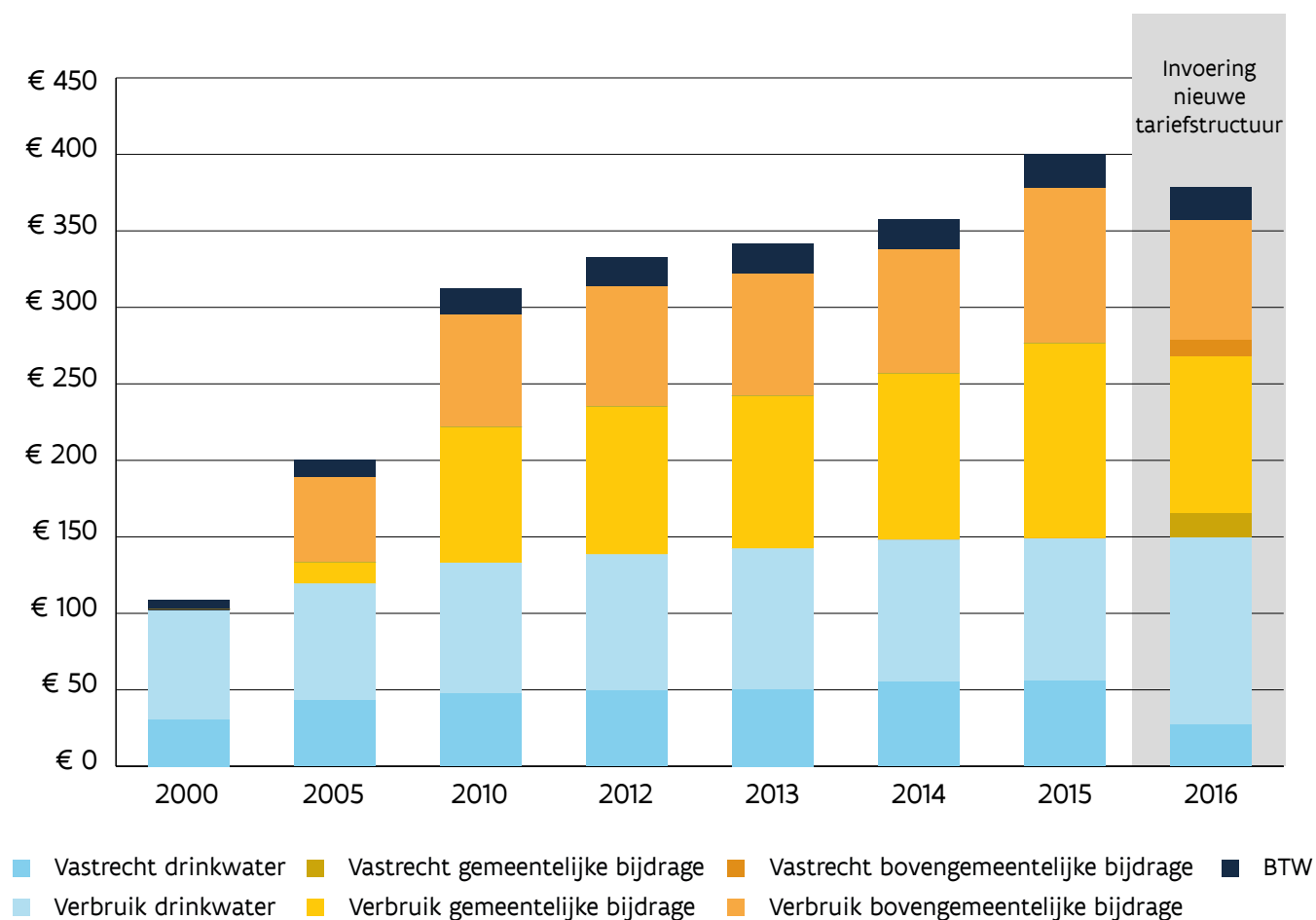
Bron: VMM Waterbank, VMM databank Sanering Water



EVOLUTIE VAN INTEGRALE WATERFACTUUR VAN EEN GEMIDDELD GEZIN

De laatste vijf jaar (2012-2016) steeg de integrale waterfactuur voor een gemiddeld gezin in Vlaanderen met 14%. Van 2014 naar 2015 is de factuur gestegen met 12%, van 2015 naar 2016 daalde de factuur voor een gemiddeld gezin met 5%. Om deze evoluties te verklaren is een analyse nodig van de afzonderlijke componenten. Deze evolueren immers niet op dezelfde manier. De evolutie van de drinkwatercomponent wordt hierna in het hoofdstuk over de tarieven en de prijs van de drinkwatercomponent besproken. Meer informatie over de saneringscomponenten is terug te vinden op de VMM-website.

figuur 19: Evolutie van integrale waterfactuur en haar componenten voor een gemiddeld gezin (2000-2016)



Bron: VMM Waterbank, VMM databank Sanering Water

tabel 10: Overzicht en evolutie van integrale waterfactuur en haar componenten voor een gemiddeld gezin (2000-2016)

Gemiddelde cijfers gewogen op bevolking - Berekend met tarieven geldig op 01/01									
Gemiddeld gezin 2,3 gedomicilieerden 84 m ³ verbruik per jaar	2000	2005	2010	2014	2015	2016	Evolutie 2014 2015	Evolutie 2015 2016	Evolutie 2015 2016
	Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW	€ 108,71	€ 200,54	€ 312,62	€ 357,97	€ 400,47	€ 378,63	12%	-5%
BTW	€ 6,15	€ 11,35	€ 17,70	€ 20,26	€ 22,67	€ 21,43	12%	-5%	-€ 1
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW	€ 102,56	€ 189,18	€ 294,93	€ 337,71	€ 377,81	€ 357,20	12%	-5%	-€ 21
Vastrecht drinkwater	€ 30,72	€ 43,16	€ 47,67	€ 55,14	€ 55,87	€ 27,00	1%	-52%	-€ 29
Variabele prijs (verbruik) drinkwater	€ 71,84	€ 76,24	€ 85,56	€ 92,92	€ 93,16	€ 122,38	0%	31%	€ 29
Totaal drinkwater	€ 102,56	€ 119,40	€ 133,23	€ 148,07	€ 149,03	€ 149,38	1%	0%	€ 0
Vastrecht gemeentelijke bijdrage						€ 16,20			€ 16
Variabele prijs (verbruik) gemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 14,32	€ 88,47	€ 109,03	€ 127,27	€ 102,66	17%	-19%	-€ 25
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage						€ 10,80			€ 11
Variabele prijs (verbruik) bovengemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 55,46	€ 73,22	€ 80,61	€ 101,50	€ 78,17	26%	-23%	-€ 23
Totaal Sanering	€ 0,00	€ 69,78	€ 161,70	€ 189,64	€ 228,78	€ 207,83	21%	-9%	-€ 21
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,29	€ 2,39	€ 3,72	€ 4,26	€ 4,77	€ 4,51			
BTW per m ³	€ 0,07	€ 0,14	€ 0,21	€ 0,24	€ 0,27	€ 0,26			
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,22	€ 2,25	€ 3,51	€ 4,02	€ 4,50	€ 4,25			
Vastrecht drinkwater in € per m ³	€ 0,37	€ 0,51	€ 0,57	€ 0,66	€ 0,67	€ 0,32			
Variabele prijs (verbruik) drinkwater in € per m ³	€ 0,86	€ 0,91	€ 1,02	€ 1,11	€ 1,11	€ 1,46			
Totaal drinkwater in € per m ³	€ 1,22	€ 1,42	€ 1,59	€ 1,76	€ 1,77	€ 1,78			
Vastrecht gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,19			
Variabele prijs gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,17	€ 1,05	€ 1,30	€ 1,52	€ 1,22			
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,13			
Variabele prijs bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,66	€ 0,87	€ 0,96	€ 1,21	€ 0,93			
Totaal Sanering in € per m ³	€ 0,00	€ 0,83	€ 1,92	€ 2,26	€ 2,72	€ 2,47			

Bron: VMM Waterbank, VMM databank Sanering Water

Figuur 20 (pag. 46) geeft een overzicht van de evolutie van de berekende integrale waterfactuur en het aandeel dat de verschillende componenten in die factuur vertegenwoordigen voor verschillende typegezinnen¹⁷ met een verschillend verbruiksgedrag (laag, gemiddeld, hoog¹⁸). De berekende gemiddelde integrale waterfacturen per gezinstype zijn gewogen gemiddelden op basis van de verdeling van de verschillende huishoudgroottes over Vlaanderen. Een overzicht van de verdeling van de verschillende gezinstypes over Vlaanderen en over de watermaatschappijen is opgenomen in bijlage 7.

¹⁷ Gezinnen die niet over een private waterwinning beschikken.

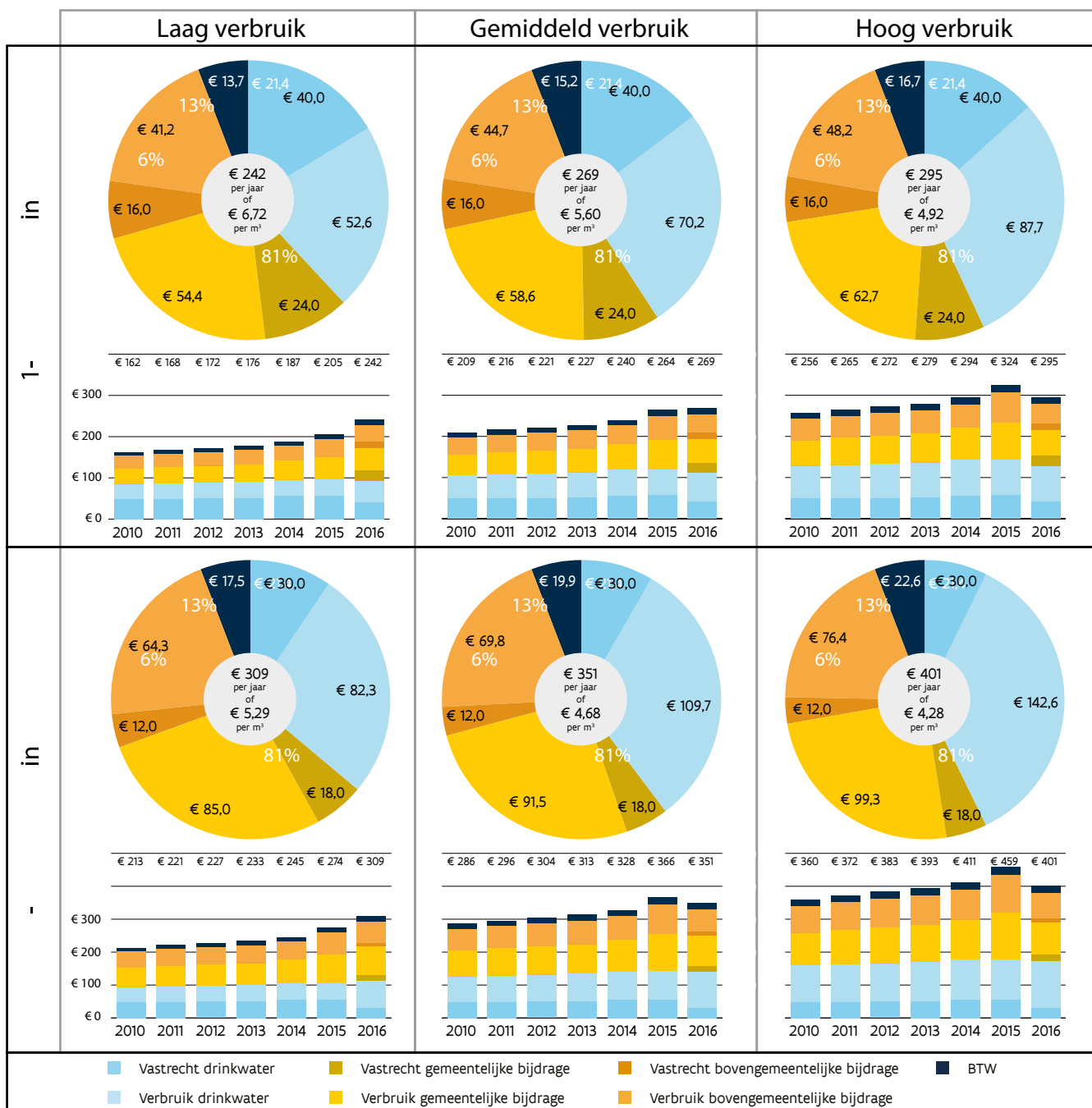
¹⁸ Een 'laag' verbruik ligt 25% lager dan het gemiddeld verbruik, een 'hoog' verbruik ligt 25% hoger.

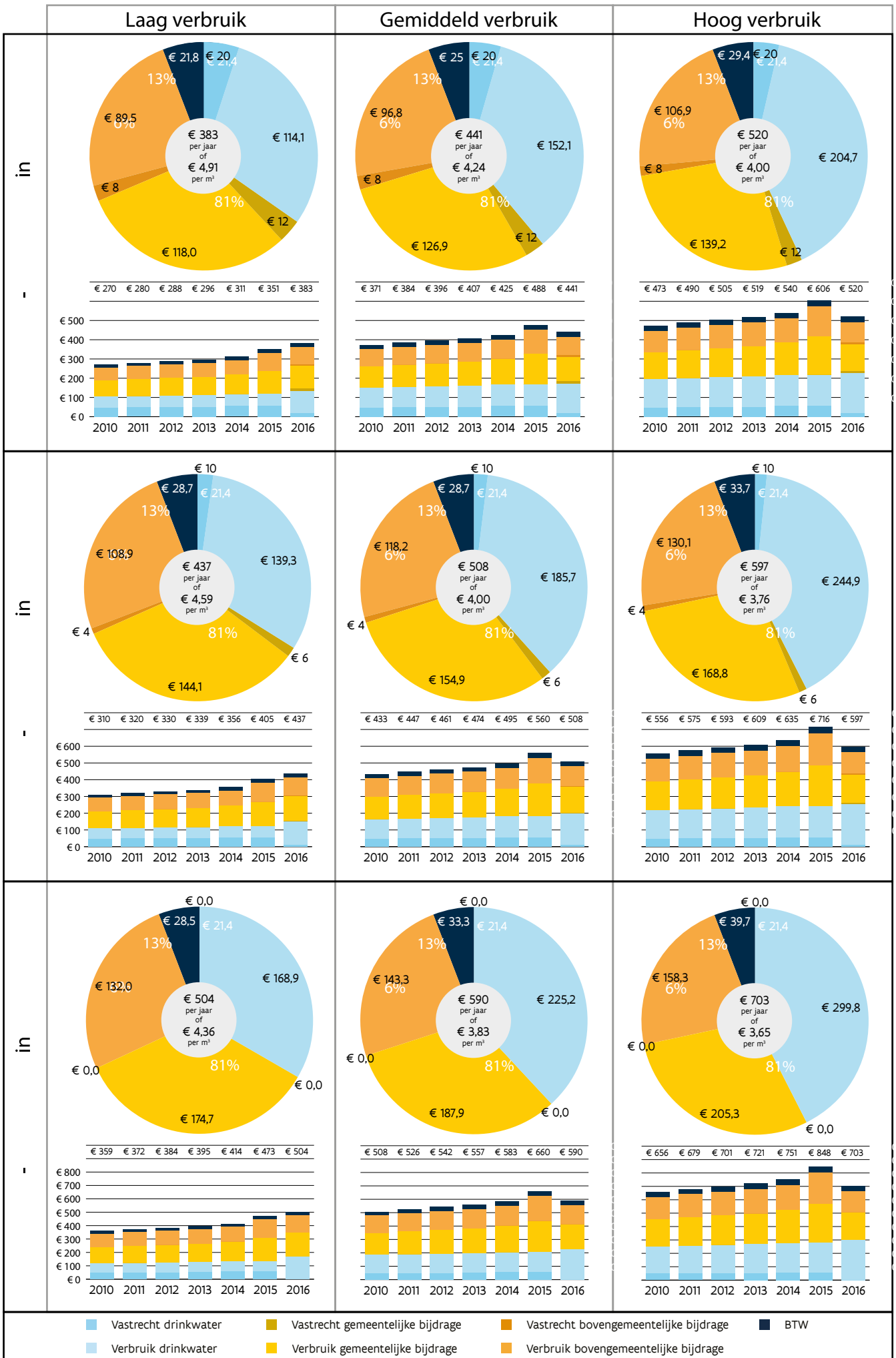
////////////////////////////////////

Een verbruikte m³ water kost gemiddeld €6,72 voor een 1-persoonsgezin met een laag verbruik. Voor een 5-persoonsgezin met een laag verbruik komt dit op €5,49 per verbruikte m³. Dit is vooral te wijten aan het vastrecht. Met de aanpassing van de tariefstructuur in 2016 werd er ook een uniform vastrecht ingevoerd voor de saneringscomponenten. Tot 2016 werd hiervoor geen vastrecht aangerekend. Er wordt ook een verplichte korting van €20 per gedomicilieerde toegepast. Hierdoor verschilt het aandeel sterk voor de verschillende gezinstypes. In de periode 2010-2016 is voor een 1-persoonsgezin met een gemiddeld verbruik de factuur met 29% gestegen. Voor de lage verbruikers is de stijging 49%, voor de grote verbruikers 41%. Voor de grote gezinnen (5 personen) is dit respectievelijk 16% (gemiddeld), 40% (laag) en 7% (hoog).

Uit figuur 20 blijkt dat zuinig omspringen met water voor alle gezinstypes een voordeel oplevert. Een 1-persoonsgezin met een laag verbruik betaalt gemiddeld €53 (€242 vs €295) minder dan een gezin met een hoog verbruik. Voor een gezin met 5 gedomicilieerden is het verschil tussen een hoog en een laag verbruik zo goed als €200 (€504 vs €703).

figuur 20: Berekende integrale prijs per m³ voor een gemiddeld gezin (2016)



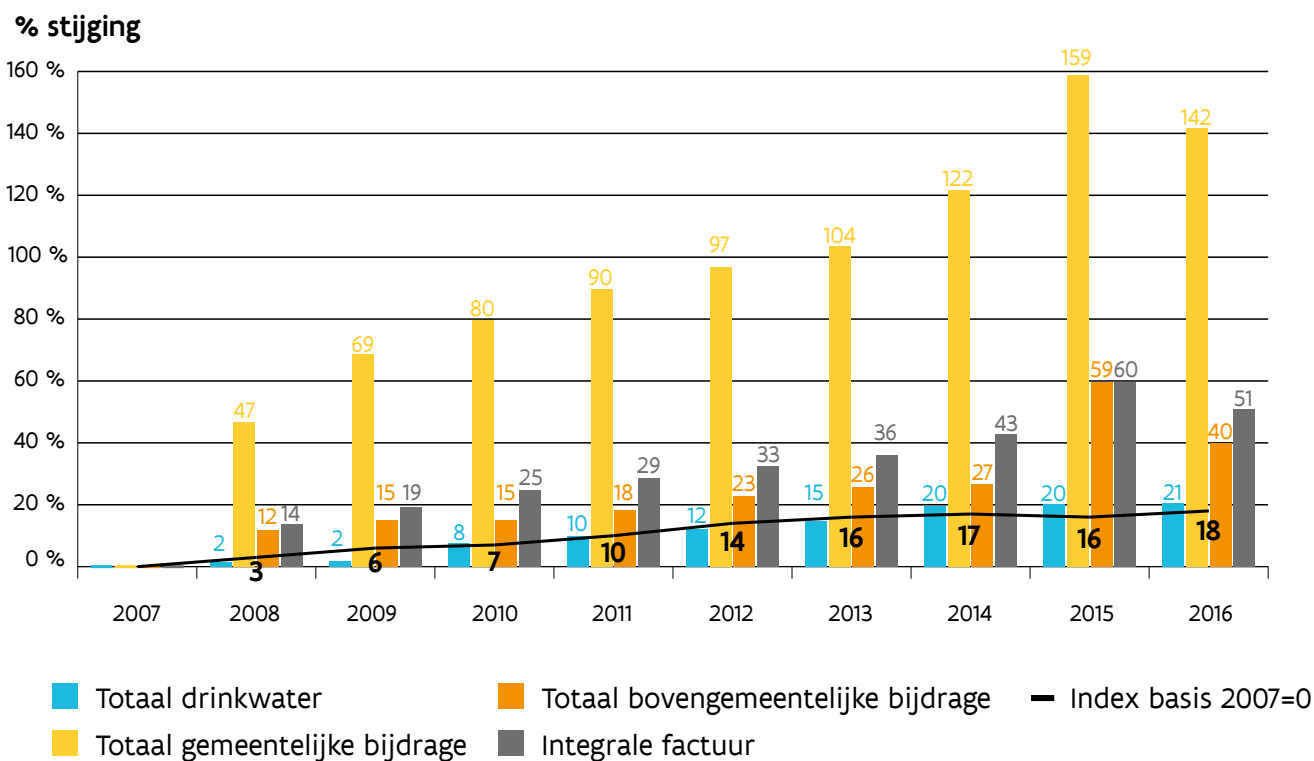


RELATIVITEIT VAN EVOLUTIE VAN INTEGRALE WATERFACTUUR

Figuur 21 toont de evolutie voor de laatste 10 jaar van de integrale waterfactuur van een gemiddeld gezin ten opzichte van de consumptieprijsindex. De consumptieprijsindex is in de periode januari 2007 - januari 2016 met 18% gestegen. De integrale waterfactuur is in dezelfde periode gestegen met 51%.

De drinkwatercomponent en bovengemeentelijke saneringscomponent volgden min of meer de evolutie van de consumptieprijsindex. De gemeentelijke saneringscomponent heeft de sterkste stijging gekend. Dit is ondermeer te verklaren door het feit dat in 2007 (2 jaar na de invoering van de integrale waterfactuur) in 67 gemeenten nog geen gemeentelijke sanering werd aangerekend, en dat in slechts 32 van de 308 gemeenten het maximaal tarief werd aangerekend. In 2016 rekenen 240 van de 308 gemeenten het maximaal tarief aan.

figuur 21: Evolutie van integrale waterfactuur t.o.v. consumptieprijsindex (2007-2016 – Basis 2007=0)



Bron: VMM Waterbank, VMM databank Sanering Water

Sociale correctie

Met de invoering van de nieuwe tariefstructuur in 2016 werd ook de sociale correctie aangepast. Voor de reeds geïdentificeerde groep van vrijstellingen- of compensatiegerechtigde abonnees¹⁹ (een deelgroep van de beschermde klanten) wordt vanaf 2016 80% korting op alle componenten van de integrale waterfactuur toegekend.

In geval van een gemeenschappelijke factuur voor verschillende gezinnen, zoals in appartementsgebouwen met een gemeenschappelijk meter, kan er geen sociaal tarief toegepast worden. Deze gezinnen ontvangen, als ze tot de geïdentificeerde groep behoren, een compensatie van hun watermaatschappij. Het bedrag van de compensatie wordt forfaitair berekend, rekening houdend met het aantal gezinsleden, en rechtstreeks uitbetaald aan het gezinshoofd.

tabel 11: Overzicht van toegepaste sociale correcties voor de drinkwatercomponent (2015)

Watermaatschappij	Berekend aantal HuisHoudens (01/01/2015)	Aantal Wooneenheden (2015)	Totaal aantal vrijstellingen + compensaties (2015)	Aandeel sociaal gerechtigden tov berekend aantal HuisHoudens	Aandeel sociaal gerechtigden tov aantal Wooneenheden
AGSO Knokke-Heist	16.833	41.302	1.217	7%	3%
De Watergroep	1.251.240	1.390.108	108.605	9%	8%
FARYS	557.869	741.847	50.045	9%	7%
IWVA	30.377	72.109	2.982	10%	4%
IWVB	99.726	115.430	4.602	5%	4%
Pidpa	497.562	563.370	33.753	7%	6%
VIVAQUA	15.182	16.136	559	4%	3%
Water-link	278.319	321.544	20.120	7%	6%
Totaal Vlaanderen	2.747.108	3.261.846	221.883	8%	7%

Bron: FOD Economie, VMM Waterbank, VMM Waterboek

Daarnaast voorziet de waterregelgeving ook nog in een aantal andere maatregelen voor de bescherming van kwetsbare doelgroepen.

Beschermde klanten hebben kosteloos recht op:

- informatie over mogelijke oorzaken en te nemen maatregelen naar aanleiding van sterk gestegen verbruik;
- een maandelijkse betaling;
- een afbetalingsplan op maat;
- een meterstandopname bij hen thuis;
- een waterscan (een deskundige gaat hierbij na welke maatregelen een abonnee kan nemen om zijn waterverbruik te optimaliseren).

Beschermde klanten zijn ook vrijgesteld van het betalen van kosten die verbonden zijn aan het versturen van een aanmaningsbrief en/of een ingebrekestelling. Om (alle) watergebruikers te beschermen tegen afsluiting van de watertoevoer is er in het besluit ook een duidelijke procedure vastgelegd die de watermaatschappijen moeten volgen vooraleer ze mogen afsluiten. Zo moet er minstens zes weken zitten tussen kennisgeving van de nakende afsluiting en het moment dat de kraan effectief toe gaat. Binnen die termijn kan nog een regeling getroffen worden. De lokale adviescommissie (LAC) van het OCMW speelt in die procedure een belangrijke rol: zij doen het sociale vooronderzoek.

¹⁹ De definities van de gerechtigden zijn terug te vinden in de verklarende woordenlijst achteraan in dit rapport.

Sociale indicatoren

Het waterverkoopreglement omschrijft de rechten en plichten van enerzijds de watermaatschappijen en de rioolbeheerders en anderzijds hun klanten. Het vormt een algemeen kader voor de dagelijkse relatie tussen beide partijen. Sinds medio 2011 zijn de watermaatschappijen verplicht de bepalingen ervan toe te passen, en hierover jaarlijks te rapporteren.

In 2013 werden door de Vlaamse Regering ook een aantal 'sociale dienstverplichtingen' voor de watermaatschappijen ingevoerd. Tabel 12 geeft per watermaatschappij een overzicht van een aantal sociale indicatoren waarover gerapporteerd wordt.

Zo is het bijvoorbeeld opmerkelijk dat bij IWVB en VIVAQUA procentueel opvallend (veel) meer aanvragen voor afbetalingsplannen worden ingediend (15% en 11%) dan in de rest van Vlaanderen. Bij Pidpa en Water-link vragen 2,6% van de klanten zonder ondernemingsnummer (KZO) om een afbetalingsplan. Bij AGSO Knokke-Heist worden het minst aanvragen ingediend (1%).

Water-link stuurt opvallend meer dossiers door naar de lokale adviescommissies (LAC), en doet ook het meest effectieve afsluitingen. Ruim de helft van de Water-link LAC-dossiers wordt opgestart omdat de toegang tot de watermeter 'geweigerd/onmogelijk' is.

Bij De Watergroep zijn er in verhouding het minst aantal heraansluitingen. Slechts één derde van de afgesloten wordt opnieuw aangesloten (181 vs. 567). Het is momenteel niet helemaal duidelijk wat er met de overige gevallen gebeurt. Hoewel hier geen precieze cijfers over beschikbaar zijn, leert navraag bij de exploitanten ons dat het meestal over klanten gaat die verhuisd of overleden zijn.

Bij FARYS/TMVW is het gemiddeld openstaande bedrag op moment van afsluiting het hoogst (€2.585), bij IWVA is dat het kleinst (€384).

Meer gedetailleerde informatie is te vinden in het rapport 'Statistieken toepassing Algemeen Waterverkoopreglement 2015'.

tabel 12: Overzicht van sociale indicatoren voor de drinkwatercomponent (2015)

Watermaatschappij	Totaal aantal afbetalingsplannen aangevraagd door klant	% tov aantal KZO	Totaal aantal dossiers doorgestuurd naar LAC	% tov aantal KZO	Totaal aantal afsluitingen van openbaar waterdistributienetwerk	% tov aantal KZO	Totaal aantal heraansluitingen	Gemiddelde uitstaande schuld bij afsluiting van openbaar waterdistributienetwerk (op basis van LAC advies)
AGSO Knokke-Heist	208	1,0%	171	0,8%	118	0,6%	95	€ 420
De Watergroep	17.158	1,4%	12.049	1,0%	567	0,05%	181	€ 1.145
FARYS/TMVW	6.897	1,2%	1.887	0,3%	443	0,1%	299	€ 2.585
IWVA	779	1,6%	544	1,1%	185	0,4%	127	€ 384
IWVB	11.970	16,5%	1.021	1,8%	289	1,8%	226	€ 4.741
Pidpa	12.794	2,6%	4.264	0,9%	355	0,1%	231	€ 933
VIVAQUA	1.549	11,0%	178	1,3%	55	0,4%	45	€ 711
Water-link	4.132	2,6%	10.658	6,8%	1.912	1,2%	1.084	€ 834
Vlaanderen	55.487		30.772		3.924		2.288	€ 1.306

KZO: klanten zonder ondernemingsnummer

Bron: VMM

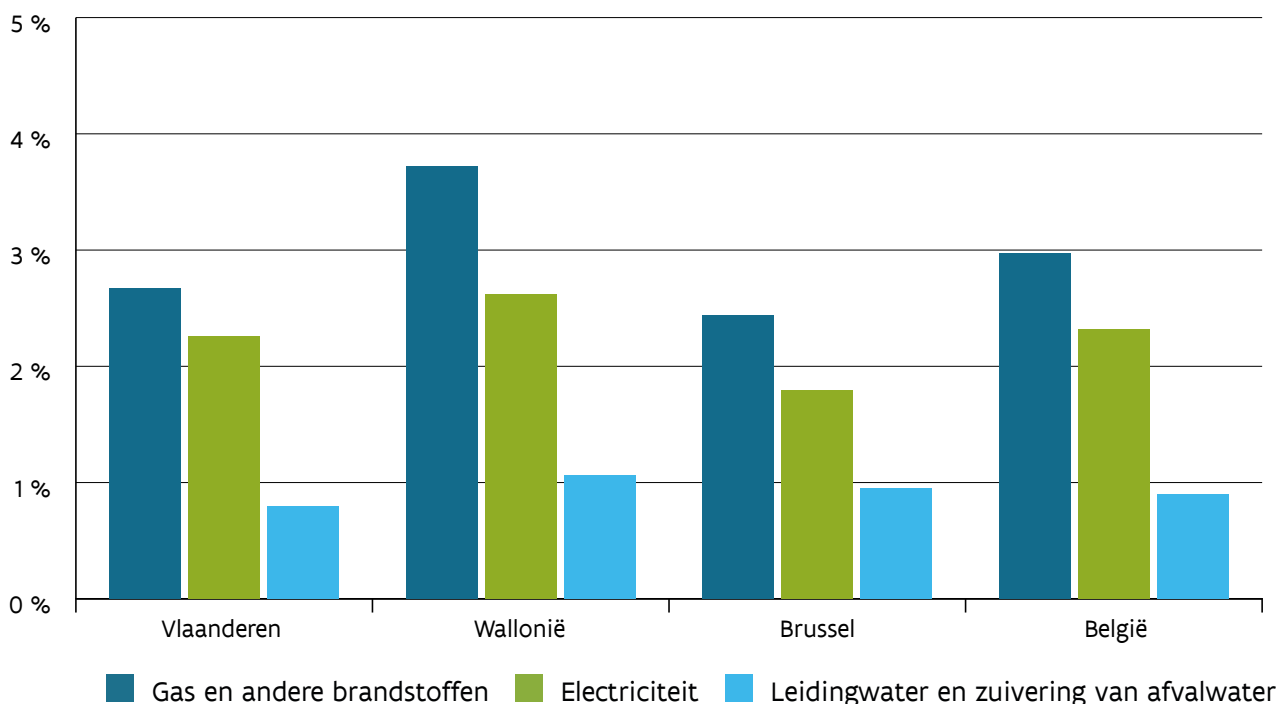
AANDEEL IN TOTALE CONSUMPTIE VAN EEN GEZIN

Het huishoudbudgetonderzoek (HBO) dat de FOD Economie tweejaarlijks uitvoert, schat de uitgaven van de Belgische huishoudens op basis van een representatieve steekproef op het niveau van het koninkrijk en de drie gewesten (Brussel Hoofdstedelijk Gewest, Vlaanderen en Wallonië).

Volgens de meest recente cijfers (2014) bedraagt het aandeel van de kosten voor 'leidingwater en zuivering van afvalwater' 0,80% van de gemiddelde totale consumptie van een Vlaams huishouden. In het Waals Gewest is dat 1,06%, in Brussel 0,95% en in België 0,90%. Ter vergelijking: met andere nutsvoorzieningen: in dezelfde periode vertegenwoordigen de uitgaven voor 'elektriciteit' in Vlaanderen 2,26% van het gemiddelde huishoudbudget. 'Gas en andere brandstoffen' vertegenwoordigen 2,67% in dat huishoudbudget.

Door de stijging van de integrale waterprijs tijdens de voorbije jaren neemt het belang van het aandeel 'kosten voor water' wel toe in de totale consumptie voor een Vlaams huishouden. Het aandeel is in de periode 2005-2014 verdubbeld (van 0,4% naar 0,8%).

figuur 22: Aandeel van de 'kosten voor water' in de totale consumptie (HBO 2014)



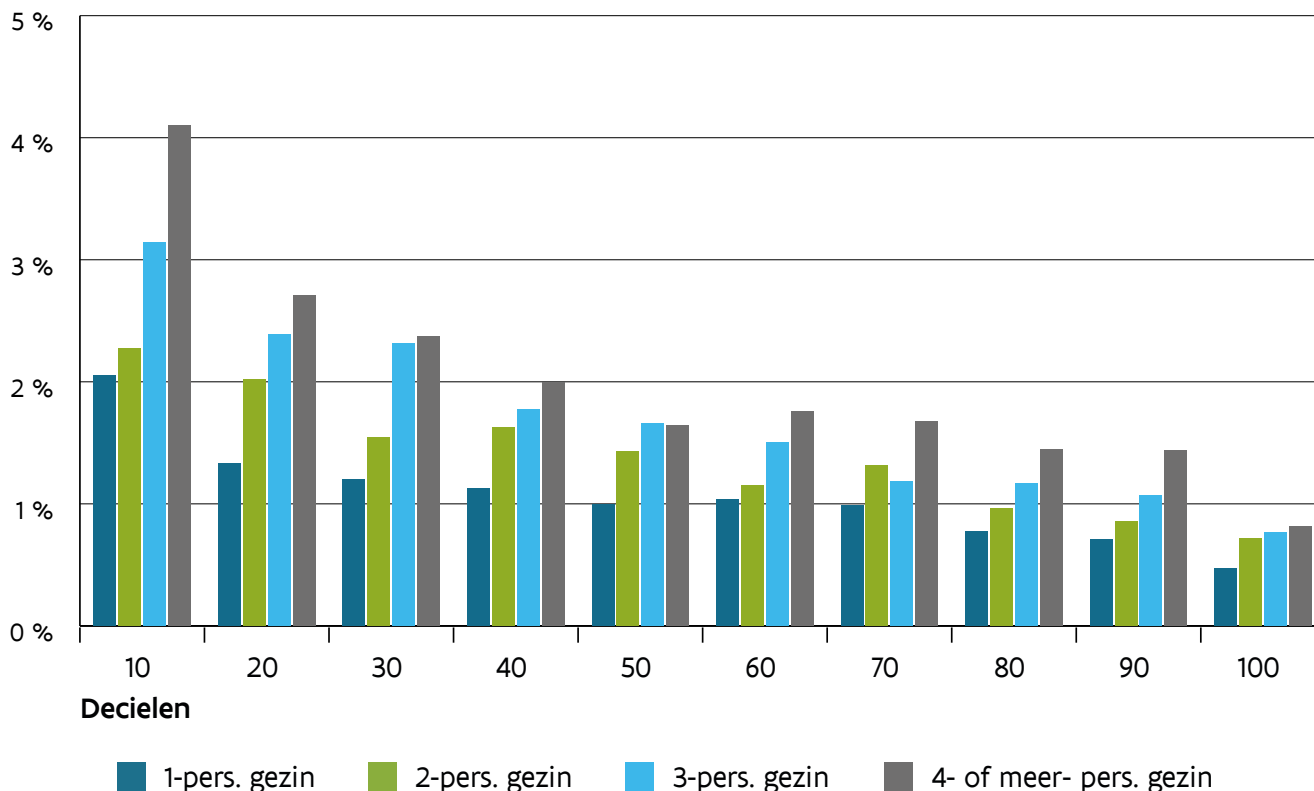
Bron: FOD Economie (HBO)

AANDEEL IN HET BESCHIKBAAR INKOMEN VOOR VERSCHILLENDE INKOMENSGROEPEN

Figuur 23 en tabel 13 tonen per deciel het aandeel van de kosten voor 'leidingwater en zuivering van afvalwater' in het jaarlijks equivalent beschikbaar inkomen²⁰ zoals door de respondenten in het huishoudbudgetonderzoek (HBO) aangegeven.

Uit de figuur en de tabel blijkt duidelijk dat voor heel wat deelnemende gezinnen het aandeel in het jaarlijks equivalent beschikbaar inkomen aanzienlijk hoger ligt dan het aandeel in de totale consumptie in 2014.

figuur 23: Aandeel van de 'kosten voor water' in jaarlijks equivalent inkomen per deciel (HBO 2014)



Bron: FOD Economie (HBO)

Voor de gezinnen in de laagste inkomensgroepen varieert het aandeel van de 'kosten voor water' in het jaarlijks equivalent beschikbaar inkomen van 2,1% tot 4,1%, afhankelijk van het type gezin.

Het HBO bevraagt niet of het gezin al dan niet in aanmerking komt voor een sociale correctie. Het is dus niet bekend of er in de aangegeven kosten al dan niet rekening mee gehouden is. Gelet op het feit dat de gerapporteerde bedragen voor 'zuivering van afvalwater' in de enquête gemiddeld lager liggen dan de kosten voor leidingwater kan er (voorzichtig) aangenomen worden dat de factuur voor een deel van de respondenten wel degelijk sociaal gecorrigeerd is²¹. Deze aanname leidt dan wel onvermijdelijk ook tot de bedenking dat het aandeel voor sommige gezinnen allicht nog hoger is.

²⁰ Het beschikbaar inkomen op individueel niveau ('equivalent inkomen') wordt afgeleid van het beschikbaar gezinsinkomen dat daartoe gecorrigeerd wordt voor de grootte van het gezin. Om het beschikbaar inkomen op individueel niveau te verkrijgen, wordt het beschikbaar gezinsinkomen niet zomaar door het aantal gezinsleden gedeeld. Het gegeven dat door de band genomen niet alle volwassen gezinsleden en zeker kinderen evenredig bijdragen aan het gezinsinkomen wordt verrekend. Een gewicht van 1 wordt toegekend aan de referentiepersoon in het huishouden, een gewicht van 0,5 aan elke andere persoon ouder dan 14 jaar en een gewicht van 0,3 aan elk kind.

²¹ Het aandeel sanering (afvoer + zuivering afvalwater) in een integrale factuur was in 2014 gemiddeld 56% t.o.v. 44% voor drinkwater (leidingwater), en in 2014 was er wettelijk enkel een sociale correctie voorzien op de saneringscomponent.

tabel 13: Aandeel van de 'kosten voor water' in 'Equivalent beschikbaar inkomen' (HBO 2014)

Deciel	Gemiddeld equivalent jaarlijks beschikbaar inkomen 2014	Aantal gedomicilieerden in bevraagd gezin			
		1	2	3	4 of meer
10	€ 10.993	2,1%	2,3%	3,1%	4,1%
20	€ 14.481	1,3%	2,0%	2,4%	2,7%
30	€ 16.774	1,2%	1,5%	2,3%	2,4%
40	€ 18.872	1,1%	1,6%	1,8%	2,0%
50	€ 20.920	1,0%	1,4%	1,7%	1,6%
60	€ 23.340	1,0%	1,1%	1,5%	1,8%
70	€ 25.830	1,0%	1,3%	1,2%	1,7%
80	€ 28.771	0,8%	1,0%	1,2%	1,4%
90	€ 33.499	0,7%	0,9%	1,1%	1,4%
100	€ 50.486	0,5%	0,7%	0,8%	0,8%

Bron: FOD Economie (HBO)

In tabel 14 wordt dezelfde oefening gemaakt als in tabel 13, maar met de prijs van een gemiddelde berekende integrale waterfactuur (tarieven 2014) – zonder enige vorm van sociale correctie. Hier blijkt dat, afhankelijk van de situatie, het aandeel kan oplopen tot 4,5%.

tabel 14: Aandeel van berekende integrale waterfactuur in 'Equivalent beschikbaar inkomen' (HBO 2014)

Deciel	Gemiddeld equivalent jaarlijks beschikbaar inkomen 2014	1-pers. gezin	2-pers. gezin	3-pers. gezin	4-pers. gezin
		48 m ³ verbruik € 240	75 m ³ verbruik € 328	104 m ³ verbruik € 425	127 m ³ verbruik € 495
10	€ 10.993	2,2%	3,0%	3,9%	4,5%
20	€ 14.481	1,7%	2,3%	2,9%	3,4%
30	€ 16.774	1,4%	2,0%	2,5%	3,0%
40	€ 18.872	1,3%	1,7%	2,3%	2,6%
50	€ 20.920	1,1%	1,6%	2,0%	2,4%
60	€ 23.340	1,0%	1,4%	1,8%	2,1%
70	€ 25.830	0,9%	1,3%	1,6%	1,9%
80	€ 28.771	0,8%	1,1%	1,5%	1,7%
90	€ 33.499	0,7%	1,0%	1,3%	1,5%
100	€ 50.486	0,5%	0,6%	0,8%	1,0%

Bron: FOD Economie (HBO), VMM Waterbank

De voorgaande figuren en tabellen illustreren duidelijk dat met de nu beschikbare gegevens omzichtig en genuanceerd moet worden omgesprongen.

De informatie uit de HBO 2014 toont aan dat het aandeel van de gemiddelde kosten voor 'leidingwater en zuivering van afvalwater' 0,8% bedraagt in de gemiddelde totale consumptie van de deelnemende huishoudens in Vlaanderen (macro-level). Tegelijkertijd toont dezelfde informatie ook dat voor de lage inkomens profielen het aandeel wel oploopt tot meer dan 4% van het 'equivalent beschikbaar inkomen' (micro-level).



TARIEFREGULERINGSMETHODE VANAF 2017

Elke watermaatschappij schat voor de komende tarifaire periode van 6 jaar (2017-2022) haar kosten in voor de productie en levering van drinkwater aan abonnees, evenals het verbruik van dat drinkwater. Die verwachte kosten voor een bepaald jaar, worden verdeeld over het verwachte verbruik, wat resulteert in een kostendekkend tarief 'T' (€ per m³) voor dat jaar. Omdat de kosten en het verbruik jaarlijks schommelen, schommelt T ook over de jaren. Zonder ingrijpen zorgen die schommelingen voor frequente wijzigingen aan het tarief.

Via de tariefregulering worden deze schommelingen van T opgevangen. Op basis van de trend in al hun tarieven T voor de tarifaire periode van 6 jaar, bepaalt de watermaatschappij een over de tarifaire periode kostendekkend tariefpad. Uit het tariefpad volgt het drinkwatertarief 'Td' (€ per m³) per jaar. Dat is het tarief waaruit de maximumtarieven voor drinkwater bepaald worden, die gebruikt worden voor de drinkwatercomponent van de integrale waterfactuur.

Aan het vastleggen van de tarieven voor de komende zes jaar gaat heel wat voorbereiding vooraf. Die voorbereiding wordt door de watermaatschappij gebundeld in een tariefplan.

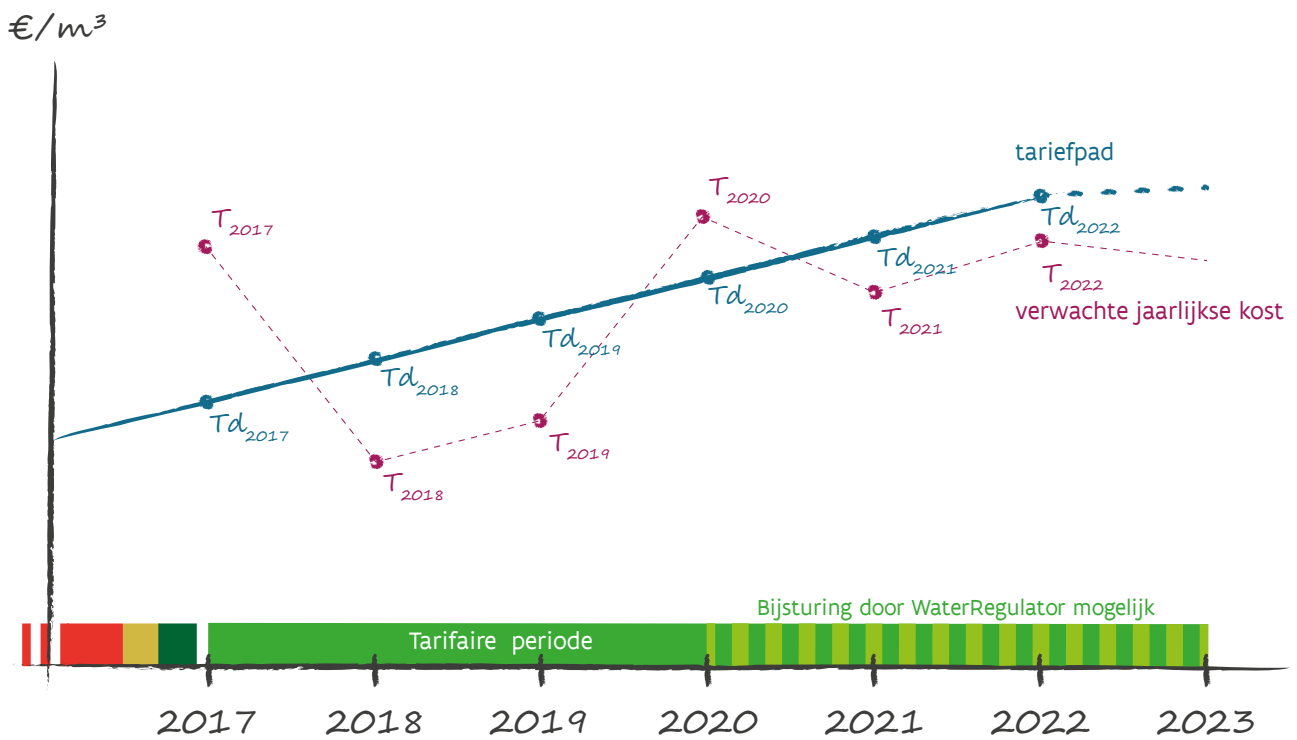
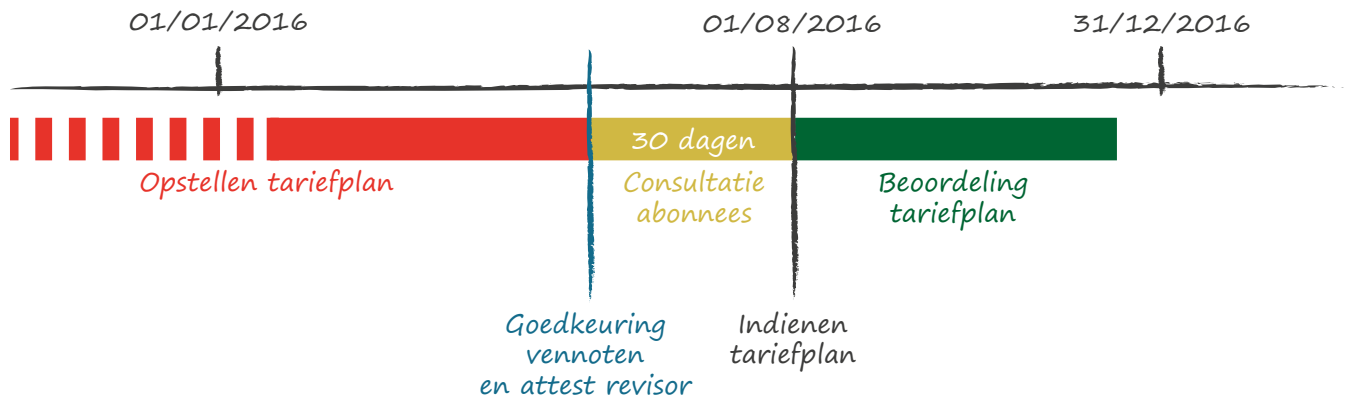
- De eerste stap is het verzamelen van de gegevens en het berekenen van de nieuwe tarieven in een voorlopig tariefplan.
- De watermaatschappij laat het voorlopige tariefplan nakijken door een revisor en legt het ter goedkeuring voor aan haar vennoten.
- Vervolgens wordt het plan geconsulteerd bij de abonnees. Die kunnen 30 dagen het tariefplan inkijken én opmerkingen maken.
- Na afloop van de consultatie worden de opmerkingen verwerkt in het definitieve tariefplan.
- Dat definitieve tariefplan wordt ten laatste op 1 augustus ingediend bij de WaterRegulator.
- De WaterRegulator beoordeelt of de tariefplannen in overeenstemming zijn met de geldende regels en keurt het tariefplan al dan niet goed.

De eerste tarieven die volgens deze nieuwe methode vastgelegd werden worden toegepast vanaf 1 januari 2017.

De tarieven liggen -in principe- vast voor de gehele tarifaire periode. De WaterRegulator zal jaarlijks de in het plan geraamde kosten en opbrengsten opvolgen. De watermaatschappijen actualiseren daarvoor jaarlijks de gegevens in het tariefplansjabloon. Indien dat nodig blijkt, kan een goedgekeurd tariefpad toch binnen die 6 jaar worden bijgestuurd. Een tariefwijziging kan alleen op 1 januari. Wanneer er door onvoorziene omstandigheden een te grote afwijking is tussen wat er gerealiseerd is en wat er gebudgetteerd werd in het tariefplan (= de materialiteitstoets), kan de watermaatschappij dat jaar een bijgestuurd tariefplan met bijhorend tariefpad indienen. Na drie jaar kan ook de WaterRegulator bijsturen op basis van de materialiteitstoets of indien het tarief meer dan 10% zal stijgen in de volgende tarifaire periode of als de door de watermaatschappij eerder voorgestelde efficiëntie niet wordt gerealiseerd.

De tariefregulering zet watermaatschappijen zo aan tot transparante, onderbouwde en voorspelbare tarieven, met rechtzekerheid voor de watermaatschappijen in geval van onvoorziene exogene omstandigheden.

figuur 24: schematische voorstelling van de tariefreguleringsmethode

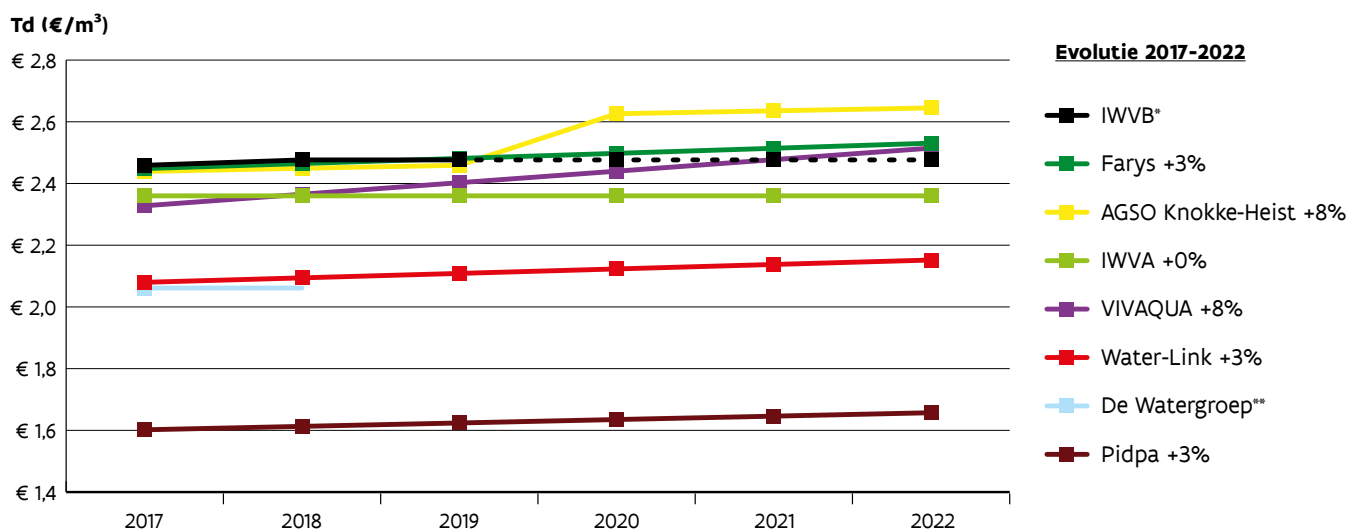


TARIEFPAD (VOOR DE PERIODE 2017-2022)

In hun tariefplan worden de noden en middelen voor drinkwater van de watermaatschappij verenigd. Daaruit worden vervolgens de tarieven afgeleid die nodig zijn om die kosten te dekken. Aangezien enkel de kosten en opbrengsten die meegenomen werden in de tariefplannen kunnen verrekend worden in de drinkwatertarieven, moeten de watermaatschappijen hun toekomstplannen financieel grondig onderbouwen. De veelheid en het verloop van die plannen veroorzaken schommelingen in de verwachte kost per m³ verkocht drinkwater voor een bepaald jaar, T genaamd. Om de stabiliteit en voorspelbaarheid van de drinkwaterprijs te verbeteren wordt daarom een trend toegepast, het tariefpad. Voor elk jaar van het tariefpad ontstaat daardoor een stabielere verwachte kost per m³ voor een bepaald jaar, de Td. Deze Td vormt het fundament voor de verschillende maximumtarieven en voor de jaarlijkse indexering.

Fig 25 geeft het overzicht van het tariefpad dat door elk van de watermaatschappijen berekend en onderbouwd werd met de tariefplannen voor de periode 2017-2022. Er is daarbovenop jaarlijks een indexering voorzien van deze Td. De indexering gebeurt op basis van indexen van de maand november. De maximumtarieven uit de geïndexeerde Td zijn van toepassing vanaf 1 januari van het volgende jaar.

figuur 25: Tariefpad met jaarlijkse Td (€ /m³) goedgekeurd door WaterRegulator



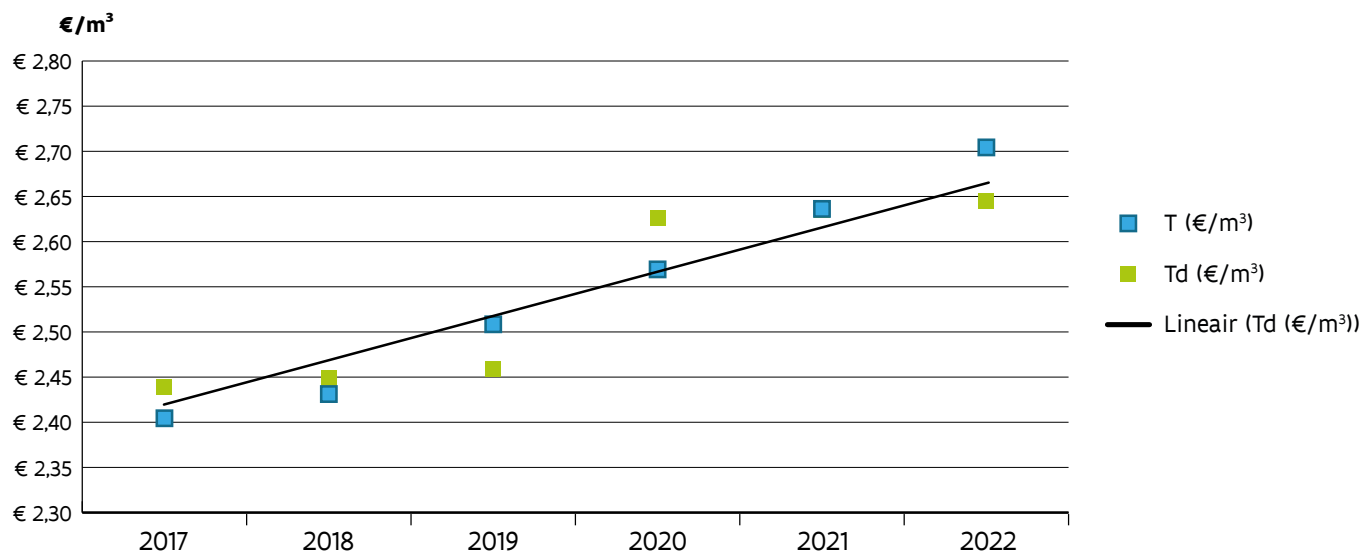
* De Td voor IWVB-gemeenten wordt vanaf de statutaire ontbinding bevroren op het niveau 2018

** Voor De Watergroep is alleen Td voor 2017 goedgekeurd

Bron: VMM

Figuren 26 tot 33 en tabellen 15 tot 22 tonen het tariefpad per watermaatschappij.

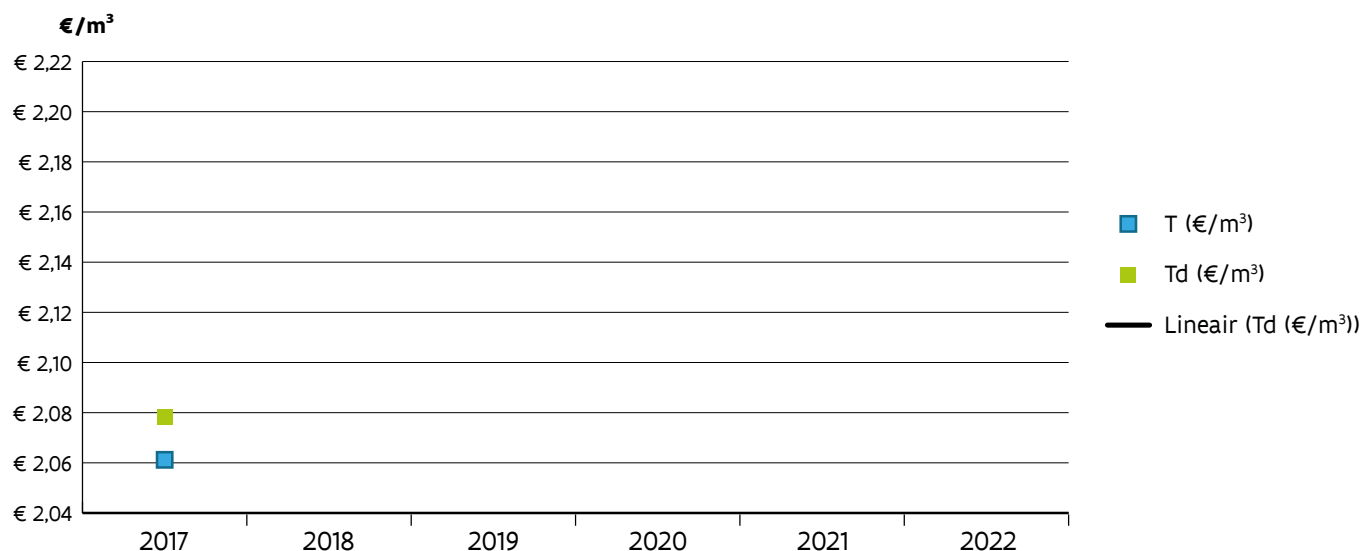
figuur 26: Tariefpad AGSO Knokke-Heist



tabel 15: Maximumtarieven niet geïndexeerd AGSO Knokke-Heist

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	1,8392	1,8601	1,8757	2,0448	2,0613	2,0774
Basistarief	1,3290	1,3290	1,3290	1,4727	1,4727	1,4727
Comforttarief	2,6580	2,6580	2,6581	2,9455	2,9455	2,9455

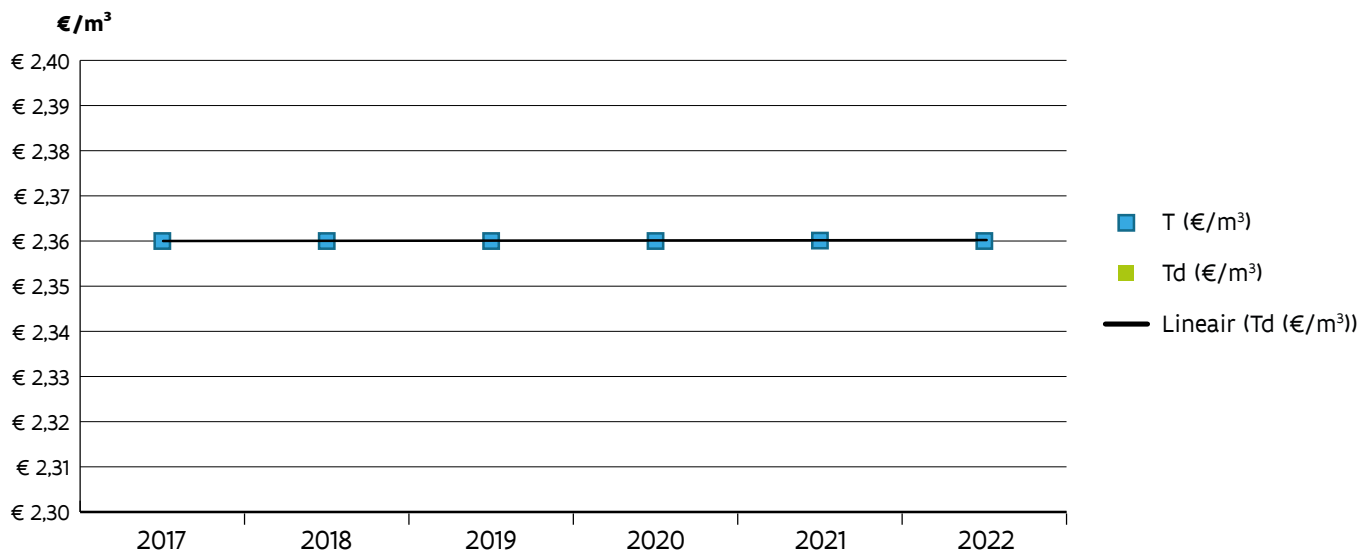
figuur 27: Tariefpad De Watergroep



tabel 16: Maximumtarieven niet geïndexeerd De Watergroep

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	1,9560	1,9560	1,9560	1,9560	1,9560	1,9560
Basistarief	1,6904	1,6904	1,6904	1,6904	1,6904	1,6904
Comforttarief	3,3808	3,3808	3,3808	3,3808	3,3808	3,3808

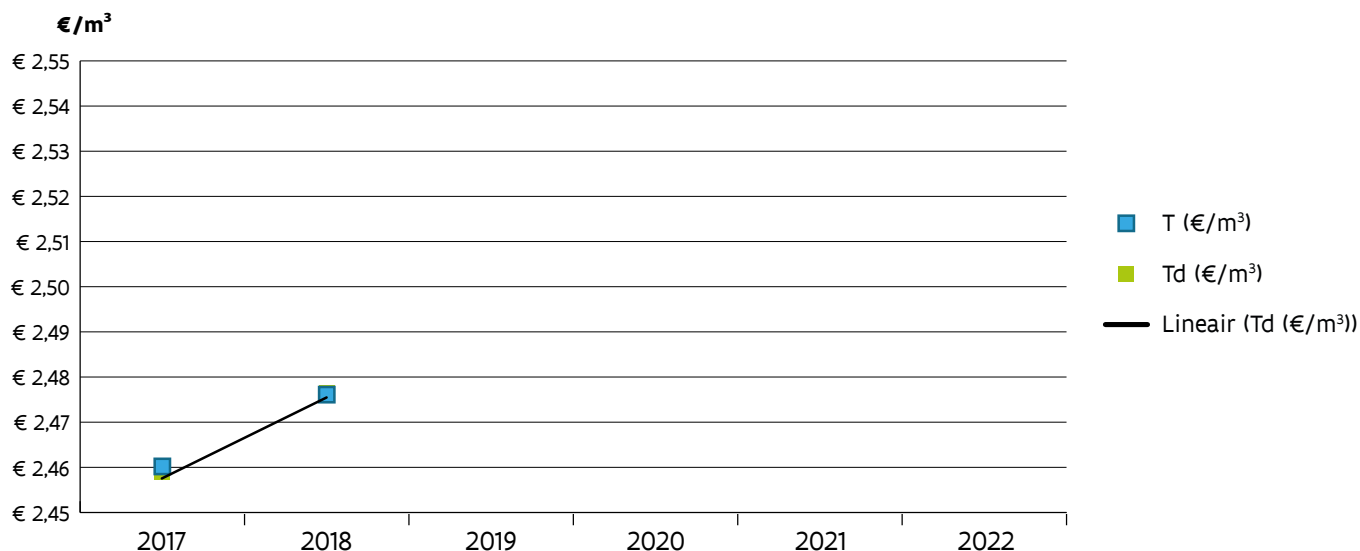
figuur 28: Tariefpad IWVA



tabel 17: Maximumtarieven niet geïndexeerd IWVA

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	1,7500	1,7500	1,7500	1,7500	1,7500	1,7500
Basistarief	1,5127	1,5127	1,5127	1,5127	1,5127	1,5127
Comforttarief	3,0254	3,0254	3,0254	3,0254	3,0254	3,0254

figuur 29: Tariefpad IWVB

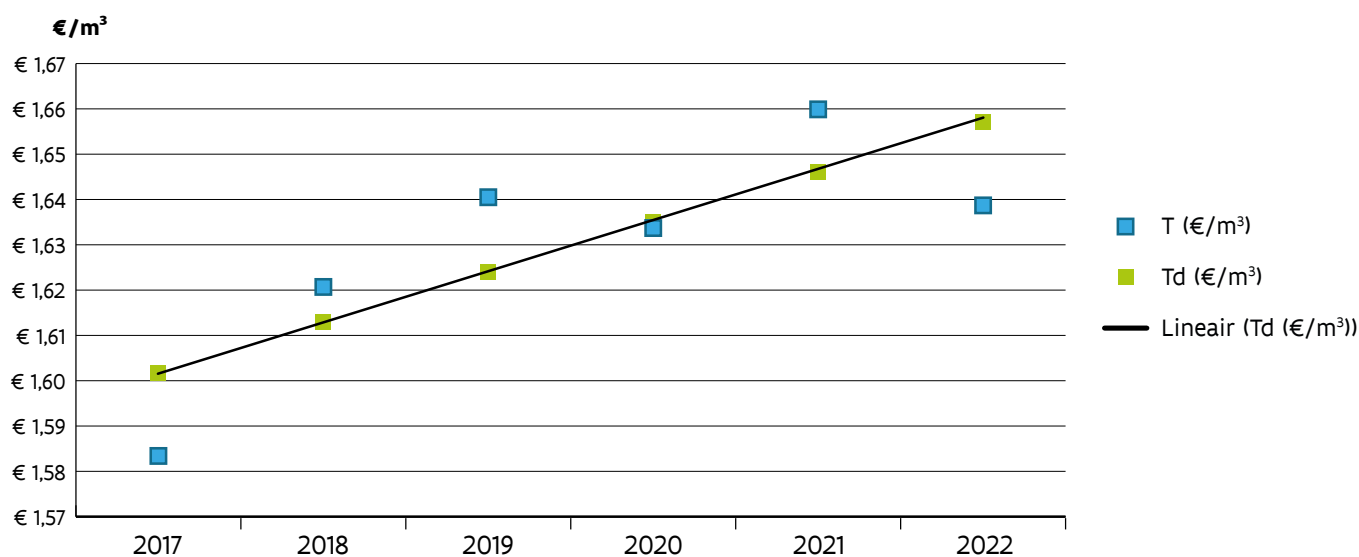


tabel 18: Maximumtarieven niet geïndexeerd IWVB

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	2,9240	2,9351				
Basistarief	1,8381	1,8493				
Comforttarief	3,6763	3,6987				

////////////////////////////////////

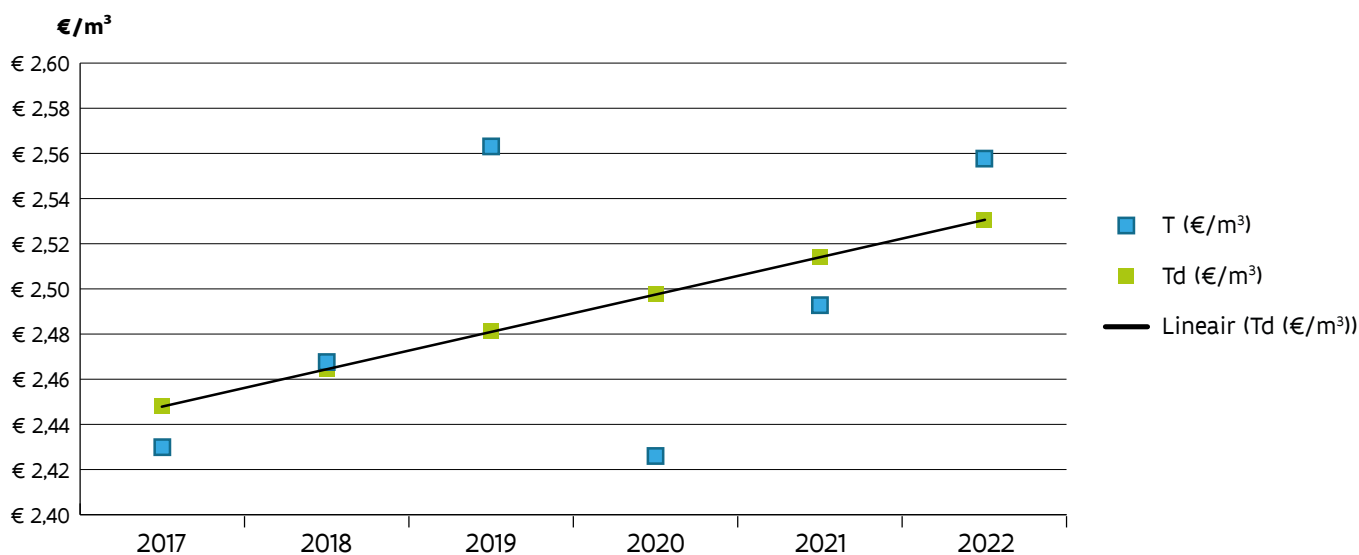
figuur 30: Tariefpad Pidpa



tabel 19: Maximumtarieven niet geïndexeerd Pidpa

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	1,3709	1,3840	1,3931	1,3985	1,4075	1,4075
Basistarief	1,2276	1,2328	1,2389	1,2472	1,2522	1,2606
Comforttarief	2,4553	2,4656	2,4777	2,4944	2,5044	2,5212

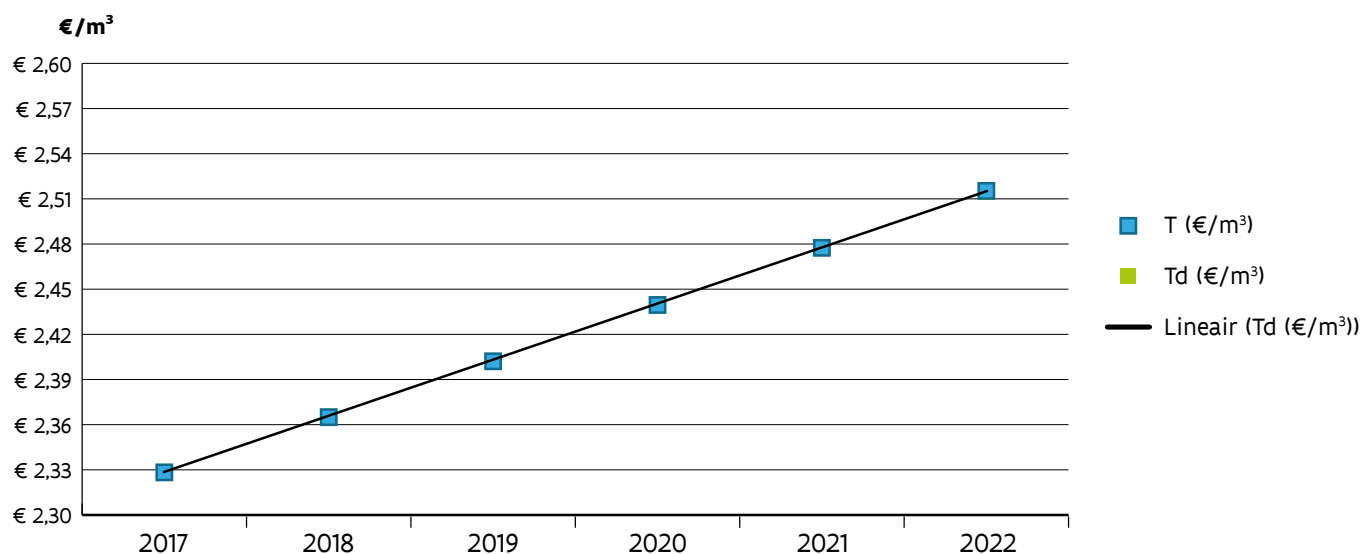
figuur 31: Tariefpad TMVW



tabel 20: Maximumtarieven niet geïndexeerd TMVW

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	3,7229	3,7543	3,7856	3,8168	3,8479	3,8790
Basistarief	1,9222	1,9327	1,9432	1,9537	1,9646	1,9755
Comforttarief	3,8444	3,8653	3,8863	3,9075	3,9291	3,9509

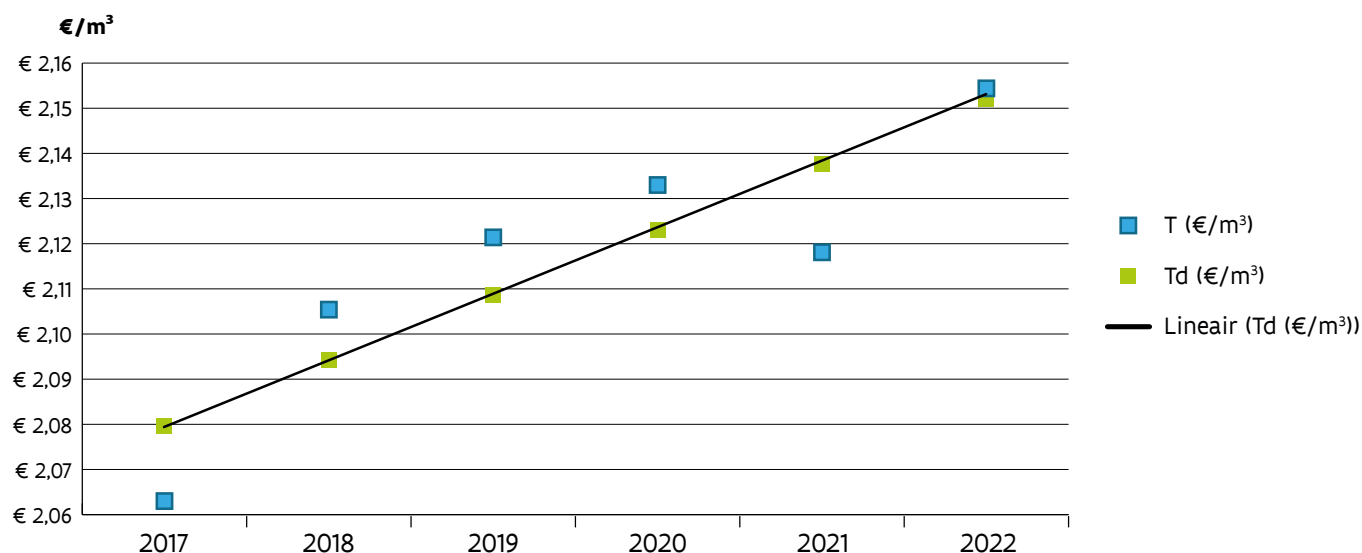
figuur 32: Tariefpad VIVAQUA



tabel 21: Maximumtarieven niet geïndexeerd VIVAQUA

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	3,1725	3,2259	3,2793	3,3327	3,3861	3,4394
Basistarief	1,6004	1,6274	1,6545	1,6814	1,7084	1,7353
Comforttarief	3,2008	3,2549	3,3089	3,3629	3,4168	3,4706

figuur 33: Tariefpad Water-Link



tabel 22: Maximumtarieven niet geïndexeerd Water-Link

Maximumtarieven tariefplan 2017-2022 niet geïndexeerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlak tarief	1,6810	1,6929	1,7065	1,7229	1,7389	1,7491
Basistarief	1,4926	1,5009	1,5099	1,5201	1,5303	1,5378
Comforttarief	2,9852	3,0018	3,0198	3,0403	3,0606	3,0756

////////////////////////////////////

PROGRESSIEVE TARIEFSTRUCTUUR VOOR GEZINNEN

Het maximumtarief, bepaald op basis van het tariefplan, is niet noodzakelijk het tarief dat de abonnee zal betalen. De watermaatschappij zal enerzijds het sociaal tarief hanteren voor de in aanmerking komende abonnees (zie ook pag. 49) en kan anderzijds een korting toekennen aan bepaalde groepen gebruikers, bijvoorbeeld als tegemoetkoming aan nierpatiënten met thuisdialyse. Pidpa en Water-link hebben de beslissing genomen om in 2017 voor alle abonnees andere (afwijkende) tarieven toe te passen.

Tabel 23 geeft een overzicht van de tarieven voor de drinkwatercomponent toegepast door de verschillende watermaatschappijen op 1 januari 2017.

tabel 23: Overzicht van de toegepaste tarieven voor drinkwatercomponent (2017)

	Vastrecht	Variabele prijs (verbruik)	Comfort
	per wooneenheid zonder korting pp* € / jaar	Basis Volume (m ³) Bovengrens € / m ³	Volume (m ³) Bovengrens € / m ³
AGSO Knokke-Heist	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,3664	oneindig € 2,7328
De Watergroep	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,7254	oneindig € 3,4508
FARYS/TMWV	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,9615	oneindig € 3,9230
IWVA	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,5571	oneindig € 3,1142
IWVB	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,8752	oneindig € 3,7504
Pidpa	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,2276	oneindig € 2,4552
VIVAQUA	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,6321	oneindig € 3,2642
Water-link	per wooneenheid € 50,00	30 m ³ + 30 m ³ pp € 1,3437	oneindig € 2,6874

pp = per persoon, gedomicilieerd op 01/11 voorgaande kalenderjaar

Korting pp: Voor het vast recht per wooneenheid voor drinkwater wordt er een korting van €10 'per persoon gedomicilieerd' toegepast.

Volume pp: Voor de tariefschijven die worden toegepast 'per persoon gedomicilieerd', wordt het volume (bovengrens) verhoogd pro rata het aantal gedomicilieerden → 30 m³ + 1 * 30 m³ voor een gezin met 1 gedomicilieerde, 30 m³ + 2 * 30 m³ voor een gezin met 2 gedomicilieerden, ...

Bron: VMM Waterbank

PRIJS VOOR DE DRINKWATERCOMPONENT VOOR GEZINEN

Tabel 24 en figuur 34 geven per watermaatschappij een overzicht van de berekende prijs, de totaalprijs en de prijs per m³ van de drinkwatercomponent (telkens exclusief BTW) voor een theoretisch gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik²² op basis van de tarieven die gelden op 1 januari 2017.

De prijs per m³ voor de drinkwatercomponent voor een gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik bedraagt €1,97 (gewogen over Vlaanderen) en varieert van €1,55 (Pidpa) tot €2,28 (FARYS/TMVW).

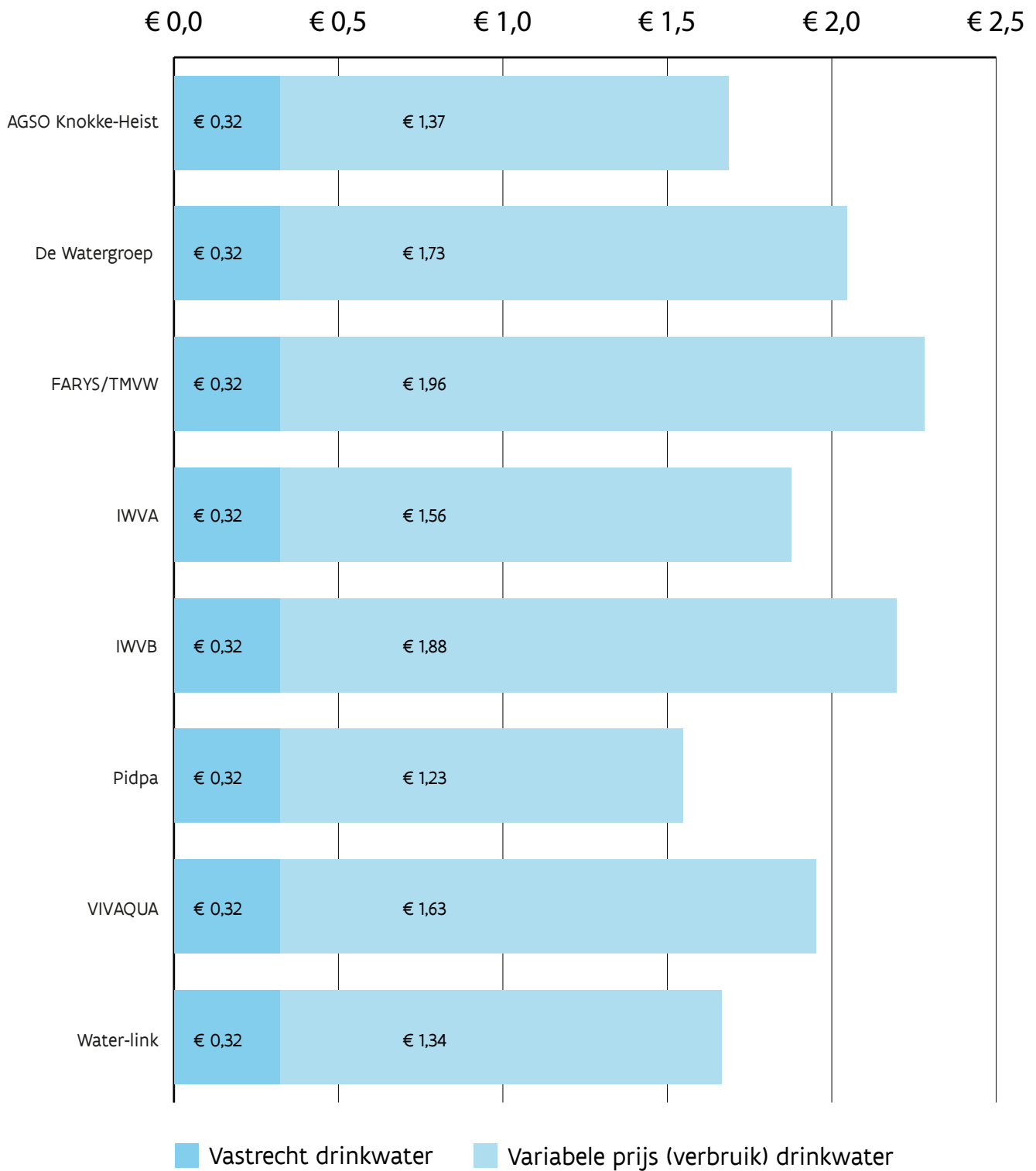
tabel 24: Overzicht en evolutie van berekende drinkwatercomponent in prijs per jaar voor een gemiddeld gezin (2017)

Gemiddeld gezin (2,3 personen)	Prijzen excl. BTW			Rang	Aandeel in totaal drinkwaterprijs		Evolutie 2016-2017	
	geldig op 01/01/2017				1 = duurste	% aandeel	% aandeel	€ Evolutie
	Prijs per jaar excl. BTW voor 84 m ³ verbruik per jaar	Vastrecht	(Verbruik) Variabele prijs	Totaal drinkwaterprijs Vast + Variabel	Totaal drinkwaterprijs Vast + Variabel	Vastrecht	(Verbruik) Variabele prijs	Totaal drinkwaterprijs Vast + Variabel
AGSO Knokke-Heist	€ 27	€ 114,78	€ 141,78	6	19%	81%	€ 11	€ 0
De Watergroep	€ 27	€ 144,93	€ 171,93	3	16%	84%	€ 21	€ 0
FARYS/TMVW	€ 27	€ 164,77	€ 191,77	1	14%	86%	€ 20	€ 0
IWVA	€ 27	€ 130,80	€ 157,80	5	17%	83%	€ 4	€ 0
IWVB	€ 27	€ 157,52	€ 184,52	2	15%	85%	€ 3	€ 0
Pidpa	€ 27	€ 103,12	€ 130,12	8	21%	79%	€ 10	€ 0
VIVAQUA	€ 27	€ 137,10	€ 164,10	4	16%	84%	€ 1	€ 0
Water-link	€ 27	€ 112,87	€ 139,87	7	19%	81%	€ 3	€ 0
Berekend gemiddelde	€ 27,00	€ 133,23	€ 160,23	5	17,1%	82,9%	€ 9,03	6,1%
Mediaan	€ 27,00	€ 133,95	€ 160,95	5	16,8%	83,2%	€ 6,77	5,3%
Minimum	€ 27,00	€ 103,12	€ 130,12	1	14,1%	79,2%	€ 0,70	0,4%
Maximum	€ 27,00	€ 164,77	€ 191,77	8	20,8%	85,9%	€ 20,61	13,6%
Gewogen gemiddelde op basis bevolking	€ 27,00	€ 138,11	€ 165,11		16,4%	83,6%	€ 0,05	14,7%
Berekend gemiddelde per m ³	€ 0,32	€ 1,59	€ 1,91		17,1%	82,9%	€ 0,11	6,1%
Mediaan per m ³	€ 0,32	€ 1,59	€ 1,92		16,8%	83,2%	€ 0,08	5,3%
Minimum per m ³	€ 0,32	€ 1,23	€ 1,55		14,1%	79,2%	€ 0,01	0,4%
Maximum per m ³	€ 0,32	€ 1,96	€ 2,28		20,8%	85,9%	€ 0,25	13,6%
Gewogen gemiddelde per m ³ op basis bevolking	€ 0,32	€ 1,64	€ 1,97		16,4%	83,6%	€ 0,00	14,7%

Bron: VMM Waterbank

²² Een theoretisch gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik telt in 2016 2,3 personen en verbruikt 84 m³ per jaar. Er werd in de berekening ook rekening gehouden met een korting op het vastrecht voor de theoretische 2,3 personen (€50 - (2,3*€10) = €27)

figuur 34: Overzicht van drinkwaterprijs per m³ voor een gemiddeld gezin (2017)



Bron: VMM Waterbank

Evolutie van de drinkwatercomponent voor gezinnen

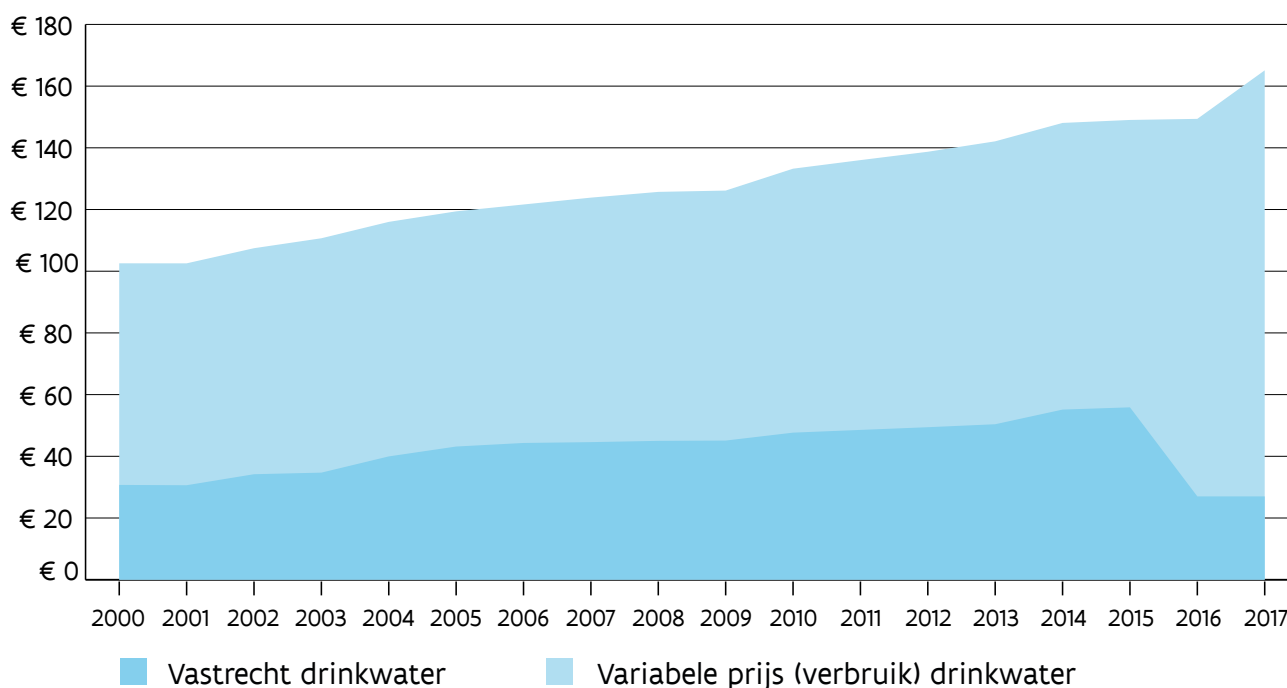
In figuur 35 is de evolutie van de berekende gemiddelde drinkwatercomponent en zijn deelcomponenten opgenomen voor verschillende gezinstypes. De weergegeven berekende prijzen zijn gewogen gemiddelden over de watermaatschappijen.

In de periode 2000-2015 is er een relatief geleidelijke stijging geweest van de prijs van de drinkwatercomponent. In feite heeft de stijging in die periode nagenoeg de evolutie van de consumptieprijsindex gevolgd.

Vanaf 2016 zien we duidelijk een verandering. Op dat moment wordt met de invoering van de nieuwe tariefstructuur het vastrecht wettelijk vastgelegd. Tegelijkertijd wordt het door de wettelijk verplichte korting per gedomicilieerde ook afhankelijk gemaakt van de gezinsgrootte.

Concreet betekent dit dat het vastrecht van de drinkwatercomponent voor een (theoretisch) gemiddeld gezin daalt van gemiddeld €55 in 2015 naar €27 in 2016²³. Voor de kleine gezinnen is de daling het kleinst, voor de grote gezinnen is de daling het grootst (vanaf 5 personen komt het vastrecht helemaal te vervallen). Door deze maatregel krijgt de variable prijs voor de drinkwatercomponent een groter aandeel in de factuur voor alle gezinstypes.

figuur 35: Evolutie van de berekende drinkwatercomponent voor een gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik (2000-2017)



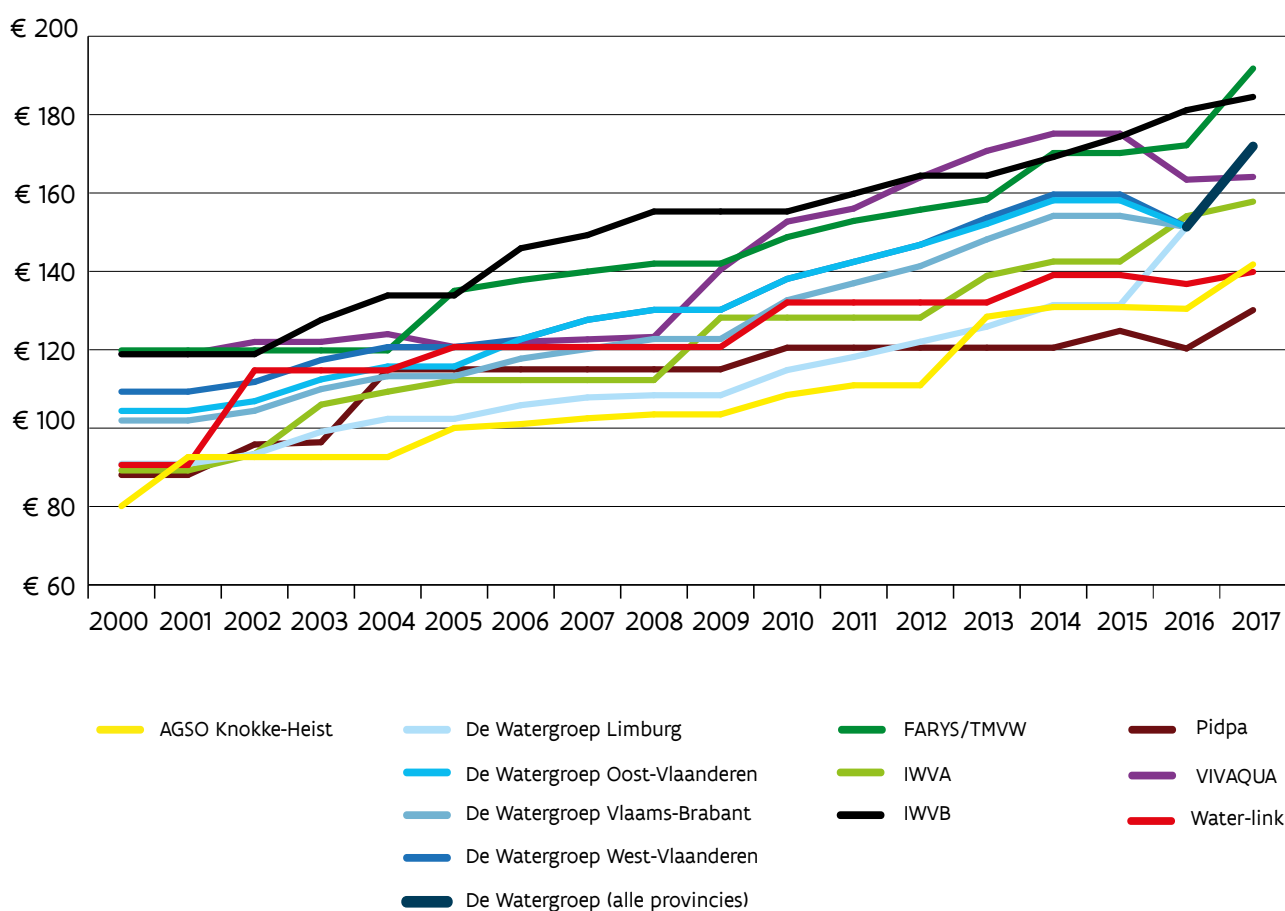
Bron: VMM Waterbank

²³ De daling van het bestaande vastrecht voor de drinkwatercomponent (van gemiddeld €55 naar €50) gebeurt samen met de invoering van het vastrecht voor de saneringscomponenten (van €0 in 2015 naar €50 in 2016). Dit maakt dat voor de integrale waterfactuur het 'integraal' vastrecht in 2016 voor een gemiddeld gezin, nagenoeg gelijk is aan het gemiddelde 'drinkwater' vastrecht in 2015 (€55 vs €27 + €16 + €11 = integraal €54).

Figuur 36 illustreert de evolutie van de drinkwatercomponent voor een gemiddeld gezin bij de verschillende watermaatschappijen. In 2000 lag het minimum op €79 en het maximum op €133. In 2017 is dit opgelopen tot €130 respectievelijk €192. Opvallend is wel dat heel wat maatschappijen plotse en steile tariefsprongen vertonen in de periode 2000-2017.

De Brusselse maatschappij VIVAQUA heeft procentueel de kleinste stijging tussen 2000 en 2017 (38%), maar ze vertoont wel een opmerkelijk patroon. Deze maatschappij was in 2000 de op één na duurste maatschappij, vervolgens heeft ze verschillende jaren een nagenoeg vlak tariefverloop, maar maakt dan een paar vrij steile tariefsprongen. In 2016 daalt de prijs en in 2017 situeert ze zich in het middenveld. De Watergroep Limburg kent met 89% de grootste stijging, gevolgd door IWVA en AGSO Knokke-Heist met 77%.

figuur 36: Overzicht en evolutie van de berekende drinkwatercomponent voor een gemiddeld gezin bij de verschillende watermaatschappijen (2000-2017)



Bron: VMM Waterbank

Tarieven voor eenmalige diensten

Naast de kosten voor drinkwaterproductie en -levering, die via de integrale factuur aangerekend worden, rekenen de watermaatschappijen nog tal van andere tarieven aan voor eenmalige diensten. Tabel 25 geeft een overzicht van de op 1 januari geldende tarieven voor een huisaansluiting, het vervangen van een defecte meter en de eerste verplichte keuring (o.a. voor nieuwbouw) bij de verschillende watermaatschappijen. Ook hier zijn aanzienlijke verschillen vast te stellen.

tabel 25: Overzicht van tarieven voor eenmalige diensten per watermaatschappij (2016-2017)

Watermaatschappij	Tarief voor een residentiële aansluiting incl. 1 watermeter (diam < 30)			Tarief voor het vervangen defecte meter (nalatigheid klant)			Tarief voor de eerste (verplichte) keuring residentiële installatie		
	2016	2017	Evolutie 2015 2016	2016	2017	Evolutie 2015 2016	2016	2017	Evolutie 2015 2016
AGSO Knokke-Heist	€ 1.080	€ 1.080	0%	€ 270	€ 270	0%	€ 130	€ 130	0%
De Watergroep	€ 969	€ 998	3%	€ 196	€ 200	2%	€ 120	€ 120	0%
FARYS/TMVW	€ 958	€ 974	2%	€ 165	€ 167	1%	€ 120	€ 122	2%
IWVA	€ 817	€ 833	2%	€ 110	€ 112	1%	€ 114	€ 117	2%
IWVB	€ 607	€ 607	0%	€ 86	€ 86	0%	€ 110	€ 110	0%
Pidpa	€ 901	€ 978	9%	€ 133	€ 144	8%	€ 119	€ 128	8%
VIVAQUA	€ 828	€ 842	2%	€ 116	€ 118	2%	€ 110	€ 110	0%
Water-link	€ 960	€ 960	0%	€ 205	€ 205	0%	€ 120	€ 120	0%

Bron: VMM Waterbank

PRIJSVERGELIJKING MET OMLIGGENDE REGIO'S VOOR DE DRINKWATERCOMPONENT VOOR GEZINNEN

In tabel 26 en figuur 37 wordt de Vlaamse drinkwaterprijs (exclusief saneringskosten) voor gezinnen vergeleken met die van Wallonië en Brussel. De drinkwatercomponent bevat, net zoals in Vlaanderen, een vaste vergoeding (abonnementsbijdrage) als een variabele vergoeding (verbruik). Zowel in het Brusselse als in het Waalse Gewest wordt één uniforme tariefstructuur gebruikt voor het ganse gewest.

In het Brusselse gewest is een solidaire en progressieve tarifiering ingevoerd waarbij de prijs per kubieke meter varieert afhankelijk van de verbruikte hoeveelheid leidingwater en de gezinssamenstelling. Er zijn vier progressieve tariefschijven die zowel toegepast worden voor de drinkwatercomponent als voor de saneringscomponenten.

Brussels Gewest	
Vaste vergoeding (abonnementsbijdrage)	Per woning of wooneenheid
Variabele vergoeding	
Schijf 1: vitale schijf	Van 0 m ³ tot 15 m ³ per gedomicilieerde per jaar
Schijf 2: sociale schijf	Van 15 m ³ tot 30 m ³ per gedomicilieerde per jaar
Schijf 3: normale schijf	Van 30 m ³ tot 60 m ³ per gedomicilieerde per jaar
Schijf 4: comfort schijf	Vanaf 60 m ³ per gedomicilieerde per jaar

In Wallonië is sinds 2005 een uniforme tariefstructuur van toepassing. Deze is gebaseerd op het principe van de zogenaamde 'echte kost van leidingwater' (Coût-vérité de la Distribution de l'eau (CVD) en de Coût-vérité de l' Assainissement (CVA)). CVD is een indicator in €/m³ die bepaald wordt per watermaatschappij. De structuur komt neer op een vast en variabel deel, waarbij het variabel deel een blokstructuur omvat met drie blokken. De regelgeving regelt de omvang (volume) van de blokken, de tarieven per blok en een bijdrage voor het sociaal fonds. De tariefstructuur is een combinatie van twee progressieve tariefschijven (tot 5.000 m³) en degressieve tarieven voor het verbruik boven 5.000 m³.

Waals Gewest	
Vaste vergoeding Drinkwater	20 x CVD*
Vaste vergoeding Sanering	30 x CVA
Variabele vergoeding	
Schijf 1: Van 0 to 30 m ³ per jaar	1/2 CVD + sociaal fonds voor water + 6% BTW
Schijf 2: Van 31 m ³ tot 5.000 m ³ per jaar	CVD + CVA + sociaal fonds voor water + 6% BTW
Schijf 3: Van 5.000 m ³ tot 25.000 m ³ per jaar	0,9 CVD + CVA + sociaal fonds voor water + 6% BTW
Schijf 4: Meer dan 25.000 m ³ per jaar	a x CVD + CVA + sociaal fonds voor water + 6% BTW (a = < 0,9)

* vanaf 2016 is er voor watermeters met DN >= 25mm de mogelijkheid om supplementair meterhuur (capaciteitsvergoeding) aan te rekenen.

In vergelijking met de andere gewesten in België is de prijs van drinkwater (exclusief saneringskosten) in het Vlaamse Gewest voor alle gezinstypes lager dan die van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest. Opvallend is dat de verschillen toenemen naarmate de gezinnen groter worden. Dit is te verklaren door de toekenning van gratis 15 m³ water per gedomicilieerd gezinslid in Vlaanderen tem 2015, en door de korting op de vaste vergoeding die toegepast is vanaf 2016. Deze maatregel(en) bestaan niet in de andere gewesten. In de periode 2012-2016 is de prijs in het Brusselse Gewest procentueel het minst gestegen.

tabel 26: Gemiddelde kostprijs van drinkwater in omliggende regio's (2012-2016)

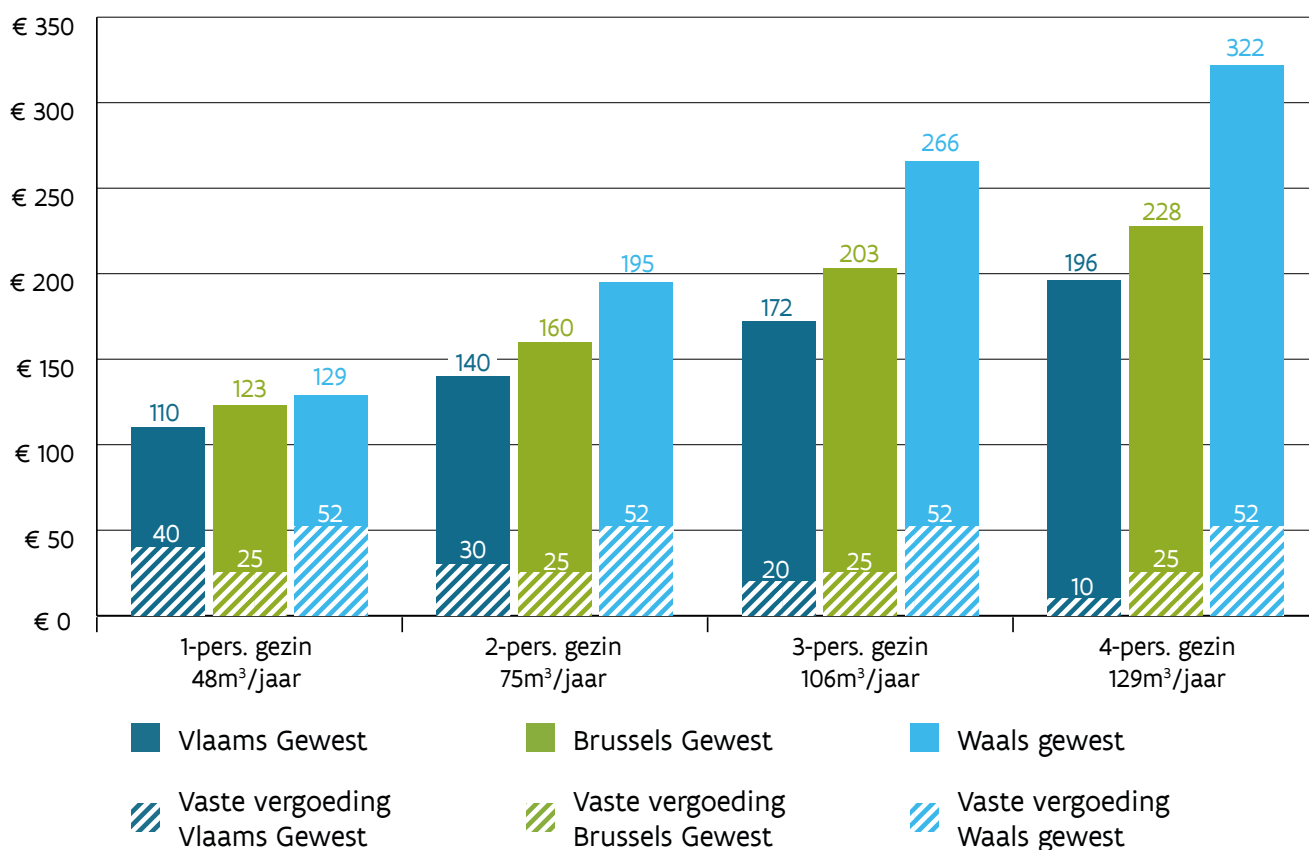
	1-pers. 48 m ³ /jaar	2-pers. 75 m ³ /jaar	3-pers. 104 m ³ /jaar	4-pers. 127 m ³ /jaar
1/01/2012				
Vlaams gewest	€ 110	€ 130	€ 156	€ 170
Brussels gewest	€ 119	€ 155	€ 196	€ 220
Waals gewest	€ 117	€ 177	€ 241	€ 292
1/01/2014				
Vlaams gewest	€ 118	€ 140	€ 166	€ 181
Brussels gewest	€ 122	€ 159	€ 202	€ 227
Waals gewest	€ 129	€ 195	€ 266	€ 322
1/01/2016				
Vlaams gewest	€ 110	€ 140	€ 172	€ 196
Brussels gewest	€ 123	€ 160	€ 203	€ 228
Waals gewest	€ 137	€ 207	€ 283	€ 342
	Evolutie 2012 2016	Evolutie 2012 2016	Evolutie 2012 2016	Evolutie 2012 2016
Vlaams gewest	0,2%	7,7%	6,4%	6,5%
Brussels gewest	3,4%	2,6%	3,1%	3,2%
Waals gewest	17,3%	10,2%	10,2%	10,2%

Vlaams Gewest: Weging op basis van de verdeling van de huishoudens over de watermaatschappijen;

Waals Gewest: Weging op basis van de verdeling van de watermeters over de watermaatschappijen (berekening inclusief bijdrage voor sociaal fonds (€ 0,0125/m³ tot 2014 en € 0,0250/m³ vanaf 2015)); Brussels Gewest: Inclusief financiering sociaal fonds (€ 0,03/m³).

Bron: VMM Waterbank

figuur 37: Gemiddelde kostprijs van drinkwater in omliggende regio's voor vier typegezinnen (2016)



Bron: VMM Waterbank

(VLAKKE) TARIEFSTRUCTUUR VOOR BEDRIJVEN

Tabel 27 geeft een overzicht van de tarieven die de verschillende watermaatschappijen hanteren voor de drinkwatercomponent in de vlakke tariefstructuur op 1 januari 2017. De vlakke tarieven kunnen enkel worden toegepast voor klanten met bedrijfsactiteiten (niet-huishoudelijk). Voor verbruik boven 500 m³ kunnen voor de levering van drinkwater afwijkende tarieven toegepast worden²⁴, afhankelijk van de watermaatschappij. De meeste watermaatschappijen sluiten met zeer grote waterverbruikers individuele contracten met individuele tariefstructuren en bijhorende individueel onderhandelde tarieven af. Deze tarieven zijn niet gekend en bijgevolg niet opgenomen in dit overzicht.

Het is opmerkelijk dat de verschillende maatschappijen (heel) anders omgaan met tarifiering aan bedrijven. Bijgevolg is er een grote verscheidenheid in de manier waarop de 'grote' (industriële) verbruikers aangerekend worden. Vooral de bovengrenzen van de volumes in de afwijkende schijven liggen zeer ver uiteen. Het moet ook wel gezegd worden dat de samenstelling van het klantenbestand van de verschillende maatschappijen eveneens zeer uiteenlopend is. In het distributiegebied van sommige maatschappijen komen bepaalde types van verbruikers (bvb. zeer grote industriële verbruikers) zogoed als niet voor.

Water-link en VIVAQUA publiceren (enkel) de vlakke tariefstructuur met één vlak tarief voor niet-huishoudelijke klanten. Water-link heeft een aantal zeer grote verbruikers onder zijn klanten. Voor deze groot-industriële klanten worden wel individueel onderhandelde (afwijkende) tarieven en structuren toegepast. VIVAQUA doet dit ook met grote klanten.

De andere watermaatschappijen hanteren/publiceren (transparant) een degressieve structuur voor de grotere (industriële) verbruikers. Dit sluit niet uit dat met specifieke (individuele) klanten ook individuele contracten afgesloten worden.

AGSO Knokke-Heist gebruikt voor de eerste 1.000 m³ hetzelfde (vastgelegde) vlaktarief, vanaf 1.000 m³ wordt ook hier een afwijkend (lager) tarief aangerekend. De Watergroep, IWVA, IWVB, Pidpa en FARYS/TMVW maken een duidelijk onderscheid tussen klein- en grootindustrie, en gebruiken hiervoor meerdere afwijkende tariefschijven. De Watergroep legt de grens voor het laagste tarief bij het verbruik boven 6.000 m³, bij IWVA is dit 60.000 m³. Bij Pidpa en FARYS/TMVW ligt deze grens op 100.000 m³. FARYS/TMVW heeft, met drie schijven, de meest uitgebreide structuur en maakt een groter onderscheid voor zijn grote industriële klanten.

24 Voor de saneringscomponenten zijn wettelijk geen afwijkende tarieven toegelaten. De afwijkende tarieven voor drinkwater zijn in tabel 27 benoemd als Indu 1, Indu 2 en Indu 3

tabel 27: Overzicht van tarieven en structuren van de drinkwatercomponent voor bedrijven (abonnees met Niet-Huishoudelijke activiteiten) (2017)

	Vastrecht	Variabele prijs (verbruik)			
		per watermeter zonder korting pp* € / jaar	Vlak Volume (m ³) Bovengrens € / m ³	Indu 1 Volume (m ³) Bovengrens € / m ³	Indu 2 Volume (m ³) Bovengrens € / m ³
AGSO Knokke-Heist	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 1,8755	1.000 m ³ € 1,8755	oneindig € 1,5004	
De Watergroep	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 1,9958	6.000 m ³ € 1,6612	oneindig € 1,3959	
FARYS/TMVW	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 3,7920	50.000 m ³ € 1,4660	100.000 m ³ € 1,4041	oneindig € 1,2698
IWVA	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 1,7831	60.000 m ³ € 1,6576	oneindig € 1,0880	
IWVB	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 2,9771	1.000 m ³ € 2,9240	oneindig € 2,0134	
Pidpa	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 1,3709	100.000 m ³ € 1,0917	oneindig € 1,0153	
VIVAQUA	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 3,2321	oneindig € 3,2321		
Water-link	per watermeter € 50,00	500 m ³ € 1,4940	oneindig € 1,4940		

pp = per persoon, gedomicilieerd op 01/11 voorgaande kalenderjaar

Korting pp: Voor het vastrecht voor drinkwater wordt er een korting van €10 'per persoon gedomicilieerd' toegepast.

Bron: VMM Waterbank

TARIEVEN EN PRIJS VOOR DE DRINKWATERCOMPONENT VOOR BEDRIJVEN

Tabel 28 geeft per watermaatschappij een overzicht van de berekende prijs per m³ en de totaalprijs voor een bedrijf met een jaarverbruik van 500 m³ en een watermeter met een diameter kleiner dan 30 mm. De berekening gebeurt aan de hand van de op 1 januari 2017 geldende tarieven.

Bij bedrijven is er eveneens een groot verschil in de prijszetting tussen de maatschappijen onderling voor de variabele vergoeding, gaande van €1,47 per m³ (Pidpa) tot €3,89 per m³ (FARYS/TMVW).

tabel 28: Overzicht en evolutie van berekende drinkwatercomponent in prijs per jaar voor een typebedrijf (2017)

Bedrijf type 500 / < 30	Prijzen excl. BTW			Rang	Aandeel in totaal drinkwaterprijs		Evolutie 2016-2017	
	geldig op 01/01/2017				1 = duurste	% aandeel	% aandeel	€ Evolutie
	Prijs voor 500 m ³ verbruik per jaar	Vastrecht	(Verbruik) Variabele prijs	Totaal drinkwaterprijs Vast + Variabel	Totaal drinkwaterprijs Vast + Variabel	Vastrecht	(Verbruik) Variabele prijs	Totaal drinkwaterprijs Vast + Variabel
AGSO Knokke-Heist	€ 50,00	€ 937,75	€ 987,75	5	5,1%	94,9%	€ 109,82	12,5%
De Watergroep	€ 50,00	€ 997,90	€ 1.047,90	4	4,8%	95,2%	€ 132,90	14,5%
FARYS/TMVW	€ 50,00	€ 1.896,00	€ 1.946,00	1	2,6%	97,4%	€ 373,10	23,7%
IWVA	€ 50,00	€ 891,55	€ 941,55	6	5,3%	94,7%	€ 16,55	1,8%
IWVB	€ 50,00	€ 1.488,55	€ 1.538,55	3	3,2%	96,8%	€ 48,55	3,3%
Pidpa	€ 50,00	€ 685,45	€ 735,45	8	6,8%	93,2%	€ 62,80	9,3%
VIVAQUA	€ 50,00	€ 1.616,05	€ 1.666,05	2	3,0%	97,0%	€ 11,05	0,7%
Water-link	€ 50,00	€ 747,00	€ 797,00	7	6,3%	93,7%	€ 20,51	2,6%
Berekend gemiddelde	€ 50,00	€ 1.157,53	€ 1.207,53		4,6%	95,4%	€ 96,91	8,6%
Mediaan	€ 50,00	€ 967,83	€ 1.017,83		4,9%	95,1%	€ 55,68	6,3%
Minimum	€ 50,00	€ 685,45	€ 735,45		2,6%	93,2%	€ 11,05	0,7%
Maximum	€ 50,00	€ 1.896,00	€ 1.946,00		6,8%	97,4%	€ 373,10	23,7%
Berekend gemiddelde per m ³	€ 0,10	€ 2,32	€ 2,42		0,0%	0,2%	€ 0,19	8,6%
Mediaan per m ³	€ 0,10	€ 1,94	€ 2,04		0,0%	0,2%	€ 0,11	6,3%
Minimum per m ³	€ 0,10	€ 1,37	€ 1,47		0,0%	0,2%	€ 0,02	0,7%
Maximum per m ³	€ 0,10	€ 3,79	€ 3,89		0,0%	0,2%	€ 0,75	23,7%

Bron: VMM Waterbank

Capaciteitsvergoedingen voor grote watermeters

Bedrijven hebben dikwijls nood aan extra afnamecapaciteit. Dat kan zeer uiteenlopende redenen hebben: van bijvoorbeeld veiligheidsredenen (bluscapaciteit), een specifiek afnamegedrag (veel water in een beperkte tijdspanne) tot simpelweg veel waterverbruik.

Een grotere capaciteit vereist een grotere watermeter. Tabel 29 geeft een overzicht van de jaarlijkse vergoeding die aangerekend wordt voor meters tot diameter 100 mm.

Ook hier blijkt eveneens dat er nogal wat verscheidenheid is tussen de watermaatschappijen onderling. Uit de tabel blijkt vooral dat bij de meeste maatschappijen de tarieven stijgen in functie van de capaciteit van de watermeter. FARYS/TMVW rekent geen capaciteitsvergoeding aan voor grotere watermeters.

Er wordt soms ook gebruik gemaakt van meer geavanceerde watermeters in combinatie met dataloggers. De tarieven daarvoor zijn niet opgenomen in dit overzicht.

tabel 29: Overzicht van tarieven voor watermeters met grotere capaciteiten (2016-2017)

Watermaatschappij	Watermeter Diameter 40mm			Watermeter Diameter 50mm			Watermeter Diameter 80mm			Watermeter Diameter 100mm		
	2016	2017	Evolutie 2015-2016	2016	2017	Evolutie 2015-2016	2016	2017	Evolutie 2015-2016	2016	2017	Evolutie 2015-2016
AGSO Knokke-Heist	€ 300	€ 305	2%	€ 450	€ 457	2%	€ 1.200	€ 1.220	2%	€ 1.950	€ 1.982	2%
De Watergroep*	€ 325	€ 325	0%	€ 550	€ 550	0%	€ 1.250	€ 1.250	0%	€ 1.900	€ 1.900	0%
FARYS/TMVW	-	-		-	-		-	-		-	-	
IWVA	€ 48	€ 49	2%	€ 140	€ 142	2%	€ 269	€ 274	2%	-	-	
IWVB - TMVW	-	-		-	-		-	-		-	-	
IWVB - Vivaqua	€ 150	€ 150	0%	€ 250	€ 250	0%	€ 350	€ 350	0%	€ 500	€ 500	0%
Pidpa	€ 266	€ 290	9%	€ 377	€ 420	11%	€ 979	€ 990	1%	€ 1.468	€ 1.485	1%
VIVAQUA	€ 123	€ 123		€ 205	€ 205		€ 287	€ 287		€ 410	€ 410	
Water-link	-	-		€ 425	€ 425	0%	€ 860	€ 860	0%	€ 1.275	€ 1.275	0%

* Tarieven zoals gekend op 31 december 2016

Bron: VMM Waterbank

Evolutie van tarieven voor de drinkwatercomponent voor een typebedrijf (2000-2017)

Tabel 30 toont de evolutie van de berekende gemiddelde drinkwatercomponent en zijn deelcomponenten, voor een typebedrijf met een jaarverbruik van 500 m³ en een watermeter zonder capaciteitsvergoeding (diameter < 30mm). De weergegeven prijzen zijn berekend per watermaatschappij met de tarieven geldig op 1 januari.

tabel 30: Overzicht en evolutie van berekende drinkwatercomponent voor een typebedrijf met een jaarverbruik van 500 m³ en een watermeter zonder capaciteitsvergoeding (2000-2017)

Type Bedrijf m ³ Verbruik / Diameter								Evolutie 2016 2017	Evolutie 2016 2017	
500 / <30		Watercomponent	2000	2005	2010	2015	2016	2017	%	€
AGSO Knokke-Heist	Vastrecht €		6	6	6	22	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		744	945	1030	1100	828	938	13%	€ 110
	Variabel + Vast €		750	951	1036	1122	878	988	13%	€ 110
	Variabel + Vast € / m ³		€ 1,50	€ 1,90	€ 2,07	€ 2,24	€ 1,76	€ 1,98	13%	€ 0,2
De Watergroep Limburg	Vastrecht €		33	212	227	251	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		583	540	620	690	865	998	15%	€ 133
	Variabel + Vast €		616	752	847	941	915	1048	15%	€ 133
	Variabel + Vast € / m ³		€ 1,23	€ 1,50	€ 1,69	€ 1,88	€ 1,83	€ 2,10	15%	€ 0,3
De Watergroep O-Vl.	Vastrecht €		33	212	227	251	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		719	675	790	885	865	998	15%	€ 133
	Variabel + Vast €		752	887	1017	1136	915	1048	15%	€ 133
	Variabel + Vast € / m ³		€ 1,50	€ 1,77	€ 2,03	€ 2,27	€ 1,83	€ 2,10	15%	€ 0,3
De Watergroep VI-Br.	Vastrecht €		33	212	227	251	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		694	650	780	890	865	998	15%	€ 133
	Variabel + Vast €		727	862	1007	1141	915	1048	15%	€ 133
	Variabel + Vast € / m ³		€ 1,45	€ 1,72	€ 2,01	€ 2,28	€ 1,83	€ 2,10	15%	€ 0,3
De Watergroep W-Vl.	Vastrecht €		33	212	227	251	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		768	725	790	900	865	998	15%	€ 133
	Variabel + Vast €		802	937	1017	1151	915	1048	15%	€ 133
	Variabel + Vast € / m ³		€ 1,60	€ 1,87	€ 2,03	€ 2,30	€ 1,83	€ 2,10	15%	€ 0,3
FARYS/TMVW	Vastrecht €		39	39	43	54	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		1180	1180	1370	1500	1523	1896	24%	€ 373
	Variabel + Vast €		1219	1219	1413	1554	1573	1946	24%	€ 373
	Variabel + Vast € / m ³		€ 2,44	€ 2,44	€ 2,83	€ 3,11	€ 3,15	€ 3,89	24%	€ 0,7
IWVA	Vastrecht €		32	39	42	49	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €		583	740	875	940	875	892	2%	€ 17
	Variabel + Vast €		614	779	917	989	925	942	2%	€ 17
	Variabel + Vast € / m ³		€ 1,23	€ 1,56	€ 1,83	€ 1,98	€ 1,85	€ 1,88	2%	€ 0,0

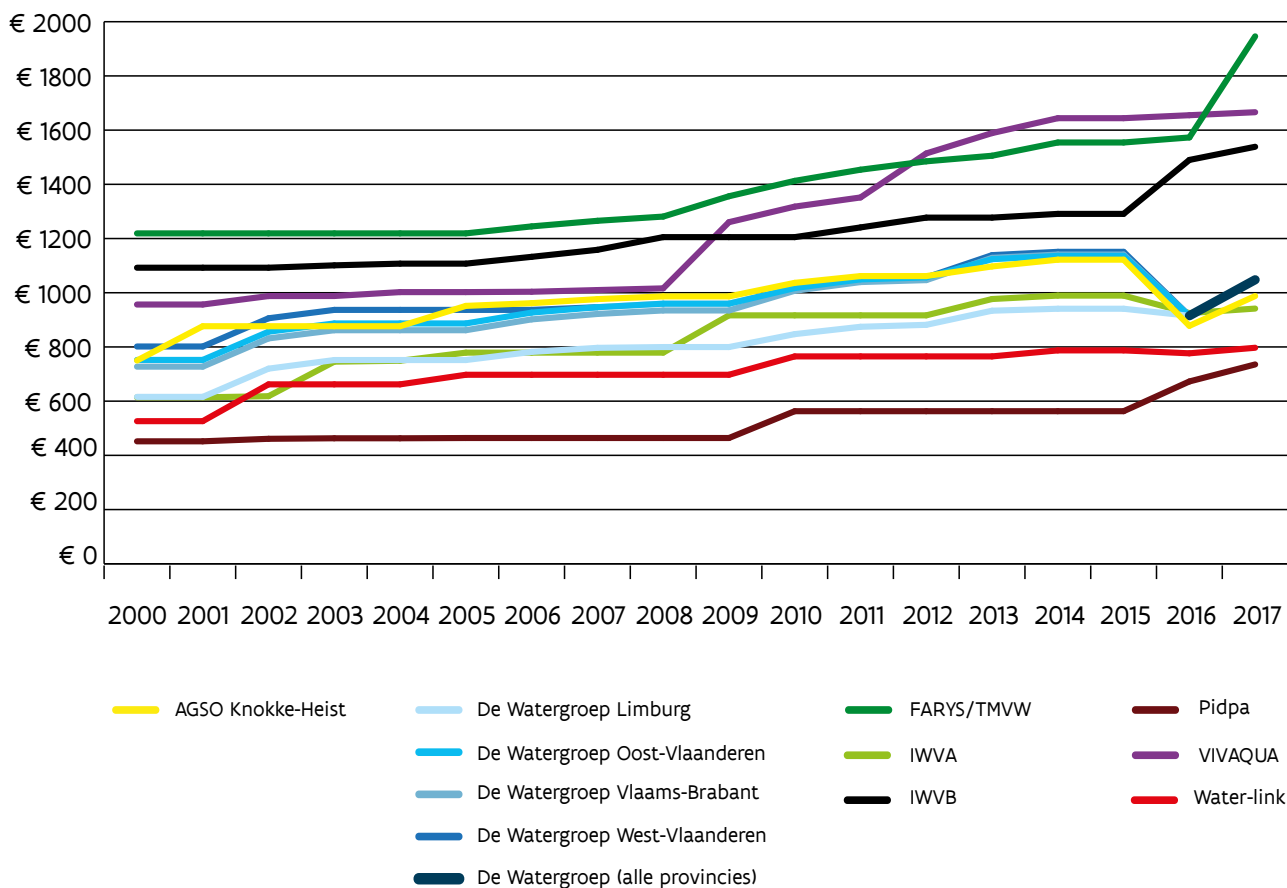
Type Bedrijf m ³ Verbruik / Diameter								Evolutie 2016 2017	Evolutie 2016 2017
500 / <30	Watercomponent	2000	2005	2010	2015	2016	2017	%	€
IWVB	Vastrecht €	21	36	40	46	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	1072	1072	1165	1245	1440	1489	3%	€ 49
	Variabel + Vast €	1092	1107	1205	1291	1490	1539	3%	€ 49
	Variabel + Vast € / m ³	€ 2,18	€ 2,21	€ 2,41	€ 2,58	€ 2,98	€ 3,08	3%	€ 0,1
Pidpa	Vastrecht €	52	54	63	63	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	400	410	500	500	623	685	10%	€ 63
	Variabel + Vast €	452	464	563	563	673	735	9%	€ 63
	Variabel + Vast € / m ³	€ 0,90	€ 0,93	€ 1,13	€ 1,13	€ 1,35	€ 1,47	9%	€ 0,1
VIVAQUA - Kraainem	Vastrecht €	35	35	38	38	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	855	855	1375	1605	1605	1616	1%	€ 11
	Variabel + Vast €	890	890	1413	1643	1655	1666	1%	€ 11
	Variabel + Vast € / m ³	€ 1,78	€ 1,78	€ 2,83	€ 3,29	€ 3,31	€ 3,33	1%	€ 0,0
VIVAQUA - Linkebeek	Vastrecht €	17	17	38	38	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	1301	1301	1375	1605	1605	1616	1%	€ 11
	Variabel + Vast €	1319	1319	1413	1643	1655	1666	1%	€ 11
	Variabel + Vast € / m ³	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,83	€ 3,29	€ 3,31	€ 3,33	1%	€ 0,0
VIVAQUA - Steenokkerzeel	Vastrecht €	33	36	41	41	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	694	750	990	1605	1605	1616	1%	€ 11
	Variabel + Vast €	727	786	1031	1646	1655	1666	1%	€ 11
	Variabel + Vast € / m ³	€ 1,45	€ 1,57	€ 2,06	€ 3,29	€ 3,31	€ 3,33	1%	€ 0,0
VIVAQUA - Wezebeek-Oppem	Vastrecht €	35	35	38	38	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	855	980	1375	1605	1605	1616	1%	€ 11
	Variabel + Vast €	890	1015	1413	1643	1655	1666	1%	€ 11
	Variabel + Vast € / m ³	€ 1,78	€ 2,03	€ 2,83	€ 3,29	€ 3,31	€ 3,33	1%	€ 0,0
Water-link	Vastrecht €	43	57	63	68	50	50	0%	€ 0
	Variabele vergoeding €	483	640	703	719	726	747	3%	€ 21
	Variabel + Vast €	526	697	765	787	776	797	3%	€ 21
	Variabel + Vast € / m ³	€ 1,05	€ 1,39	€ 1,53	€ 1,57	€ 1,55	€ 1,59	3%	€ 0,0

Bron: VMM Waterbank

////////////////////////////////////

Figuur 38 illustreert de evolutie van de drinkwatercomponent voor een typebedrijf met een jaarverbruik van 500 m³ en een watermeter met een diameter kleiner dan 30 mm. Opvallend is toch wel de grote verscheidenheid in de evolutie en de enorme spreiding tussen de hoogste en de laagste tarieven. Het spreidingsveld verbreedt ook in de loop van de jaren.

figuur 38: Overzicht en evolutie van de berekende drinkwatercomponent voor een typebedrijf bij de verschillende watermaatschappijen (2000-2017)



Bron: VMM Waterbank

BEDRIJFSECONOMISCHE GEGEVENS

Globale Sectorgegevens

Dit hoofdstuk bespreekt de sectorale balans, de sectorale resultatenrekening en de evolutie van een beperkt aantal sectorale ratio's. De tabellen en grafieken in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de cijfers die de watermaatschappijen in hun neergelegde jaarrekeningen publiceren. De cijfers hebben betrekking op alle activiteiten die uitgevoerd worden door de watermaatschappijen en dus niet enkel op de wateractiviteit. Zo staan de maatschappijen in voor de productie en levering van drinkwater (wateractiviteit), de sanering van geleverd water (saneringsactiviteit) en verrichten daarnaast soms ook nog andere activiteiten (bv. het beheer van sportinfrastructuur door TMVW of stadsontwikkeling door AGSO Knokke-Heist).

Sectorale Balans²⁵

Het sectorale balanstotaal wordt verkregen door de individuele balansgegevens van de verschillende watermaatschappijen op te tellen. Het totaal van de vaste activa van de sector bedraagt bijna 83 % van het balanstotaal. Dat wijst op het investeringsintensieve karakter van de sector.

tabel 31: Sectorale balans (2015)

Activa		Codes	(x 1.000€)
Vaste activa		20/28	4.356.393
I	Oprichtingskosten	20	3.359
II	Immateriële vaste activa	21	43.138
III	Materiële vaste activa	22/27	4.281.109
IV	Financiële vaste activa	28	28.787
Vlottende activa		29/58	918.200
V	Vorderingen op meer dan één jaar	29	48.109
VI	Vorraden en bestellingen in uitvoering	3	53.694
VII	Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	440.072
VIII	Geldbeleggingen	50/53	93.787
IX	Liquide middelen	54/58	110.372
X	Overlopende rekeningen	490/1	172.166
TOTAAL DER ACTIVA		20/58	5.274.593
Passiva		Codes	(x 1.000€)
Eigen vermogen		10/15	3.091.432
I	Kapitaal	10	1.462.124
II	Uitgiftepremies	11	28.177
III	Herwaarderingsmeerwaarden	12	796.222
IV	Reserves	13	525.437
V	Overgedragen winst (verlies)	14	37.462
VI	Kapitaalsubsidies	15	248.309
VII Voorzieningen en uitgestelde belastingen		16	77.116
VIIA	Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	76.961
Schulden		17/49	2.106.045
VIII	Schulden op meer dan één jaar	17	1.339.232
IX	Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	660.688
X	Overlopende rekeningen	492/3	106.126
TOTAAL DER PASSIVA		10/49	5.274.593

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank

²⁵ Het betreft de som van de cijfers uit de balans van alle exploitanten met uitzondering van Brabant Water. Voor VIVAQUA is enkel het Vlaanderen-deel meegenomen.

SECTORALE RESULTATENREKENING²⁶

De sectorale resultatenrekening geeft een algemeen beeld van de exploitatie tijdens het jaar 2015. Merk op dat de sectorale resultatenrekening louter de som is van de cijfers uit de resultatenrekening van de maatschappijen. Er is bijvoorbeeld geen correctie gebeurd voor omzet gerealiseerd door onderlinge verkoop.

tabel 32: Sectorale resultatenrekening (2015)

Resultatenrekening		Codes	(x 1.000€)	
I	Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.627.709	100,0%
A	Omzet	70	1.402.313	86,2%
B	Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestelling in uitvoering (toename +, afname -)	71	-1.057	-0,1%
C	Geproduceerde vaste activa	72	48.911	3,0%
D	Andere bedrijfsopbrengsten	74	177.542	10,9%
II	Bedrijfskosten	60/64	1.539.234	94,6%
A	Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	465.257	28,6%
B	Diensten en diverse goederen	61	564.485	34,7%
C	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	273.126	16,8%
D	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	192.193	11,8%
E	Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen - Toevoegingen (terugnemingen)	631/4	3.294	0,2%
F	Voorzieningen voor risico's en kosten Toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	635/7	298	0,0%
G	Andere bedrijfskosten	640/8	40.581	2,5%
H	Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	649	0	0,0%
III	BEDRIJFSWINST (VERLIES)	9901	88.475	5,4%
IV	Financiële opbrengsten	75	16.263	1,0%
V	Financiële kosten	65	41.816	2,6%
VI	WINST (VERLIES) UIT DE GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTING	9902	62.922	3,9%
VII	Uitzonderlijke opbrengsten	76	16.582	1,0%
VIII	Uitzonderlijke kosten	66	4.535	0,3%
IX	WINST (VERLIES) VAN HET BOEKJAAR VOOR BELASTING	9903	74.969	4,6%
X	Onttrekking/overboeking aan/naar de uitgestelde belastingen	780/680	309	0,0%
XI	Belastingen op het resultaat	67/77	7.389	0,5%
XII	WINST (VERLIES) VAN HET BOEKJAAR	9904	67.889	4,2%

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank

²⁶ Het betreft de som van de cijfers uit de resultatenrekening van alle exploitanten met uitzondering van Brabant Water en GW Hoeilaart. Voor VIVAQUA is enkel het Vlaanderen-deel meegenomen. Voor deze berekeningen werden ook de cijfers van IMWV opgenomen. IMWV groepeert 16 deelnemers die voor de distributie van het drinkwater op hun grondgebied samen distributievenoot zijn van TMVW.

SECTORALE RATIO'S²⁷

Sectorgemiddelden

De ratio's en vaststellingen op sectorniveau in tabel 33 zijn gebaseerd op absolute cijfers en houden dus rekening met de grootte van iedere maatschappij.

De liquiditeit in ruime zin wordt berekend aan de hand van de current ratio. Dat is de verhouding van de aangepaste vlottende activa²⁸ ten opzichte van het vreemd vermogen op korte termijn. Een waarde groter (kleiner) dan één wijst op een positief (negatief) nettobedrijfskapitaal. In dat geval volstaat in principe het vermogen van de sector (niet) om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen. Toch hoeft een ratio onder de waarde één evenwel niet per definitie problematisch te zijn. Hoe groter de ratio, hoe gezonder de liquiditeitspositie. De ratio voor de drinkwatersector is in 2015 gestegen tot 1,13. De current ratio zit op sectorniveau dus boven de kantelwaarde één.

De solvabiliteit van een onderneming is de capaciteit van een onderneming om haar financiële verplichtingen na te komen. Het geeft aan in welke mate de sector kiest voor financiering met eigen vermogen, dan wel met vreemd vermogen. De ratio daalt lichtjes (1,2%) in 2015 ten opzichte van 2014 en bedraagt bijna 59%. Zogoed als twee derden van het balanstotaal van de sector wordt dus in 2015 gefinancierd met eigen vermogen, 31% met vreemd vermogen.

De nettorentabiliteit van het totale actief vóór belastingen geeft het rendement van het totale actief of van het totale vermogen weer. De nettorentabiliteit van de ingezette werkmiddelen bedraagt in 2015 2,19%. De netto rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen, het rendement van de ingezette eigen middelen, daalt lichtjes (0,14% tov 2014) naar 2,20% in 2015.

tabel 33: Sectorale ratio's (2010-2015)

Liquiditeit						
Liquiditeit in ruime zin: Current ratio						
Vlottende activa (netto) / Vreemd vermogen op korte termijn						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ratio	0,97	0,89	0,95	0,83	1,03	1,13
Solvabiliteit						
Graad van financiële onafhankelijkheid: (in %)						
Eigen vermogen / Totaal vermogen						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ratio	52,23%	51,28%	45,35%	50,18%	59,36%	58,61%
Rentabiliteit						
Nettorentabiliteit van het totaal actief voor belastingen (in %)						
Winst van het boekjaar voor financiële kosten en voor belastingen / Totaal actief						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ratio	1,90%	1,85%	1,72%	1,52%	2,38%	2,19%
Nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen (in %)						
Winst van het boekjaar na belastingen / Eigen vermogen						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ratio	2,57%	2,40%	2,44%	1,84%	2,34%	2,20%

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank

²⁷ De ratio's op sectorniveau zijn berekend op basis van de sectorale balans en de sectorale resultatenrekening. Brabant Water is niet meegenomen in de sectorale ratio's. Voor VIVAQUA is enkel het Vlaanderen-deel meegenomen.

²⁸ Dit is de som van de voorraden en bestellingen in uitvoering, vorderingen op ten hoogste één jaar, geldbeleggingen, liquide middelen en overlopende rekeningen activa (code 3 t.e.m. 490/1).

////////////////////////////////////

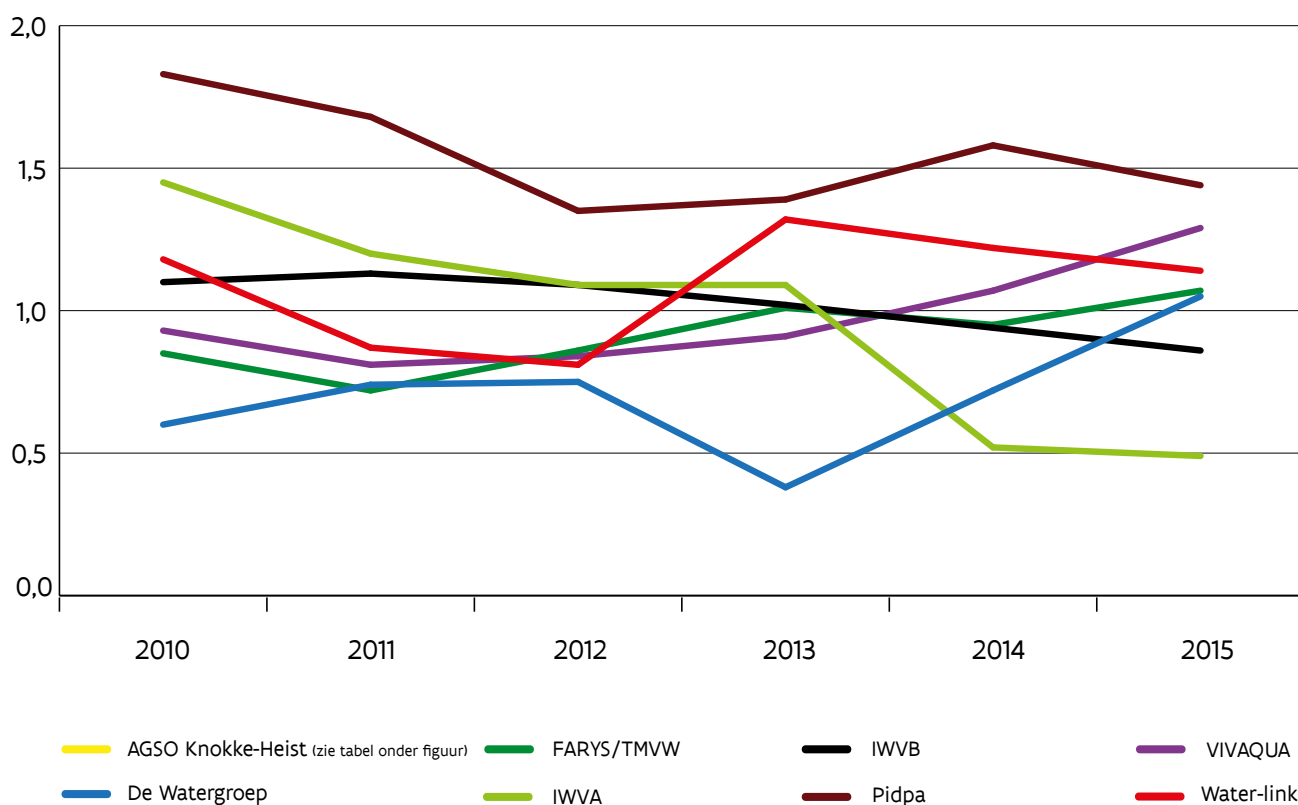
EVOLUTIE RATIO'S PER WATERMAATSCHAPPIJ²⁹

Onderstaande figuren geven de evolutie van de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit van elke watermaatschappij weer tussen 2010 en 2015.

In figuur 39 wordt de evolutie van de liquiditeit van de drinkwatersector weergegeven op basis van de evolutie van de current ratio.

De liquiditeitspositie van Pidpa is in 2015 het sterkst. De current ratio van IWVA en IWVB ligt in 2015 onder de kritieke waarde één. Voor IWVA, IWVB, en Pidpa is de trend sinds 2010 dalend. Ook voor waterlink is er een daling tov 2010. Voor De Watergroep, TMVW en VIVAQUA is er een stijging af te lezen. Om de leesbaarheid te behouden werd het cijfer voor AGSO Knokke-Heist niet opgenomen in de figuur. De gegevens voor AGSO Knokke-Heist worden getoond in onderstaande tabel. De extreem hoge ratio voor AGSO Knokke-heist is ondermeer het gevolg van de vastgoedactiviteit.

figuur 39: Evolutie liquiditeit watermaatschappijen (2010-2015)



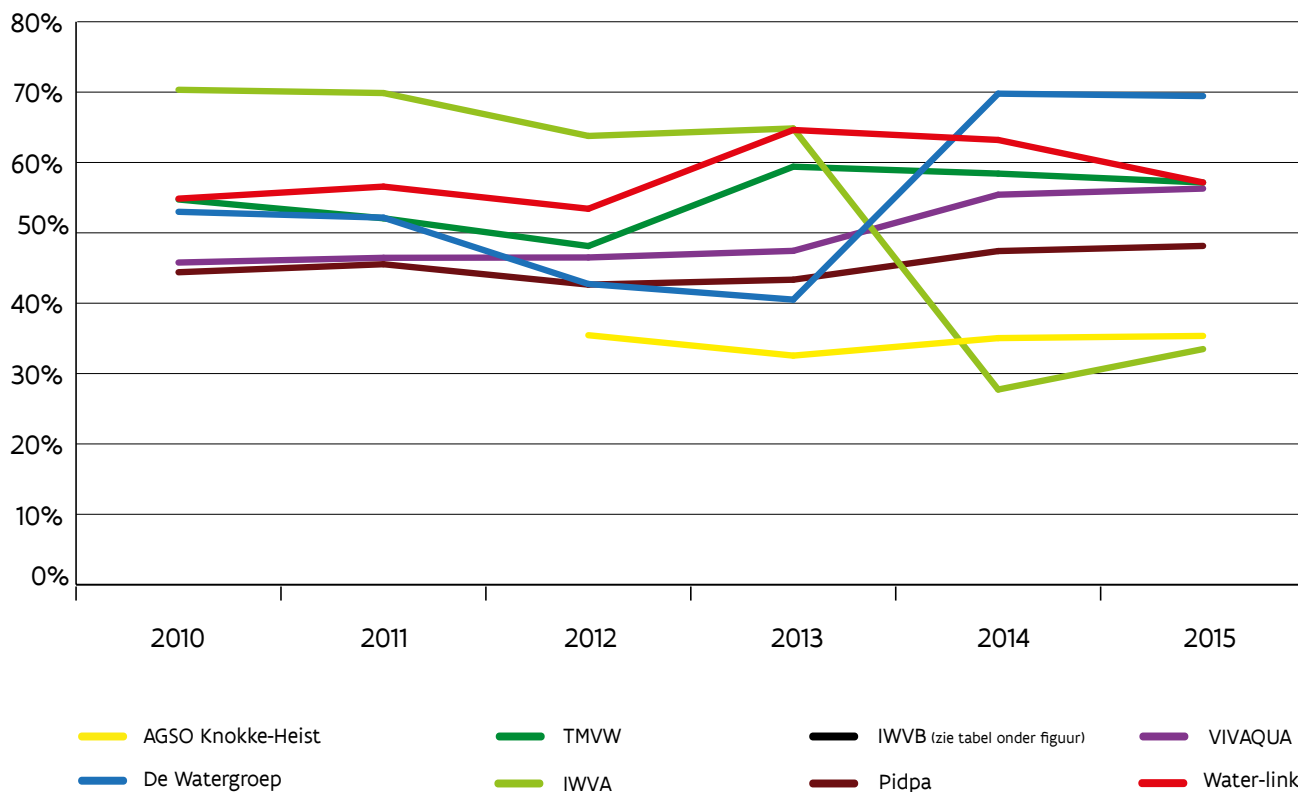
Liquiditeit						
Aangepaste vlottende activa / Vreemd vermogen op korte termijn	2010	2011	2012	2013	2014	2015
AGSO Knokke-Heist			4,41	2,43	2,26	3,33

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank

²⁹ Met uitzondering van Brabant Water. Voor AGSO Knokke-Heist worden enkel cijfers vanaf 2012 opgenomen, het jaar waarin de wateractiviteit ondergebracht werd in het AGSO.

In figuur 40 wordt de evolutie van de solvabiliteit van de watermaatschappijen weergegeven op basis van de evolutie van de graad van financiële onafhankelijkheid. De solvabiliteit is in 2015 bij De Watergroep (69,48%) en Water-link (57,2%) het hoogst. Bij AGSO Knokke-Heist en IWVA is ze het laagst (respectievelijk 35,3% en 33,5%). De waarde van IWVB is nog steeds negatief en zeer sterk dalend als gevolg van het negatieve eigen vermogen.

figuur 40: Evolutie solvabiliteit watermaatschappijen (2010-2015)

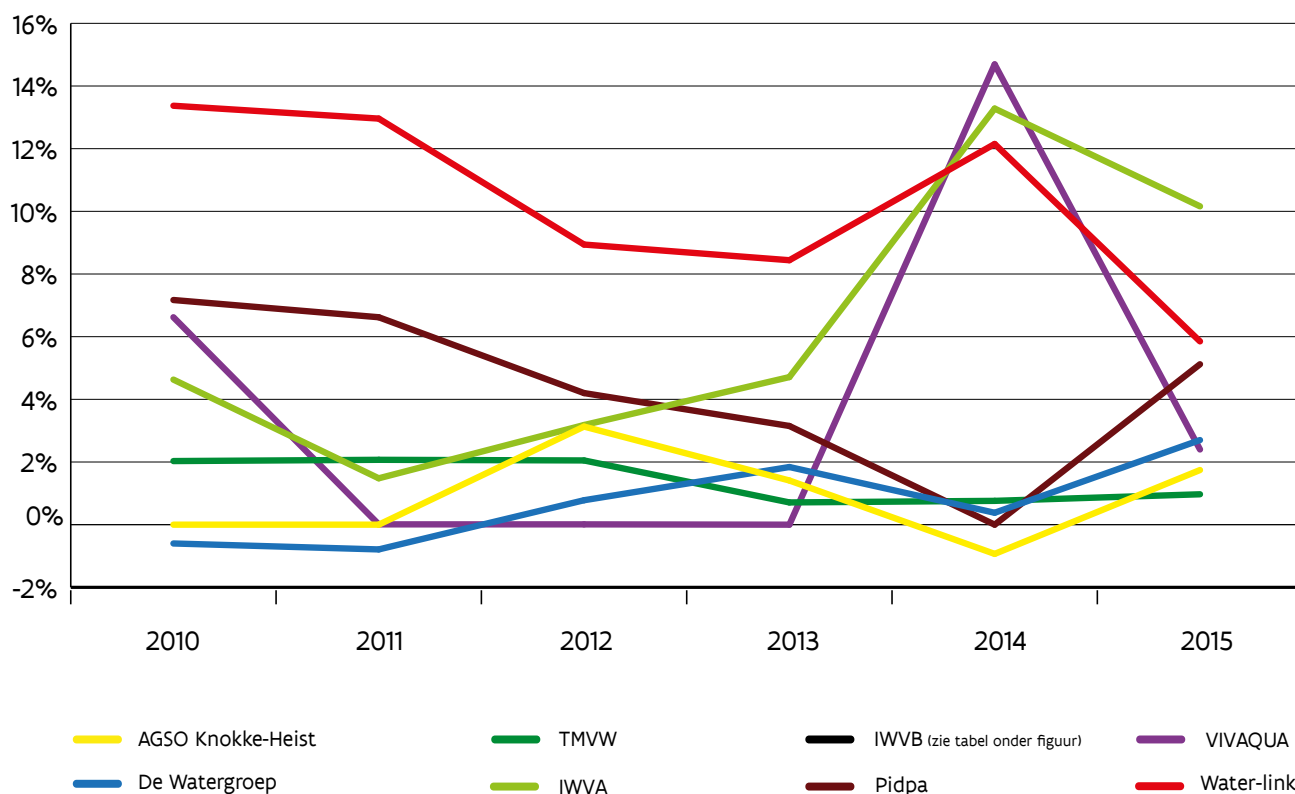


Solvabiliteit						
Eigen vermogen / Totaal vermogen	2010	2011	2012	2013	2014	2015
IWVB	-0,05%	0,21%	-4,06%	-12,33%	-24,39%	-34,40%

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank

In figuur 41 wordt de evolutie van de rentabiliteit van de watermaatschappijen weergegeven op basis van de evolutie van de graad van rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen. Het eigen vermogen van IWVA rendeert in 2015 het meest volgens deze ratio. IWVB is in 2015 de enige maatschappij met een negatief rendement op het eigen vermogen. Om de duidelijkheid van de figuur te behouden werd IWVB, dat kampt met een negatief eigen vermogen en verlies, niet weergegeven in de figuur. De gegevens van IWVB worden getoond in onderstaande tabel.

figuur 41: Evolutie rentabiliteit watermaatschappijen (2010-2015)



Rentabiliteit						
Winst van het boekjaar voor financiële kosten en voor belastingen / Totaal actief	2010	2011	2012	2013	2014	2015
IWVB	217,33%	124,25%	105,09%	67,90%	41,62%	33,75%

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank



FINANCIËLE GEGEVENS DRINKWATERACTIVITEIT

OMZET UIT DRINKWATERACTIVITEIT

Tabel 34 stelt per maatschappij de evolutie van de omzet uit de drinkwateractiviteit voor en geeft het aandeel van de omzet uit de drinkwateractiviteit ten opzichte van de totale omzet en ten opzichte van de totale bedrijfsopbrengsten weer (totale = drinkwater- én niet-drinkwateractiviteit).

tabel 34: Omzet uit waterverkoop versus totale omzet en bedrijfsopbrengsten (2013)

Watermaatschappij		2014 (*1.000 €)	2015 (*1.000 €)	Evolutie 2014 2015	% Aandeel Drinkwateractiviteitomzet			
					vs. Totale Omzet		vs. Totale Bedrijfsopbrengsten	
					2014	2015	2014	2015
AGSO Knokke-Heist	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	5.815	5.355	-8%	52%	47%	44%	40%
	Totale omzet (rek 70)	11.113	11.511	-8%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	13.074	13.499	-6%				
De Watergroep	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	230.981	234.630	2%	49%	43%	39%	36%
	Totale omzet (rek 70)	471.665	542.678	2%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	592.642	648.876	4%				
TMVW	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	155.867	155.458	0%	55%	53%	50%	47%
	Totale omzet (rek 70)	284.913	291.888	0%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	312.299	329.866	-1%				
IWVA	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	9.099	9.000	-1%	58%	55%	44%	43%
	Totale omzet (rek 70)	15.702	16.453	-1%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	20.520	20.759	2%				
IWVB	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	31.174	31.195	0%	100%	100%	94%	94%
	Totale omzet (rek 70)	31.174	31.195	0%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	32.999	33.082	0%				
Pidpa	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	91.080	94.382	4%	46%	42%	35%	35%
	Totale omzet (rek 70)	199.043	224.595	4%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	257.294	271.596	4%				
VIVAQUA*	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	3.897	3.743	-4%	1%	1%	1%	1%
	Totale omzet (rek 70)	321.163	292.416	-9%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	335.062	309.954	-7%				
Water-link	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	70.582	69.161	-2%	55%	55%	55%	55%
	Totale omzet (rek 70)	127.556	126.154	-2%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	127.556	126.154	-2%				
Vlaanderen	Drinkwateractiviteit omzet (rek 70)	598.495	602.924	1%	100%	100%	87%	86%
	Totale omzet (rek 70)	1.462.329	1.536.891	1%				
	Totale bedrijfsopbrengsten (rek. 70/74)	1.691.447	1.753.785	2%				

* Voor VIVAQUA is de omzet 'drinkwateractiviteit' de omzet uit de verkoop rechtstreeks aan abonnees in Vlaanderen (tariefplannen). De totale omzet en totale bedrijfsopbrengsten betreft alle omzet en bedrijfsopbrengsten voor VIVAQUA in zijn totaliteit (zowel voor Vlaams gewest als voor de andere gewesten).

Bron: Nationale Bank Balanscentrale, VMM Waterbank

Tabel 35 geeft per watermaatschappij het marktaandeel weer dat berekend is op basis van de omzet uit de drinkwateractiviteit. De tabel toont aan dat De Watergroep in 2015 het grootste marktaandeel heeft. Bijna 39% van de in Vlaanderen gerealiseerde omzet uit de drinkwateractiviteit is gerealiseerd door De Watergroep. De vier grootste watermaatschappijen (De Watergroep, TMVW, Pidpa en Water-link) realiseren in 2015 bijna 92% uit de drinkwateractiviteit. Daaruit blijkt een hoge concentratie binnen de sector.

Eenzelfde besluit wordt getrokken uit de berekening van de Herfindahl-Hirschman Index (HHI index). Deze index wordt berekend door de som van de kwadraten van alle marktaandelen. Deze index wordt vaak gebruikt bij mededingingsvraagstukken als maatstaf voor de concentratie in een sector. De HHI index bedraagt 0,26 in 2015 en is daarmee groter dan het referentiepunt 0,18, en bevestigt de grote concentratie binnen de sector.

tabel 35: Marktaandeel van watermaatschappijen op basis van omzet uit de waterverkoop (2015)

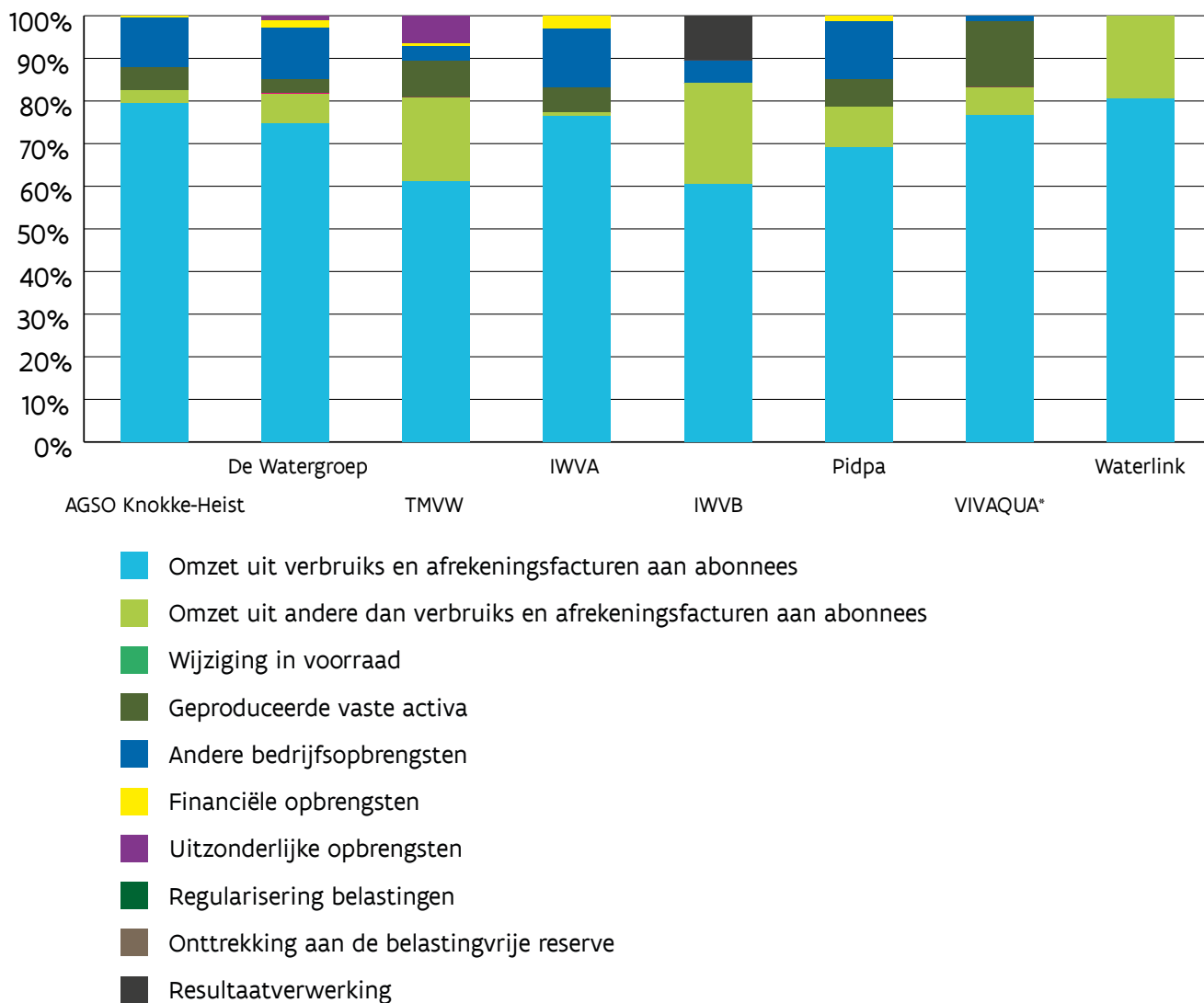
Watermaatschappij	Omzet Drinkwateractiviteit 2015 (*1.000 €)	Marktaandeel 2015	Rang	Marktaandeel in het kwadrant
AGSO Knokke-Heist	5.355	1%	7	0,00
De Watergroep	234.630	39%	1	0,15
TMVW	155.458	26%	2	0,07
IWVA	9.000	1%	6	0,00
IWVB	31.195	5%	5	0,00
Pidpa	94.382	16%	3	0,02
VIVAQUA	3.743	1%	8	0,00
Water-link	69.161	11%	4	0,01
Sector	602.924	100%		0,26

Bron: VMM Waterbank

RELATIEVE OPBRENGSTENSTRUCTUUR

Figuur 42 toont per watermaatschappij het aandeel van de verschillende opbrengstenposten van de drinkwateractiviteit ten opzichte van de totale omzet uit de drinkwateractiviteit.

figuur 42: Relatieve opbrengstenstructuur (2015)



* Voor VIVAQUA is de omzet uit waterverkoop enkel de omzet uit de verkoop van water rechtstreeks aan abonnees in Vlaanderen opgenomen.

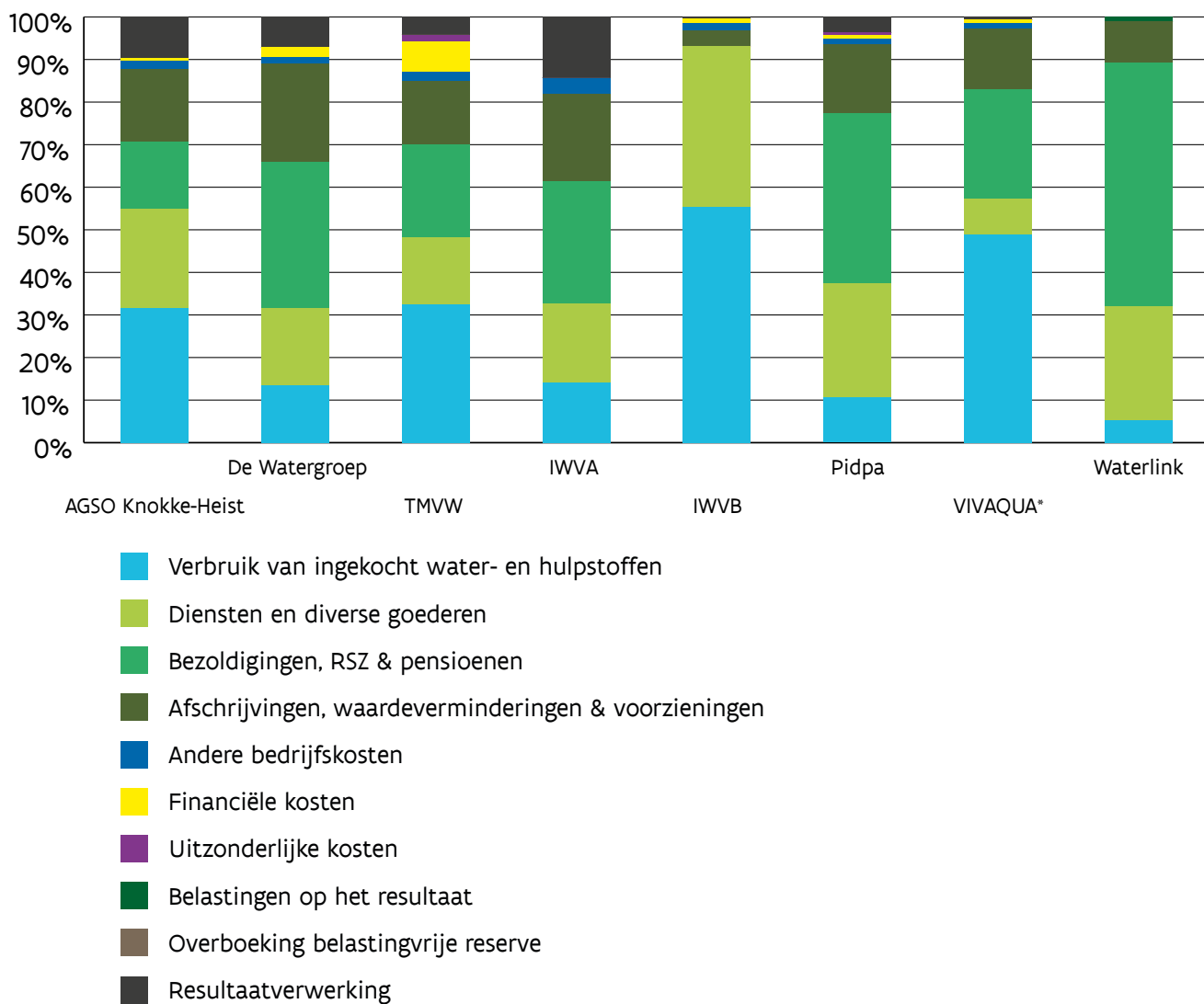
Bron: VMM Waterbank

RELATIEVE KOSTENSTRUCTUUR

Figuur 43 geeft per watermaatschappij het aandeel van de kostenposten van de drinkwateractiviteit weer ten opzichte van het totaal van deze kosten.

De figuur toont duidelijk het verschil in belang van bepaalde kostenposten bij de watermaatschappijen.

figuur 43: Relatieve kostenstructuur (2015)



Bron: VMM Waterbank

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Abonnee: elke natuurlijke of rechtspersoon die een recht heeft tegenover een onroerend goed, die aangesloten is op een openbaar waterdistributienetwerk en aan wie de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk via dat waterdistributienetwerk drinkwater levert.

Afnehmer: elke klant die geen abonnee is en aan wie de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk water levert.

Distributiegebied: het gebied waarin de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, via leidingen van het openbare waterdistributienetwerk, aan abonnees drinkwater levert.

Drinkwater: water dat voldoet aan de eisen gesteld aan water voor menselijke consumptie. Dat is al het water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, ongeacht de herkomst en ongeacht of het water wordt geleverd via een waterdistributienetwerk of via een private waterwinning, uit een tankschip of tankauto of in flessen of verpakkingen, met uitzondering van:

a) natuurlijk mineraalwater dat als zodanig is erkend in overeenstemming met het koninklijk besluit van 8 februari 1999 betreffende natuurlijk mineraalwater en bronwater;

b) water dat een geneesmiddel is.

Drinkwateractiviteit: alle activiteiten van de drinkwatermaatschappij die betrekking hebben op de productie en levering van water, bestemd voor menselijke consumptie.

Drinkwatercomponent: de vergoeding voor de productie en levering van het leidingwater (deel van de integrale waterfactuur). Deze component bestaat uit een jaarlijkse vaste vergoeding (abonnementsgeld) en uit een variabele vergoeding (afhankelijk van het waterverbruik).

Equivalent jaarlijks beschikbaar inkomen: Het beschikbaar inkomen op individueel niveau ('equivalent inkomen') wordt afgeleid van het beschikbaar gezinsinkomen dat daartoe gecorrigeerd wordt voor de grootte van het gezin. Om het beschikbaar inkomen op individueel niveau te bekomen, wordt het beschikbaar gezinsinkomen niet zomaar door het aantal gezinsleden gedeeld. Het gegeven dat door de band genomen niet alle volwassen gezinsleden en zeker kinderen evenredig bijdragen aan het gezinsinkomen wordt verrekend. Een gewicht van 1 wordt toegekend aan de referentiepersoon in het huishouden, een gewicht van 0,5 aan elke andere persoon ouder dan 14 jaar en een gewicht van 0,3 aan elk kind.

Gewonnen water: alle gewonnen grond- en oppervlaktewater.

Gemiddeld gezin: een gezin bestaande uit 2,3 gedomicilieerde personen met een jaarleidingwaterverbruik van 84 m³ en geen private waterwinning.

Grondwater: al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in direct contact met de bodem of de ondergrond staat.

Huishoudens, industrie en landbouw:

1. Grootverbruikers worden als volgt verdeeld over de doelgroepen industrie en landbouw.
 - a. Grootverbruikers met een landbouwactiviteit cf. heffing op waterverontreiniging worden ingedeeld als landbouw;
 - b. Grootverbruikers zonder landbouwactiviteit worden ingedeeld als industrie.
2. Kleinverbruikers:
 - a. Met gedomicilieerden worden ingedeeld als huishouden;
 - b. Zonder gedomicilieerden en met ondernemingsnummer worden ingedeeld als industrie;
 - c. De rest, nl. kleinverbruikers zonder gedomicilieerden of met een onbekend aantal gedomicilieerden en zonder ondernemingsnummer, vormt de restgroep. Tot die restgroep behoren tweede-verblijven en ondernemingen die geen ondernemingsnummer meedeelden.

Grootverbruikers (GV): niet-kleinverbruikers. De grootverbruikers zijn vooral bedrijven en landbouwers.

Integrale waterfactuur: de factuur die een abonnee ontvangt van zijn watermaatschappij. Die factuur bevat een drinkwatercomponent en saneringscomponenten.

Kleinverbruikers (KV): cf. artikel 35quater, § 1 van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging. Het gaat vooral over gezinnen, maar ook over kleine bedrijven en diensten die maar weinig water verbruiken.

Leidingwater: water dat geleverd wordt via het openbare waterdistributienetwerk.

Leveringsgebied: een geografisch afgebakend gebied waarbinnen het water bestemd voor menselijke consumptie afkomstig is uit één of enkele bronnen waarbinnen het water kan worden geacht van vrijwel uniforme kwaliteit te zijn.

Oppervlaktewater: al het water dat watermaatschappijen winnen en dat geen grondwater is.

Reinwater: drinkwater geleverd aan afnemers

Ruwwater: water vóór productie (dat verder in de cyclus omgezet wordt in drinkwater of ander water).

Saneringscomponenten: de bijdragen voor de afvoer, de inzameling en de zuivering van het afvalwater afkomstig van het verbruikte leidingwater (deel van de integrale waterfactuur). Deze component bestaat uit een gemeentelijke bijdrage (GSB) en/of vergoeding (GSV) die gebruikt wordt voor de financiering van de gemeentelijke sanering (afvoeren en inzamelen van gebruikt water) en een bovengemeentelijke bijdrage (BGB) voor de financiering van de bovengemeentelijke saneringsverplichting (zuiveren van afvalwater).

Variabele vergoeding: variabel deel van de drinkwatercomponent van de integrale waterfactuur. De variabele vergoeding is afhankelijk van het waterverbruik.

Vaste vergoeding: vast deel van de drinkwatercomponent van de integrale waterfactuur, ook wel het abonnementsgeld genoemd.

Vrijstellingsgerechtigde of compensatiegerechtigde abonnee: een abonnee die recht heeft recht op één van de volgende tegemoetkomingen:

- a) de integratietegemoetkoming, de inkomensvervangende tegemoetkoming of de tegemoetkoming hulp aan bejaarden voor personen met een handicap;
- b) een door het OCMW toegekend leefloon of levensminimum;
- c) het gewaarborgd inkomen of de inkomensgarantie voor bejaarden en oudere personen.

Wateractiviteit: het geheel van activiteiten voor de productie en levering van leidingwater en ander water aan abonnees en afnemers.

Waterbank: databank met facturatiegegevens van verbruik- en/of eindfacturen van alle watermaatschappijen.

Waterboek: de verzameling van data waarover de WaterRegulator beschikt.

Watermaatschappij: de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk.

WaterRegulator: de reguleringsinstantie die in 2009 werd opgericht als subentiteit van de VMM met als focus:

- a) het verhogen van de transparantie over drinkwaterproductie,
- b) het vergelijken van de prestaties en de efficiëntie van de watermaatschappijen,
- c) het uitvoeren van studies en op basis van de resultaten advies verlenen aan de Vlaamse regering.

Waterverbruik: water dat in een meetbare hoeveelheid verbruikt wordt.

Waterverkoopreglement: het besluit van 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting en het Algemeen Waterverkoopreglement.

Wooneenheid: elke eenheid in een woongebouw die ontworpen of aangepast is om afzonderlijk te worden gebruikt en die minstens over de volgende woonvoorzieningen beschikt: een woonruimte in combinatie met een toilet, een douche of bad en een keuken of kitchenette.

BIJLAGE 1: OVERZICHT VAN FIGUREN

figuur 1: Distributiegebieden watermaatschappijen – Situatie 2016.....	7
figuur 2: Evolutie van aantal watermaatschappijen (1998-2016).....	13
figuur 3: Samenstelling leidingennet in Vlaanderen (2011-2015).....	16
figuur 4: Samenstelling leidingennet per maatschappij (2015).....	17
figuur 5: Evolutie van de ILI bij de Vlaamse watermaatschappijen (2013-2015).....	19
figuur 6: Drinkwaterketen van bron tot kraan.....	21
figuur 7: Waterproductie voor Vlaanderen in miljoen m ³ (2015).....	23
figuur 8: Waterbronnen per watermaatschappij (2015).....	25
figuur 9: Waterbalans voor de sector in miljoen m ³ (2015).....	26
figuur 10: Waterbalans per watermaatschappij in miljoen m ³ (2015).....	27
figuur 11: Evolutie van gefactureerd waterverbruik (2005-2015).....	29
figuur 12: Evolutie van gefactureerd waterverbruik aan de verschillende doelgroepen (2010-2015).....	30
figuur 13: Verdeling van abonnees en gefactureerd waterverbruik over doelgroepen (2015).....	31
figuur 14: Relatie klantenprofielen versus verbruiksprofielen (2015).....	34
figuur 15: Relatie klantenprofielen versus verbruiksprofielen per watermaatschappij (2015).....	35
figuur 16: Kwaliteit van het drinkwater in het openbare distributienet in Vlaanderen (2015).....	38
figuur 17: Overzicht van een berekende integrale waterfactuur voor een berekend gemiddeld gezin (2016)....	42
figuur 18: Berekende integrale prijs per m ³ voor een gemiddeld gezin (2016).....	43
figuur 19: Evolutie van integrale waterfactuur en haar componenten voor een gemiddeld gezin (2000-2016).....	44
figuur 20: Berekende integrale prijs per m ³ voor een gemiddeld gezin (2016).....	46
figuur 21: Evolutie van integrale waterfactuur t.o.v. consumptieprijsindex (2007-2016 – Basis 2007=0).....	48
figuur 22: Aandeel van de 'kosten voor water' in de totale consumptie (HBO 2014).....	51
figuur 23: Aandeel van de 'kosten voor water' in jaarlijks equivalent inkomen per deciel (HBO 2014).....	52
figuur 24: schematische voorstelling van de tariefreguleringsmethode.....	57
figuur 25: Tariefpad met jaarlijkse Td (€/m ³) goedgekeurd door WaterRegulator.....	58
figuur 26: Tariefpad AGSO Knokke-Heist.....	60
figuur 27: Tariefpad De Watergroep.....	60
figuur 28: Tariefpad IWVA.....	61
figuur 29: Tariefpad IWVB.....	61
figuur 30: Tariefpad Pidpa.....	62
figuur 31: Tariefpad TMWV.....	62
figuur 32: Tariefpad VIVAQUA.....	63
figuur 33: Tariefpad Water-Link.....	63
figuur 34: Overzicht van drinkwaterprijs per m ³ voor een gemiddeld gezin (2017).....	66
figuur 35: Evolutie van de berekende drinkwatercomponent voor een gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik (2000-2017).....	67
figuur 36: Overzicht en evolutie van de berekende drinkwatercomponent voor een gemiddeld gezin bij de verschillende watermaatschappijen (2000-2017).....	68
figuur 37: Gemiddelde kostprijs van drinkwater in omliggende regio's voor vier typegezinnen (2016).....	71
figuur 38: Overzicht en evolutie van de berekende drinkwatercomponent voor een typebedrijf bij de verschillende watermaatschappijen (2000-2017).....	78
figuur 39: Evolutie liquiditeit watermaatschappijen (2010-2015).....	82
figuur 40: Evolutie solvabiliteit watermaatschappijen (2010-2015).....	83
figuur 41: Evolutie rentabiliteit watermaatschappijen (2010-2015).....	84
figuur 42: Relatieve opbrengstenstructuur (2015).....	88
figuur 43: Relatieve kostenstructuur (2015).....	89

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN TABELLEN

tabel 1: Juridische vorm watermaatschappijen (2016)	8
tabel 2: Statistieken van distributiegebieden - waarden (2016)	14
tabel 3: Statistieken van distributiegebieden – relatief (2016)	14
tabel 4: Infrastructuur voor productie en levering van leidingwater (2015).....	15
tabel 5: Overzicht van aandeel productie voor Vlaanderen <-> levering aan abonnees in Vlaanderen (2015)	24
tabel 6: Kerngetallen van waterlevering en verkoop (2015).....	28
tabel 7: Vertaling van gefactureerd leidingwaterverbruik in jaarverbruiksschijven (2015).....	33
tabel 8: Gemiddeld jaarleidingwaterverbruik per gezinssituatie (2015).....	36
tabel 9: Evolutie van het aantal abonnees (2013-2015).....	37
tabel 10: Overzicht en evolutie van integrale waterfactuur en haar componenten voor een gemiddeld gezin (2000-2016)	45
tabel 11: Overzicht van toegepaste sociale correcties voor de drinkwatercomponent (2015)	49
tabel 12: Overzicht van sociale indicatoren voor de drinkwatercomponent (2015)	50
tabel 13: Aandeel van de 'kosten voor water' in 'Equivalent beschikbaar inkomen' (HBO 2014).....	53
tabel 14: Aandeel van berekende integrale waterfactuur in 'Equivalent beschikbaar inkomen' (HBO 2014).....	53
tabel 15: Maximumtarieven niet geïndexeerd AGSO Knokke-Heist.....	60
tabel 16: Maximumtarieven niet geïndexeerd De Watergroep	60
tabel 17: Maximumtarieven niet geïndexeerd IWVA	61
tabel 18: Maximumtarieven niet geïndexeerd IWVB	61
tabel 19: Maximumtarieven niet geïndexeerd Pidpa	62
tabel 20: Maximumtarieven niet geïndexeerd TMWV	62
tabel 21: Maximumtarieven niet geïndexeerd VIVAQUA	63
tabel 22: Maximumtarieven niet geïndexeerd Water-Link.....	63
tabel 23: Overzicht van de toegepaste tarieven voor drinkwatercomponent (2017).....	64
tabel 24: Overzicht en evolutie van berekende drinkwatercomponent in prijs per jaar voor een gemiddeld gezin (2017)	65
tabel 25: Overzicht van tarieven voor eenmalige diensten per watermaatschappij (2016-2017)	69
tabel 26: Gemiddelde kostprijs van drinkwater in omliggende regio's (2012-2016)	71
tabel 27: Overzicht van tarieven en structuren van de drinkwatercomponent voor bedrijven (abonnees met Niet-Huishoudelijke activiteiten) (2017)	73
tabel 28: Overzicht en evolutie van berekende drinkwatercomponent in prijs per jaar voor een typebedrijf (2017)	74
tabel 29: Overzicht van tarieven voor watermeters met grotere capaciteiten (2016-2017)	75
tabel 30: Overzicht en evolutie van berekende drinkwatercomponent voor een typebedrijf met een jaarverbruik van 500 m ³ en een watermeter zonder capaciteitsvergoeding (2000-2017).....	76
tabel 31: Sectorale balans (2015)	79
tabel 32: Sectorale resultatenrekening (2015).....	80
tabel 33: Sectorale ratio's (2010-2015).....	81
tabel 34: Omzet uit waterverkoop versus totale omzet en bedrijfsopbrengsten (2013).....	86
tabel 35: Marktaandeel van watermaatschappijen op basis van omzet uit de waterverkoop (2015).....	87

////////////////////////////////////

BIJLAGE 3: CONTACTGEGEVENS WATERMAATSCHAPPIJEN

AGSO Knokke-Heist	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Autonoom Gemeentebedrijf stadsontwikkeling Knokke-Heist	't Wallekje 104 bus 101 8300 Knokke-Heist	Tel. 050 44 25 00 E-mail: agso@knokke-heist.be http://www.agsoknokke-heist.be
BRABANT WATER	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Brabant Water N.V.	Magistratenlaan 200 5223 MA 's-Hertogenbosch	Tel. 0031 73 683 88 88 E-mail: klantenservice@brabantwater.nl http://www.brabantwater.nl
De Watergroep	Maatschappelijke zetel Centrale directie	Contact / Info
Vlaamse maatschappij voor watervoorziening	Vooruitgangstraat 189 1030 Brussel	Tel. 02 238 94 11 E-mail: info@dewatergroep.be http://www.dewatergroep.be
De Watergroep Limburg	Provinciale klantendienst Limburg	Contact / Info
	Runkstersteenweg 208 3500 Hasselt	Tel. 011 28 06 11 E-mail: info.limburg@dewatergroep.be http://www.dewatergroep.be
De Watergroep Oost-Vlaanderen	Provinciale klantendienst Oost-Vlaanderen	Contact / Info
	Koning Boudewijnstraat 46 9000 Gent	Tel. 09 240 91 11 E-mail: info.oost.vlaanderen@dewatergroep.be http://www.dewatergroep.be
De Watergroep Vlaams-Brabant	Provinciale klantendienst Vlaams Brabant	Contact / Info
	Herbert Hooverplein 23 3000 Leuven	Tel. 016 24 09 11 E-mail: info.vlaams.brabant@dewatergroep.be http://www.dewatergroep.be
De Watergroep West-Vlaanderen	Provinciale klantendienst West-Vlaanderen	Contact / Info
	Roggelaan 2 8500 Kortrijk	Tel. 056 23 17 11 E-mail: info.west.vlaanderen@dewatergroep.be http://www.dewatergroep.be
FARYS/TMVW	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening (TMWV)	Stropstraat 1 9000 Gent	Tel. 078 35 35 99 Klantencontact via www.farys.be http://www.farys.be

IWVA	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht	Doornpannestraat 1 8670 Koksijde	Tel. 058 53 38 33 E-mail: info@iwva.be http://www.iwva.be
IWVB	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Intercommunale voor Waterbedeling in Vlaams-Brabant	Alsebergsesteenweg 1046 1652 Beersel	Tel. 02 359 17 17
	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
	Stropstraat 1 9000 Gent	Tel. 078 35 35 99 Klantencontact via www.farys.be http://www.farys.be
Pidpa	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen	Vierselsebaan 5 2280 Grobbendonk	
	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
	Desguinlei 246 2018 Antwerpen	Tel. 03 216 88 00 E-mail: info@pidpa.be http://www.pidpa.be
VIVAQUA	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
VIVAQUA	Keizerinlaan 17-19 1000 Brussel	Tel. 02 518 81 11 E-mail: info@vivaqua.be http://www.vivaqua.be
Water-link	Maatschappelijke zetel	Contact / Info
Antwerpse Waterwerken	Mechelsesteenweg 66 2018 Antwerpen	Tel. 078 35 35 99 Klantencontact via www.water-link.be http://www.water-link.be



BIJLAGE 4: OVERZICHT VAN BEDEELDE GEMEENTEN PER WATERMAATSCHAPPIJ MET AANDEEL VAN DE BEDEELDE BEVOLKING

AGSO Knokke-Heist		Bedeeld %
1	Knokke-Heist	100%

BRABANT WATER		Bedeeld %
1	Baarle Hertog	87%

De Watergroep Limburg		Bedeeld %	Bedeeld %	
1	Alken	100%	23 Kinrooi	100%
2	As	100%	24 Kortesseem	100%
3	Beringen	100%	25 Lanaken	100%
4	Bilzen	100%	26 Leopoldsburg	100%
5	Bocholt	100%	27 Lommel	100%
6	Borgloon	100%	28 Lummen	100%
7	Bree	100%	29 Maaseik	100%
8	Diepenbeek	100%	30 Maasmechelen	100%
9	Dilsen-Stokkem	100%	31 Meeuwen-Gruitrode	100%
10	Genk	100%	32 Neerpelt	100%
11	Gingelom	100%	33 Nieuwerkerken (Limb.)	100%
12	Halen	100%	34 Opglabbeek	100%
13	Ham	100%	35 Overpelt	100%
14	Hamont-Achel	100%	36 Peer	100%
15	Hasselt	100%	37 Riemst	100%
16	Hechtel-Eksel	100%	38 Sint-Truiden	100%
17	Heers	100%	39 Tessenderlo	100%
18	Herk-de-Stad	100%	40 Tongeren	100%
19	Herstappe	100%	41 Voeren	100%
20	Heusden-Zolder	100%	42 Wellen	100%
21	Hoeselt	100%	43 Zonhoven	100%
22	Houthalen-Helchteren	100%	44 Zutendaal	100%

De Watergroep Oost-Vlaanderen		Bedeeld %		Bedeeld %	
1	Assenede	100%	15	Lokeren	100%
2	Berlare	100%	16	Maldegem	100%
3	Beveren	100%	17	Moerbeke (Waas)	100%
4	Denderleeuw	100%	18	Ninove	100%
5	Eeklo	100%	19	Sint-Gillis-Waas	100%
6	Evergem	100%	20	Sint-Laureins	100%
7	Geraardsbergen	100%	21	Sint-Niklaas	100%
8	Haaltert	100%	22	Stekene	100%
9	Herzele	32%	23	Temse	100%
10	Kaprijke	100%	24	Waarschoot	100%
11	Kruikebeke	100%	25	Waasmunster	100%
12	Laarne	100%	26	Wachtebeke	100%
13	Lierde	33%	27	Zeile	100%
14	Lochristi	42%			

De Watergroep Vlaams-Brabant		Bedeeld %		Bedeeld %	
1	Aarschot	100%	28	Landen	100%
2	Begijnendijk	100%	29	Lennik	100%
3	Bekkevoort	100%	30	Leuven	100%
4	Bertem	100%	31	Liedekerke	10%
5	Bever	100%	32	Linter	100%
6	Bierbeek	100%	33	Londerzeel	100%
7	Boortmeerbeek	100%	34	Lubbeek	100%
8	Boutersem	100%	35	Meise	100%
9	Diest	100%	36	Merchtem	95%
10	Galmaarden	100%	37	Opwijk	90%
11	Geetbets	100%	38	Oud-Heverlee	100%
12	Glabbeek	100%	39	Overijse	100%
13	Gooik	100%	40	Pepingen	100%
14	Grimbergen	68%	41	Roosdaal	100%
15	Haacht	100%	42	Rotselaar	100%
16	Halle	20%	43	Scherpenheuvel-Zichem	100%
17	Herent	100%	44	Steenokkerzeel	46%
18	Herne	100%	45	Ternat	58%
19	Hoegaarden	100%	46	Tervuren	32%
20	Hoeilaart	100%	47	Tielt-Winge	100%
21	Holsbeek	100%	48	Tienen	100%
22	Huldenberg	100%	49	Tremelo	100%
23	Kampenhout	100%	50	Vilvoorde	100%
24	Kapelle-op-den-Bos	100%	51	Zaventem	9%
25	Keerbergen	100%	52	Zemst	100%
26	Kortenaken	100%	53	Zoutleeuw	100%
27	Kortenbergh	66%			

////////////////////////////////////

De Watergroep West-Vlaanderen		Bedeeld %		Bedeeld %	
1	Anzegem	100%	27	Menen	100%
2	Ardooie	100%	28	Mesen	100%
3	Avelgem	100%	29	Meulebeke	100%
4	Bredene	100%	30	Middelkerke	13%
5	Deerlijk	100%	31	Moorslede	100%
6	Dentergem	100%	32	Oostende	21%
7	Diksmuide	91%	33	Oostkamp	41%
8	Gistel	100%	34	Oostrozebeke	100%
9	Harelbeke	100%	35	Oudenburg	100%
10	Heuvelland	100%	36	Pittem	100%
11	Hooglede	100%	37	Poperinge	100%
12	Houthulst	100%	38	Roeselare	100%
13	Ichtegem	100%	39	Spiere-Helkijn	100%
14	Ieper	100%	40	Staden	100%
15	Ingelmunster	100%	41	Tielt	100%
16	Izegem	100%	42	Torhout	100%
17	Jabbeke	58%	43	Vleteren	100%
18	Koekelare	100%	44	Waregem	100%
19	Kortemark	100%	45	Wervik	100%
20	Kortrijk	100%	46	Wevelgem	100%
21	Kuurne	100%	47	Wielsbeke	100%
22	Langemark-Poelkapelle	100%	48	Wingene	100%
23	Ledegem	100%	49	Zedelgem	100%
24	Lendelede	100%	50	Zonnebeke	100%
25	Lichtervelde	100%	51	Zwevegem	100%
26	Lo-Reninge	100%			

FARYS/TMVW		Bedeeld %			Bedeeld %
1	Aalst	100%	30	Lochristi	58%
2	Aalter	100%	31	Lovendegem	100%
3	Affligem	100%	32	Maarkedal	100%
4	Asse	100%	33	Melle	100%
5	Beernem	100%	34	Merelbeke	100%
6	Blankenberge	100%	35	Middelkerke	87%
7	Brakel	100%	36	Nazareth	100%
8	Brugge	100%	37	Nevele	100%
9	Buggenhout	100%	38	Oostende	79%
10	Damme	100%	39	Oosterzele	100%
11	De Haan	100%	40	Oostkamp	59%
12	De Pinte	100%	41	Opwijk*	10%
13	Deinze	100%	42	Oudenaarde	100%
14	Dendermonde	100%	43	Ronse	100%
15	Destelbergen	100%	44	Ruiselede	100%
16	Erpe-Mere	100%	45	Sint-Lievens-Houtem	100%
17	Gavere	100%	46	Sint-Martens-Latem	100%
18	Gent	100%	47	Ternat	42%
19	Hamme (Vl.)	100%	48	Wetteren	100%
20	Herzele	68%	49	Wichelen	100%
21	Horebeke	100%	50	Wortegem-Petegem	100%
22	Jabbeke	42%	51	Zelzate	100%
23	Kluisbergen	100%	52	Zingem	100%
24	Knesselare	100%	53	Zomergem	100%
25	Kruishoutem	100%	54	Zottegem	100%
26	Lebbeke	100%	55	Zuienkerke	100%
27	Lede	100%	56	Zulte	100%
28	Liedekerke	90%	57	Zwalm	100%
29	Lierde	67%			

* Overgenomen door De Watergroep op 01/11/2016

IWVA		Bedeeld %			Bedeeld %
1	Alveringem	100%	4	Koksijde	100%
2	De Panne	100%	5	Nieuwpoort	100%
3	Diksmuide	9%	6	Veurne	100%

IWVB		Bedeeld %			Bedeeld %
1	Beersel	100%	8	Merchtem	5%
2	Dilbeek	100%	9	Sint-Genesius-Rode	100%
3	Drogenbos	100%	10	Sint-Pieters-Leeuw	100%
4	Grimbergen	32%	11	Tervuren	68%
5	Halle	80%	12	Wemmel	100%
6	Kortenberg	34%	13	Zaventem	91%
7	Machelen (Brab.)	100%			

////////////////////////////////////

Pidpa	Bedeeld %		Bedeeld %
1 Aartselaar	100%	34 Malle	100%
2 Arendonk	100%	35 Mechelen	100%
3 Baarle Hertog	13%	36 Meerhout	100%
4 Balen	100%	37 Merksplas	100%
5 Beerse	100%	38 Mol	100%
6 Berlaar	100%	39 Niel	100%
7 Boechout	21%	40 Nijlen	100%
8 Bonheiden	100%	41 Olen	100%
9 Boom	100%	42 Oud-Turnhout	100%
10 Bornem	100%	43 Putte	100%
11 Borsbeek	100%	44 Puurs	100%
12 Brasschaat	100%	45 Ranst	100%
13 Brecht	100%	46 Ravels	100%
14 Dessel	100%	47 Retie	100%
15 Duffel	100%	48 Rijkevorsel	100%
16 Essen	100%	49 Rumst	100%
17 Geel	100%	50 Schelle	100%
18 Grobbendonk	100%	51 Schilde	100%
19 Heist-op-den-Berg	100%	52 Schoten	100%
20 Hemiksem	100%	53 Sint-Amands	100%
21 Herentals	100%	54 Sint-Katelijne-Waver	100%
22 Herenthout	100%	55 Stabroek	100%
23 Herselt	100%	56 Turnhout	100%
24 Hoogstraten	100%	57 Vorselaar	100%
25 Hulshout	100%	58 Vosselaar	100%
26 Kalmthout	100%	59 Westerlo	100%
27 Kapellen	97%	60 Wijnegem	100%
28 Kasterlee	100%	61 Willebroek	100%
29 Kontich	9%	62 Wommelgem	100%
30 Laakdal	100%	63 Wuustwezel	100%
31 Lier	100%	64 Zandhoven	100%
32 Lille	100%	65 Zoersel	100%
33 Lint	100%		

VIVAQUA		Bedeeld %			Bedeeld %
1	Kraainem	100%	3	Steenokkerzeel	54%
2	Linkebeek	100%	4	Wezembeek-Oppem	100%

Water-link		Bedeeld %			Bedeeld %
1	Antwerpen	100%	5	Kapellen	3%
2	Boechout	79%	6	Kontich	91%
3	Edegem	100%	7	Mortsel	100%
4	Hove	100%	8	Zwijndrecht	100%



BIJLAGE 5a: OVERZICHT VAN GEMIDDELD JAARLEIDINGWATERVERBRUIK PER GEZINSTYPE, PER PROVINCIE

Provincie	Type gezin met aantal gedomicilieerden	Gemiddeld JAAR-verbruik in m ³ per gezinstype	Gemiddeld JAAR-verbruik in m ³ per gedomicilieerde	Gemiddeld DAG-verbruik in liter per gedomicilieerde
Antwerpen	1	52	52	142
Limburg	1	52	52	143
Oost-Vlaanderen	1	46	46	125
Vlaams-Brabant	1	49	49	135
West-Vlaanderen	1	43	43	119
Antwerpen	2	82	41	113
Limburg	2	76	38	104
Oost-Vlaanderen	2	71	36	98
Vlaams-Brabant	2	74	37	102
West-Vlaanderen	2	67	34	92
Antwerpen	3	115	38	105
Limburg	3	104	35	95
Oost-Vlaanderen	3	100	33	91
Vlaams-Brabant	3	101	34	92
West-Vlaanderen	3	94	31	86
Antwerpen	4	138	34	94
Limburg	4	127	32	87
Oost-Vlaanderen	4	122	30	83
Vlaams-Brabant	4	123	31	84
West-Vlaanderen	4	116	29	79
Antwerpen	5	167	33	92
Limburg	5	155	31	85
Oost-Vlaanderen	5	144	29	79
Vlaams-Brabant	5	146	29	80
West-Vlaanderen	5	142	28	78

BIJLAGE 6: VERDELING VAN DE GEZINEN NAAR HUISHOUDGROOTTE OVER DE DISTRIBUTIEGEBIEDEN

Verdeling van het de verschillende HuisHoud-Types over de watermaatschappijen en hun distributiegebied in 2016

Watermaatschappij	Berekende Bevolking 2016	Totaal aantal Huis-Houdens 2016	Berekend aantal HH-1	% bevolking in HH-1	% HH-1 tov totaal HH-1	Berekend aantal HH-2	% bevolking in HH-2	% HH-2 tov totaal HH-2	Berekend aantal HH-3	% bevolking in HH-3	% HH-3 tov totaal HH-3
AGSO Knokke-Heist	33.467	16.833	6.761	20%	1%	6.457	19%	1%	1.833	5%	0%
Brabant Water	2.234	911	270	12%	0%	303	14%	0%	115	5%	0%
De Watergroep	2.991.999	1.251.240	361.304	12%	42%	438.425	14%	47%	192.608	7%	48%
IWVA	62.489	30.377	11.613	19%	1%	11.608	19%	1%	3.267	5%	1%
IWVB	246.680	99.726	28.807	12%	3%	31.499	13%	3%	15.703	6%	4%
FARYS/TMVW	1.264.182	557.869	189.253	15%	22%	189.361	15%	20%	78.063	6%	19%
Pidpa	1.196.031	497.562	139.039	12%	16%	179.255	15%	19%	74.775	6%	19%
VIVAQUA	38.990	15.182	4.193	11%	0%	4.556	12%	0%	2.369	6%	1%
Water-link	618.837	278.319	116.695	19%	14%	79.263	13%	8%	32.206	5%	8%
Totaal Vlaanderen	6.454.908	2.748.019	857.935			940.726			400.940		
% van totaal aantal HH in Vlaanderen			31%			34%			15%		

HH x: x = aantal gedomiciliëerden (Huishoudgrootte)

Berekend aantal HH-4	% bevolking in HH-4	% HH-4 tov totaal HH-4	Berekend aantal HH-5	% bevolking in HH-5	% HH-5 tov totaal HH-5	Berekend aantal HH-5+	% bevolking in HH-5+	% HH-6+ tov totaal HH-5+	Watermaatschappij
1.299	4%	0%	379	1%	0%	104	0%	0%	AGSO Knokke-Heist
149	7%	0%	54	2%	0%	20	1%	0%	Brabant Water
178.158	6%	48%	58.279	2%	46%	22.467	1%	42%	De Watergroep
2.738	4%	1%	856	1%	1%	295	0%	1%	IWVA
15.044	6%	4%	5.897	2%	5%	2.777	1%	5%	IWVB
69.233	5%	19%	22.899	2%	18%	9.059	1%	17%	FARYS/TMVW
71.651	6%	19%	23.588	2%	19%	9.254	1%	17%	Pidpa
2.591	7%	1%	1.072	3%	1%	401	1%	1%	VIVAQUA
27.774	4%	8%	12.957	2%	10%	9.424	2%	18%	Water-link
368.636			125.981			53.801			Totaal Vlaanderen
13%			5%			2%			% van totaal aantal HH in Vlaanderen

////////////////////////////////////

BIJLAGE 7: OVERZICHT EN EVOLUTIE VAN DE INTEGRALE WATERFACTUUR EN HAAR COMPONENTEN (2000-2016)

Gemiddelde cijfers gewogen op huishoudens - Berekend met tarieven geldig op 01/01									
1-persoonsgezin Gemiddeld verbruik 48 m ³ per jaar	2000	2005	2010	2014	2015	2016	Evolutie	Evolutie	Evolutie
							2014 2015	2015 2016	2015 2016
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW	€ 83,56	€ 143,52	€ 208,53	€ 240,06	€ 263,81	€ 268,61	10%	2%	€ 5
BTW	€ 4,73	€ 8,12	€ 11,80	€ 13,59	€ 14,93	€ 15,20	10%	2%	€ 0
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW	€ 78,83	€ 135,40	€ 196,73	€ 226,47	€ 248,87	€ 253,40	10%	2%	€ 5
Vastrecht drinkwater	€ 31,31	€ 43,80	€ 48,27	€ 55,72	€ 56,28	€ 40,00	1%	-29%	-€ 16
Variabele prijs (verbruik) drinkwater	€ 47,52	€ 51,12	€ 57,22	€ 62,13	€ 62,29	€ 70,19	0%	13%	€ 8
Totaal drinkwater	€ 78,83	€ 94,92	€ 105,49	€ 117,85	€ 118,57	€ 110,19	1%	-7%	-€ 8
Vastrecht gemeentelijke bijdrage						€ 24,00			€ 24
Variabele prijs (verbruik) gemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 8,78	€ 49,40	€ 62,56	€ 72,30	€ 58,55	16%	-19%	-€ 14
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage						€ 16,00			€ 16
Variabele prijs (verbruik) bovengemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 31,69	€ 41,84	€ 46,07	€ 58,01	€ 44,67	26%	-23%	-€ 13
Totaal Sanering	€ 0,00	€ 40,47	€ 91,24	€ 108,62	€ 130,31	€ 143,22	20%	10%	€ 13
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,74	€ 2,99	€ 4,34	€ 5,00	€ 5,50	€ 5,60			
BTW € per m ³	€ 0,10	€ 0,17	€ 0,25	€ 0,28	€ 0,31	€ 0,32			
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,64	€ 2,82	€ 4,10	€ 4,72	€ 5,18	€ 5,28			
Vastrecht drinkwater in € per m ³	€ 0,65	€ 0,91	€ 1,01	€ 1,16	€ 1,17	€ 0,83			
Variabele prijs (verbruik) drinkwater in € per m ³	€ 0,99	€ 1,06	€ 1,19	€ 1,29	€ 1,30	€ 1,46			
Totaal drinkwater in € per m ³	€ 1,64	€ 1,98	€ 2,20	€ 2,46	€ 2,47	€ 2,30			
Vastrecht gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,50			
Variabele prijs gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,18	€ 1,03	€ 1,30	€ 1,51	€ 1,22			
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,33			
Variabele prijs bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,66	€ 0,87	€ 0,96	€ 1,21	€ 0,93			
Totaal Sanering in € per m ³	€ 0,00	€ 0,84	€ 1,90	€ 2,26	€ 2,71	€ 2,98			
Aandeel vastrecht	40%	32%	25%	25%	23%	32%			
Aandeel variabele prijs (verbruik)	60%	68%	75%	75%	77%	68%			

Gemiddelde cijfers gewogen op huishoudens - Berekend met tarieven geldig op 01/01

2-persoonsgezin Gemiddeld verbruik 75 m ³ per jaar	2000	2005	2010	2014	2015	2016	Evolutie 2014 2015	Evolutie 2015 2016	Evolutie 2015 2016
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW	€ 102,02	€ 185,29	€ 286,10	€ 327,53	€ 365,66	€ 350,70	12%	-4%	-€ 15
BTW	€ 5,77	€ 10,49	€ 16,19	€ 18,54	€ 20,70	€ 19,85	12%	-4%	-€ 1
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW	€ 96,25	€ 174,80	€ 269,90	€ 308,99	€ 344,97	€ 330,85	12%	-4%	-€ 14
Vastrecht drinkwater	€ 30,64	€ 43,13	€ 47,67	€ 55,01	€ 55,74	€ 30,00	1%	-46%	-€ 26
Variabele prijs (verbruik) drinkwater	€ 65,61	€ 69,58	€ 77,72	€ 84,67	€ 84,81	€ 109,68	0%	29%	€ 25
Totaal drinkwater	€ 96,25	€ 112,71	€ 125,39	€ 139,69	€ 140,54	€ 139,68	1%	-1%	-€ 1
Vastrecht gemeentelijke bijdrage						€ 18,00			€ 18
Variabele prijs (verbruik) gemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 12,57	€ 79,13	€ 97,33	€ 113,79	€ 91,49	17%	-20%	-€ 22
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage						€ 12,00			€ 12
Variabele prijs (verbruik) bovengemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 49,52	€ 65,38	€ 71,98	€ 90,63	€ 69,80	26%	-23%	-€ 21
Totaal Sanering	€ 0,00	€ 62,09	€ 144,51	€ 169,31	€ 204,42	€ 191,28	21%	-6%	-€ 13
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,36	€ 2,47	€ 3,81	€ 4,37	€ 4,88	€ 4,68			
BTW € per m ³	€ 0,08	€ 0,14	€ 0,22	€ 0,25	€ 0,28	€ 0,26			
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,28	€ 2,33	€ 3,60	€ 4,12	€ 4,60	€ 4,41			
Vastrecht drinkwater in € per m ³	€ 0,41	€ 0,58	€ 0,64	€ 0,73	€ 0,74	€ 0,40			
Variabele prijs (verbruik) drinkwater in € per m ³	€ 0,87	€ 0,93	€ 1,04	€ 1,13	€ 1,13	€ 1,46			
Totaal drinkwater in € per m ³	€ 1,28	€ 1,50	€ 1,67	€ 1,86	€ 1,87	€ 1,86			
Vastrecht gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,24			
Variabele prijs gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,17	€ 1,06	€ 1,30	€ 1,52	€ 1,22			
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,16			
Variabele prijs bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,66	€ 0,87	€ 0,96	€ 1,21	€ 0,93			
Totaal Sanering in € per m ³	€ 0,00	€ 0,83	€ 1,93	€ 2,26	€ 2,73	€ 2,55			
Aandeel vastrecht	32%	25%	18%	18%	16%	18%			
Aandeel variabele prijs (verbruik)	68%	75%	82%	82%	84%	82%			

////////////////////////////////////

Gemiddelde cijfers gewogen op huishoudens - Berekend met tarieven geldig op 01/01

3-persoonsgezin Gemiddeld verbruik 104 m ³ per jaar	2000	2005	2010	2014	2015	2016	Evolutie	Evolutie	Evolutie
							2014 2015	2015 2016	2015 2016
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW	€ 123,65	€ 233,59	€ 371,19	€ 424,85	€ 477,81	€ 440,98	12%	-8%	-€ 37
BTW	€ 7,00	€ 13,22	€ 21,01	€ 24,05	€ 27,05	€ 24,96	12%	-8%	-€ 2
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW	€ 116,65	€ 220,37	€ 350,18	€ 400,81	€ 450,76	€ 416,02	12%	-8%	-€ 35
Vastrecht drinkwater	€ 30,52	€ 42,87	€ 47,54	€ 54,93	€ 55,67	€ 20,00	1%	-64%	-€ 36
Variabele prijs (verbruik) drinkwater	€ 86,13	€ 91,04	€ 101,76	€ 111,02	€ 111,25	€ 152,08	0%	37%	€ 41
Totaal drinkwater	€ 116,65	€ 133,91	€ 149,29	€ 165,96	€ 166,92	€ 172,08	1%	3%	€ 5
Vastrecht gemeentelijke bijdrage						€ 12,00			€ 12
Variabele prijs (verbruik) gemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 17,78	€ 110,23	€ 135,03	€ 158,16	€ 126,86	17%	-20%	-€ 31
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage						€ 8,00			€ 8
Variabele prijs (verbruik) bovengemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 68,67	€ 90,66	€ 99,81	€ 125,68	€ 96,78	26%	-23%	-€ 29
Totaal Sanering	€ 0,00	€ 86,46	€ 200,89	€ 234,85	€ 283,84	€ 243,64	21%	-14%	-€ 40
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW € per m³	€ 1,19	€ 2,25	€ 3,57	€ 4,09	€ 4,59	€ 4,24			
BTW € per m³	€ 0,07	€ 0,13	€ 0,20	€ 0,23	€ 0,26	€ 0,24			
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW € per m³	€ 1,12	€ 2,12	€ 3,37	€ 3,85	€ 4,33	€ 4,00			
Vastrecht drinkwater in € per m ³	€ 0,29	€ 0,41	€ 0,46	€ 0,53	€ 0,54	€ 0,19			
Variabele prijs (verbruik) drinkwater in € per m ³	€ 0,83	€ 0,88	€ 0,98	€ 1,07	€ 1,07	€ 1,46			
Totaal drinkwater in € per m³	€ 1,12	€ 1,29	€ 1,44	€ 1,60	€ 1,60	€ 1,65			
Vastrecht gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,12			
Variabele prijs gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,17	€ 1,06	€ 1,30	€ 1,52	€ 1,22			
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,08			
Variabele prijs bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,66	€ 0,87	€ 0,96	€ 1,21	€ 0,93			
Totaal Sanering in € per m³	€ 0,00	€ 0,83	€ 1,93	€ 2,26	€ 2,73	€ 2,34			
Aandeel vastrecht	26%	19%	14%	14%	12%	10%			
Aandeel variabele prijs (verbruik)	74%	81%	86%	86%	88%	90%			

Gemiddelde cijfers gewogen op huishoudens - Berekend met tarieven geldig op 01/01

4-persoonsgezin Gemiddeld verbruik 127 m ³ per jaar	2000	2005	2010	2014	2015	2016	Evolutie	Evolutie	Evolutie
							2014 2015	2015 2016	2015 2016
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW	€ 135,55	€ 265,98	€ 432,66	€ 494,95	€ 559,85	€ 507,27	13%	-9%	-€ 53
BTW	€ 7,67	€ 15,06	€ 24,49	€ 28,02	€ 31,69	€ 28,71	13%	-9%	-€ 3
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW	€ 127,88	€ 250,93	€ 408,17	€ 466,94	€ 528,16	€ 478,55	13%	-9%	-€ 50
Vastrecht drinkwater	€ 30,53	€ 42,88	€ 47,52	€ 54,86	€ 55,66	€ 10,00	1%	-82%	-€ 46
Variabele prijs (verbruik) drinkwater	€ 97,35	€ 102,88	€ 115,28	€ 125,68	€ 126,15	€ 185,72	0%	47%	€ 60
Totaal drinkwater	€ 127,88	€ 145,77	€ 162,80	€ 180,54	€ 181,81	€ 195,72	1%	8%	€ 14
Vastrecht gemeentelijke bijdrage						€ 6,00			€ 6
Variabele prijs (verbruik) gemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 21,30	€ 134,67	€ 164,52	€ 192,89	€ 154,92	17%	-20%	-€ 38
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage						€ 4,00			€ 4
Variabele prijs (verbruik) bovengemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 83,85	€ 110,70	€ 121,88	€ 153,46	€ 118,19	26%	-23%	-€ 35
Totaal Sanering	€ 0,00	€ 105,16	€ 245,37	€ 286,40	€ 346,35	€ 283,11	21%	-18%	-€ 63
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW € per m³	€ 1,07	€ 2,09	€ 3,41	€ 3,90	€ 4,41	€ 3,99			
BTW € per m³	€ 0,06	€ 0,12	€ 0,19	€ 0,22	€ 0,25	€ 0,23			
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW € per m³	€ 1,01	€ 1,98	€ 3,21	€ 3,68	€ 4,16	€ 3,77			
Vastrecht drinkwater in € per m ³	€ 0,24	€ 0,34	€ 0,37	€ 0,43	€ 0,44	€ 0,08			
Variabele prijs (verbruik) drinkwater in € per m ³	€ 0,77	€ 0,81	€ 0,91	€ 0,99	€ 0,99	€ 1,46			
Totaal drinkwater in € per m³	€ 1,01	€ 1,15	€ 1,28	€ 1,42	€ 1,43	€ 1,54			
Vastrecht gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,05			
Variabele prijs gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,17	€ 1,06	€ 1,30	€ 1,52	€ 1,22			
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,03			
Variabele prijs bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,66	€ 0,87	€ 0,96	€ 1,21	€ 0,93			
Totaal Sanering in € per m³	€ 0,00	€ 0,83	€ 1,93	€ 2,26	€ 2,73	€ 2,23			
Aandeel vastrecht	24%	17%	12%	12%	11%	4%			
Aandeel variabele prijs (verbruik)	76%	83%	88%	88%	89%	96%			

////////////////////////////////////

Gemiddelde cijfers gewogen op huishoudens - Berekend met tarieven geldig op 01/01

5-persoonsgezin Gemiddeld verbruik 154 m ³ per jaar	2000	2005	2010	2014	2015	2016	Evolutie	Evolutie	Evolutie
							2014 2015	2015 2016	2015 2016
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW	€ 153,44	€ 308,57	€ 507,53	€ 582,65	€ 660,31	€ 588,34	13%	-11%	-€ 72
BTW	€ 8,69	€ 17,47	€ 28,73	€ 32,98	€ 37,38	€ 33,30	13%	-11%	-€ 4
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW	€ 144,76	€ 291,10	€ 478,80	€ 549,67	€ 622,93	€ 555,04	13%	-11%	-€ 68
Vastrecht drinkwater	€ 30,77	€ 43,13	€ 47,84	€ 55,07	€ 55,94	€ 0,00	2%	-100%	-€ 56
Variabele prijs (verbruik) drinkwater	€ 113,99	€ 120,98	€ 135,45	€ 147,55	€ 148,27	€ 225,20	0%	52%	€ 77
Totaal drinkwater	€ 144,76	€ 164,12	€ 183,28	€ 202,63	€ 204,21	€ 225,20	1%	10%	€ 21
Vastrecht gemeentelijke bijdrage						€ 0,00			€ 0
Variabele prijs (verbruik) gemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 25,32	€ 161,29	€ 199,27	€ 232,65	€ 187,86	17%	-19%	-€ 45
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage						€ 0,00			€ 0
Variabele prijs (verbruik) bovengemeentelijke bijdrage	€ 0,00	€ 101,67	€ 134,23	€ 147,77	€ 186,07	€ 143,31	26%	-23%	-€ 43
Totaal Sanering	€ 0,00	€ 126,99	€ 295,51	€ 347,05	€ 418,72	€ 331,17	21%	-21%	-€ 88
Gewogen gemiddelde integrale factuur Inclusief 6% BTW € per m ³	€ 1,00	€ 2,00	€ 3,30	€ 3,78	€ 4,29	€ 3,82			
BTW € per m ³	€ 0,06	€ 0,11	€ 0,19	€ 0,21	€ 0,24	€ 0,22			
Gewogen gemiddelde integrale factuur Exclusief 6% BTW € per m ³	€ 0,94	€ 1,89	€ 3,11	€ 3,57	€ 4,05	€ 3,60			
Vastrecht drinkwater in € per m ³	€ 0,20	€ 0,28	€ 0,31	€ 0,36	€ 0,36	€ 0,00			
Variabele prijs (verbruik) drinkwater in € per m ³	€ 0,74	€ 0,79	€ 0,88	€ 0,96	€ 0,96	€ 1,46			
Totaal drinkwater in € per m ³	€ 0,94	€ 1,07	€ 1,19	€ 1,32	€ 1,33	€ 1,46			
Vastrecht gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00			
Variabele prijs gemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,16	€ 1,05	€ 1,29	€ 1,51	€ 1,22			
Vastrecht bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00			
Variabele prijs bovengemeentelijke bijdrage in € per m ³	€ 0,00	€ 0,66	€ 0,87	€ 0,96	€ 1,21	€ 0,93			
Totaal Sanering in € per m ³	€ 0,00	€ 0,82	€ 1,92	€ 2,25	€ 2,72	€ 2,15			
Aandeel vastrecht	21%	15%	10%	10%	9%	0%			
Aandeel variabele prijs (verbruik)	79%	85%	90%	90%	91%	100%			

BIJLAGE 8: OMREKENING VAN Td NAAR MAXIMUMTARIEVEN EN INDEXERING

De Td voor het betreffende jaar (= jaar X) wordt elk jaar op 1 januari van dat jaar aangepast aan de evolutie van een gewogen index op basis van de volgende formule:

$$Tdi = Td (\text{jaar } X) * (0,2 + 0,2 * (\text{index cpi nov. } X-1 / \text{nov. Jaar } r) + 0,5 * (\text{referteloonindex nov. } X-1 / \text{nov. Jaar } r) + 0,1 * \text{materiaalindex nov. } X-1 / \text{nov. Jaar } r)$$

Gewogen index 2017 volgens Besluit Vlaamse Regering Tariefregulering Art. 9		1,013235145
CPI november	Jaar toepassing index - 1 = 2016	103,41
	Startjaar periode 2017 tot 2022 - 2 = 2015	101,61
Referteloonindex Agoria bedrijven > 10 wn, na 11/07/1981	Jaar toepassing index - 1 = 2016	20,6142
	Startjaar periode 2017 tot 2022 - 2 = 2015	20,4558
Materiaalindex Agoria index I voor openbare werken	Jaar toepassing index - 1 = 2016	7036
	Startjaar periode 2017 tot 2022 - 2 = 2015	6649

Omschrijving/Formule					
Raming nodige opbrengsten IWF drinkwatercomponent		Geïndexeerd	Waarden tariefplan	Index	Verschil
nodige opbrengsten IWF drinkwatercomponent	= (Td (T400, rij12) x geleverd opbrengend drinkwater aan abonnees (T200064)	-			-
	Td (€/m³)	-		1,0132	-
	Totaal alle abonnees	-			-
nodige opbrengsten HH	= (nodige opbrengsten (hogere cel) x (aandeel omzet HH (T330006)/omzet uit verbruiks en afrekeningsfacturen aan abonnees' (T330039)))	-			-
	nodige opbrengsten IWF drinkwatercomponent	-			-
	Omzet HH-abonnees	-			-
	Omzet uit verbruiks en afrekeningsfacturen aan abonnees	-			-
nodige opbrengsten NHH	= (nodige opbrengsten (hogere cel) - nodige opbrengsten HH)	-			-
	nodige opbrengsten IWF drinkwatercomponent	-			-
	nodige opbrengsten HH	-			-

In regelgeving vastgelegd		N+1			
standaard vastrecht	= 50 €	50			50
standaard korting vastrecht per persoon	= 10 €	10			10
sociaal vastrecht	= 20% x standaard vastrecht	10			10
	sociale tarief vastrecht 1/5	0,2			0,2
	standaard vastrecht	50			50
sociale korting vastrecht per persoon	= 20% x standaard korting per persoon	2			2
	sociale tarief korting per persoon 1/5	0,2			0,2
	standaard korting vastrecht per persoon	10			10
verhouding comfort-tarief / basis-tarief hh abonnees	= 2	2			2

////////////////////////////////////

Berekening tarieven progressief variabele prijs HH		N+1			
Omzet afkomstig van capaciteitsvergoeding	= T331025	-		1,0132	-
opbrengsten uit vastrecht	= som onderliggende	-			-
vastrecht uit wooneenheden zonder gedomicilieerden	= 50 € x T210010	-			-
	standaard vastrecht	50			50
	Aangesloten wooneenheden zonder gedomicilieerden	-			-
vastrecht uit wooneenheden zonder sociaal tarief	= (50 € x T210008) - (10 € x T210014)	-			-
	standaard vastrecht	50			50
	Aangesloten wooneenheden met gedomicilieerden zonder sociaal tarief	-			-
	standaard korting vastrecht per persoon	10			10
	Aangesloten gedomicilieerden distributiegebied waarvoor korting op vastrecht toegekend wordt zonder sociaal tarief	-			-
vastrecht uit wooneenheden met sociaal tarief	= (10 € x T210009) - (2 € x T210015)	-			-
	sociaal vastrecht	10			10
	Aangesloten wooneenheden met gedomicilieerden met sociaal tarief	-			0
	sociale korting vastrecht per persoon	2			2
	Aangesloten gedomicilieerden distributiegebied waarvoor korting op vastrecht toegekend wordt met sociaal tarief	-			0
vastrecht uit aanrekening per watermeter	= 50 € x T210011	-			-
	standaard vastrecht	50			50
	Aantal watermeters vastrecht	-			0
opbrengsten uit afwijkend tarief	= T331030 + T331034	-			-
	Basisverbruik met afwijkend tarief	-		1,0132	-
	Comfortverbruik met afwijkend tarief	-		1,0132	-
opbrengsten berekend uit variabele prijs	= berekend uit hogere cellen = nodige opbrengsten HH - opbrengsten HH uit capaciteitsvergoeding - opbrengsten HH uit vastrecht - opbrengsten uit afwijkend tarief HH	-			-
	nodige opbrengsten HH	-			-
	Omzet afkomstig van capaciteitsvergoeding	-			-
	opbrengsten uit vastrecht	-			-
	opbrengsten uit afwijkend tarief	0			0

Berekening tarief variabele prijs NHH		N+1			
Omzet afkomstig van capaciteitsvergoeding	= T331040	-		1,0132	-
opbrengsten uit vastrecht	= som onderliggende	-			-
vastrecht uit wooneenheden zonder gedomicilieerden	= 50 € x T210024	-			-
	standaard vastrecht	50			50
	Aangesloten wooneenheden zonder gedomicilieerden	-			0
vastrecht uit wooneenheden zonder sociaal tarief	= (50 € x T210022) - (10 € x T210028)	-			-
	standaard vastrecht	50			50
	Aangesloten wooneenheden met gedomicilieerden zonder sociaal tarief	-			0
	standaard korting vastrecht per persoon	10			10
	Aangesloten gedomicilieerden distributiegebied waarvoor korting op vastrecht toegekend wordt zonder sociaal tarief	-			0
vastrecht uit wooneenheden met sociaal tarief	= (10 € x T210023) - (2 € x T210029)	-			-
	sociaal vastrecht	10			10
	Aangesloten wooneenheden met gedomicilieerden met sociaal tarief	-			0
	sociale korting vastrecht per persoon	2			2
	Aangesloten gedomicilieerden distributiegebied waarvoor korting op vastrecht toegekend wordt met sociaal tarief	-			0
vastrecht uit aanrekening per watermeter	= 50 € x T210025	-			-
	standaard vastrecht	50			50
	Aantal watermeters vastrecht	-			0
Omzet afkomstig van afwijkend tarief	= T331045	-		1,0132	-
opbrengsten uit (standaard) variabele prijs	= berekend uit hogere cellen = nodige opbrengsten NHH - opbrengsten NHH uit capaciteitsvergoeding - opbrengsten NHH uit vastrecht - opbrengsten uit afwijkend tarief	-			-
	nodige opbrengsten NHH	-			-
	Omzet afkomstig van capaciteitsvergoeding	-			-
	opbrengsten uit vastrecht	0			0
	Omzet afkomstig van afwijkend tarief	-			-
vlak tarief	= opbrengsten uit (standaard) variabele prijs / (T200076 + (T200077 / 5))	-			-
	opbrengsten uit (standaard) variabele prijs	0			0
	Verbruik vlak tarief Abonnee zonder sociaal tarief	-			-
	sociaal tarief 1/5	0,2			0,2
	Verbruik vlak tarief Abonnee met sociaal tarief	-			-
sociaal vlak tarief	= 20% x vlak tarief	-			-
	sociaal tarief 1/5	0,2			0,2
	vlak tarief	0			0

////////////////////////////////////

